

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ

Διπλωματική Εργασία

ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

ΜΩΡΑΪΤΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ

Επιβλέπων Καθηγητής: κ. Κουσενίδης Δημήτριος

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος στην Εφαρμοσμένη
Λογιστική και Ελεγκτική

Οκτώβριος 2014

Contents

Περίληψη.....	6
Εισαγωγή.....	7
Σκοπός της εργασίας	8
Δομή της εργασίας	9
Κεφάλαιο 1: Γενικά για τους ελέγχους	10
1.1 Εισαγωγικά ελέγχου	10
1.2 Αντικείμενο ελέγχου	11
1.3 Υποκείμενο ελέγχου.....	11
1.3.1 Εσωτερικός Ελεγκτής.....	12
1.3.2 Εξωτερικός Ελεγκτής.....	13
Κεφάλαιο 2: Βιβλιογραφική ανασκοπή.....	15
Κεφάλαιο 3: Εξωτερικός έλεγχος.....	17
3.1 Εισαγωγικά.....	17
3.2 Θεσμικό πλαίσιο εξωτερικού ελέγχου	17
3.3 Η χρησιμότητα του εξωτερικού ελέγχου.....	19
3.4 Πλεονεκτήματα εξωτερικού ελέγχου	20
3.5 Διάκριση εξωτερικών ελέγχων.....	21
3.5.1 Χρηματοοικονομικοί έλεγχοι	21
3.5.2 Λειτουργικοί Έλεγχοι.....	21
3.5.3 Έλεγχοι Αποδοτικότητας.....	22
3.5.4 Έλεγχοι Συμμόρφωσης.....	22
3.5.5 Ειδικοί Έλεγχοι	22
3.6 Ο ρόλος του εξωτερικού ελεγκτή σε εθνικό επίπεδο	22
3.7 Ο ρόλος του εξωτερικού ελεγκτή σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	25
Κεφάλαιο 4: Τεκμηρίωση ελεγκτικής μαρτυρίας.....	31
4.1 Εισαγωγικά.....	31
4.2 Αποδεικτικά στοιχεία τεκμηρίωσης ελεγκτικής γνώμης.....	32
4.2.1 Χρησιμοποίηση των ελεγκτικών τεκμηρίων	33
4.2.2 Πώς αποκτάται η ελεγκτική μαρτυρία	35
4.2.3 Έννοια των φύλλων εργασίας	36
4.2.4 Σκοπός των φύλλων εργασίας.....	36
4.2.5 Έγγραφα που περιλαμβάνονται στην έννοια των φύλλων εργασίας.....	37

4.2.6 Γενικές αρχές σύνταξης των φύλλων εργασίας επί του ελέγχου της χρήσεως	38
Κεφάλαιο 5: Έλεγχος παγίων	40
5.1 Εισαγωγικά.....	40
5.2 Εξωτερικός έλεγχος ενσώματων ακινητοποιήσεων	40
5.2.1 Η ύπαρξη των παγίων.....	40
5.2.2 Η κυριότητα των παγίων	41
5.2.3 Οι μεταβολές της αξίας των παγίων	42
5.2.4 Λογισμός αποσβέσεων	43
5.2.5 Επαλήθευση λογιστικών συμφωνιών	43
5.2.6 Εγγραφές διαβεβαιώσεις από τη διοίκηση της ελεγχόμενης επιχείρησης.....	43
5.2.7 Ασφάλιση παγίων.....	44
5.3 Εξωτερικός έλεγχος ασώματων ακινητοποιήσεων.....	44
5.3.1 Ενημέρωση του μόνιμου φακέλου	45
5.3.2 Διαπίστωση ότι υφίσταται εσωτερικός έλεγχος και ότι οι διαδικασίες είναι επαρκείς.....	45
5.3.3 Έλεγχος των έγγραφων τίτλων κτήσεως των ασώματων ακινητοποιήσεων.....	46
5.3.4 Έλεγχος αγορασθεισών ή παραχθεισών ασώματων ακινητοποιήσεων.....	46
5.3.5 Υπεραξία επιχειρήσεως.....	47
5.3.6 Έλεγχος αποσβέσεων	47
5.3.7 Απογραφή και αποτίμηση	47
5.3.8 Πληροφορίες παγίων στο προσάρτημα και στην έκθεση του διοικητικού συμβουλίου	48
Κεφάλαιο 6: Έλεγχος αποθεμάτων	49
6.1 Εισαγωγικά.....	49
6.2 Αντικειμενικοί στόχοι ελεγκτών κατά την εξέταση των αποθεμάτων	49
6.3 Αντικείμενα ελέγχου εξωτερικού ελέγχου	50
6.3.1 Συμφωνία λογαριασμών αποθεμάτων	50
6.3.2 Μελέτη του ύψους των αποθεμάτων.....	51
6.3.3 Λεπτομερής επισκόπηση της διαδικασίας εσωτερικού ελέγχου	51
6.3.4 Ύπαρξη των αποθεμάτων.....	52
6.3.5 Κυριότητα των αποθεμάτων.....	53
6.3.6 Τήρηση λογιστικής για τις εσωτερικές και εξωτερικές συναλλαγές.....	54
6.3.7 Αποτίμηση αποθεμάτων	55
6.3.8 Ασφάλιση των αποθεμάτων	55
6.4 Πληροφορίες για τα αποθέματα στο προσάρτημα	55
Κεφάλαιο 7: Έλεγχος απαιτήσεων	57
7.1 Εισαγωγικά.....	57

7.2	Σκοπός των ελεγκτών κατά τον έλεγχο των απαιτήσεων.....	57
7.3	Θέματα εξωτερικού ελέγχου	58
7.3.1	Συμφωνία λογαριασμών απαιτήσεων.....	59
7.3.2	Λεπτομερής επισκόπηση της διαδικασίας εσωτερικού ελέγχου	59
7.3.3	Αποτίμηση απαιτήσεων.....	60
7.3.4	Σχηματισμός πρόβλεψης για επισφαλείς πελάτες.....	61
7.3.5	Διαγραφές πελατών	62
7.3.6	Επαλήθευση των υπολοίπων των δοσοληπτικών λογαριασμών	62
7.3.7	Εμφάνιση των απαιτήσεων στον ισολογισμό.....	63
7.3.8	Έγγραφα διαβεβαιώσεις της διοίκησης της ελεγχόμενης επιχείρησης	64
7.3.9	Απαιτήσεις από μέλη της διοικήσεως	64
7.3.10	Απαιτήσεις από το Ελληνικό Δημόσιο.....	65
7.3.11	Απαιτήσεις από το προσωπικό	65
7.3.12	Απαιτήσεις από χρεώστες.....	67
Κεφάλαιο 8:	Έλεγχος τραπεζικών συναλλαγών.....	68
8.1	Εισαγωγικά.....	68
8.2	Ύπαρξη των τραπεζικών καταθέσεων και των επενδύσεων σε τίτλους	68
8.3	Κυριότητα των επενδύσεων σε τίτλους.....	69
8.4	Έλεγχος ορθής λειτουργίας του εσωτερικού ελέγχου	69
8.5	Έλεγχος επί ορισμένων εγγραφών μεταφοράς διαθεσίμων.....	70
8.5.1	Αντιπαραβολή εγγραφών	70
8.5.2	Έλεγχος μεταφορών	71
8.6	Έλεγχος εσόδων τοκοφόρων καταθέσεων	71
Κεφάλαιο 9:	Έλεγχος υποχρεώσεων	72
9.1	Εισαγωγικά.....	72
9.2	Αντικειμενικοί στόχοι ελεγκτών για τον έλεγχο των υποχρεώσεων	72
9.3	Έλεγχος λογαριασμών δανείων.....	73
9.4	Αντικειμενικοί στόχοι των ελεγκτών στα πλαίσια του ελέγχου των δανείων.....	74
9.5	Θέματα εξωτερικού ελέγχου δανείων	74
9.6	Πληροφορίες στο προσάρτημα σχετικές με τις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις.....	75
Κεφάλαιο 10:	Εξωτερικός έλεγχος εσόδων – εξόδων.....	77
10.1	Εισαγωγικά.....	77
10.2	Εξωτερικός έλεγχος εσόδων.....	77
10.2.1	Έλεγχος πωλήσεων.....	77
10.2.2	Έλεγχος επιστροφών πωλήσεων και εκπτώσεων	78

10.3 Εξωτερικός έλεγχος εξόδων	79
Κεφάλαιο 11: Εκθέσεις ελέγχου	82
11.1 Εισαγωγικά.....	82
11.2 Βασικά σημεία έκθεσης ελέγχου.....	83
11.3 Εκτενής έκθεση ελέγχου	84
11.4 Εκθέσεις ελέγχου ατομικών επιχειρήσεων.....	84
11.5 Τρόποι έκφρασης γνώμης από τους ελεγκτές	85
11.5.1 Η έκφραση με ανεπιφύλακτη γνώμη.....	85
11.5.2 Η έκφραση αντίθετης γνώμης	86
11.5.3 Η γνώμη με επιφυλάξεις.....	86
11.5.4 Άρνηση γνώμης.....	87
11.6 Ειδικές εκθέσεις ανεξάρτητων ορκωτών λογιστών.....	88
11.7 Πλεονεκτήματα Μειονεκτήματα έκθεσης ελέγχου	89
Κεφάλαιο 12: Παραδείγματα εξωτερικού ελέγχου	91
12.1 Εισαγωγή.....	91
12.2 ΑΕΓΕΚ Α.Ε.....	91
12.3 ALSINCO Ανώνυμη εταιρία ειδών ένδυσης – Υπόδυσης.....	95
12.4 ΑΛΦΑ ΓΚΡΙΣΙΝ ΑΕ.....	99
Συμπεράσματα.....	104
Βιβλιογραφία.....	106
Α. Ελληνική.....	106
Β. Ξενόγλωσση	106

Περίληψη

Η παρούσα εργασία εξετάζει το περιεχόμενο της έκθεσης του εξωτερικού ελέγχου θέλοντας να διαπιστώσει τη σημασία που έχει για τον κάθε ενδιαφερόμενο τα στοιχεία που παρουσιάζονται στην έκθεση αυτή, καθώς και η βαρύτητα που πρέπει να δίνεται στο έργο των εξωτερικών ελεγκτών. Αφού πραγματοποιήσουμε μια αναφορά στην έννοια γενικά των ελέγχων, του εξωτερικού ελέγχου, καθώς και της ελεγκτικής μαρτυρίας, στη συνέχεια αναφέρουμε τα βασικότερα σημεία του εξωτερικού ελέγχου, τα οποία περιλαμβάνονται στην έκθεση του εξωτερικού ελεγκτή. Σε κάθε ένα από τα μέρη αυτά του εξωτερικού ελέγχου, γίνεται αναφορά στους στόχους και τη σημαντικότητα του ελέγχου, επιβεβαιώνοντας με αυτόν τον τρόπο τη σημαντικότητα που έχει η έκθεση εξωτερικού ελέγχου για κάθε ενδιαφερόμενο μέρος.

Τέλος, η παρούσα εργασία ολοκληρώνεται με μια αναφορά γενικότερα στις εκθέσεις ελέγχου, θέλοντας με αυτόν τον τρόπο εν συντομία να περιγράψει τα βασικά σημεία τους, τις ειδικές μορφές τους, καθώς και τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα τους, έτσι ώστε ο αναγνώστης να αντιληφθεί την σημαντικότητα των εκθέσεων ελέγχου για τη σταθερότητα και βιωσιμότητα των επιχειρήσεων.

Εισαγωγή

Είναι γεγονός, ότι ο εξωτερικός έλεγχος είναι μια συστηματική εργασία, η οποία διενεργείται από έναν ανεξάρτητο, ικανό και επαγγελματικά καταρτισμένο ελεγκτή. Μέσω της εργασίας αυτής, ο ελεγκτής προσπαθεί να συλλέξει και να αξιολογήσει αντικειμενικά εκείνα τα αποδεικτικά στοιχεία που θα του επιτρέψουν να διαμορφώσει την κρίση του και να θεμελιώσει την επαγγελματική του γνώμη αναφορικά με την αξιοπιστία των λογιστικών καταστάσεων.

Στην παρούσα εργασία θα αναφερθούμε στο περιεχόμενο της έκθεσης εξωτερικού ελέγχου κάνοντας αναφορά στα σημαντικότερα κομμάτια που περιλαμβάνονται μέσα σε μια έκθεση ελέγχου, θέλοντας με αυτόν τον τρόπο να καταδείξουμε τη σημασία και το ρόλο που παίζει στο σημερινό πολύπλοκο περιβάλλον, ο εξωτερικός έλεγχος, καθώς ιδιαίτερα στη σημερινή δύσκολη, λόγω οικονομικής κρίσης εποχή, ο εξωτερικός έλεγχος αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την βιωσιμότητα των επιχειρήσεων και την αξιοπιστία των λογιστικών καταστάσεών τους, για αυτό το λόγο το περιεχόμενο μιας τέτοιας έκθεσης πρέπει να είναι πλήρως κατανοητό να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη από κάθε ενδιαφερόμενο μέρος.

Σκοπός της εργασίας

Σκοπός της εργασίας είναι να μελετήσει το περιεχόμενο της έκθεσης του εξωτερικού ελέγχου αλλά και το σημαντικό ρόλο του εξωτερικού ελεγκτή στην ευρυθμή λειτουργία της οικονομικής μονάδας. Να μελετήσουμε τα σημαντικά κομμάτια που περιλαμβάνονται στην έκθεση του εξωτερικού ελέγχου αλλά και τις διαδικασίες που ακολουθούν οι ανεξάρτητοι ορκωτοί λογιστές έτσι ώστε να αποφανθούν για σωστότερα και πληρότερα αποτελέσματα για την οικονομική θέση της επιχείρησης. Επίσης θα μελετήσουμε τον αντικτυπο της έκθεσης του εξωτερικού ελέγχου σε αυτούς που τις μελετάνε όπως οι διοικούντες και διευθύνοντες την οικονομική μονάδα, οι μέτοχοι, οι επενδυτές κεφαλαίων στην οικονομική μονάδα, οι πιστωτές όπως και όλοι οι συναλλασσόμενοι, οι οποίοι ενδιαφέρονται με σκοπό να δουν σε τι κατάσταση βρίσκεται η επιχείρηση, οι μλλοντικοί επενδυτές, οι οποίοι μπορούμε να πουμε ότι τους ενδιαφέρει περισσότερο με σκοπό την σωστότερη ενημέρωσή τους έτσι ώστε να αποφύγουν τον κίνδυνο να χάσουν τα χρηματά τους, αλλά και το κράτος. Τέλος θα αναλύσουμε τον τρόπο με τον οποίο συντάσσεται μια έκθεση ελέγχου τις μορφές που μπορεί να πάρει ανάλογα με την οικονομική θέση στην οποία βρίσκεται η οικονομική μονάδα αλλά και θα αναλύσουμε κάποια παραδείγματα εκθέσεων ελέγχου με σκοπό να προσεγγίσουμε επι του πρακτέου τα αποτελέσματα των ανεξάρτητων ορκωτών λογιστών. Τέλος σκοπός της εργασίας είναι να αποδείξει την σκοπιμότητα του εξωτερικού ελέγχου αλλά κυρίως το περιεχόμενο που πρέπει να έχει μια έκθεση εξωτερικού ελέγχου.

Δομή της εργασίας

Η παρούσα εργασία αποτελείται από δώδεκα κεφάλαια στα οποία παρουσιάζεται ο εξωτερικός έλεγχος, οι ευθύνες των ανεξάρτητων ορκωτών ελεγκτών, τους σημαντικότερους τομείς ελέγχου μιας οικονομικής μονάδας, η έκθεση του εξωτερικού ελέγχου και οι μορφές τις οποίες μπορεί να πάρει.

- Στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας παρουσιάζονται γενικά θέματα για τους ελέγχους τους ελεγκτές εσωτερικούς και εξωτερικούς και γενικώς ερωτήματα που δημιουργούνται για τον έλεγχο.
- Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται η βιβλιογραφική ανασκόπηση της εργασίας.
- Στο τρίτο κεφάλαιο διευκρινίζεται ο εξωτερικός έλεγχος, οι τομείς που ελέγχονται από αυτόν και οι μορφές που μπορεί να πάρει ο εξωτερικός έλεγχος.
- Στο τέταρτο κεφάλαιο αναφέρεται η σημαντικότητα της ελεγκτικής μαρτυρίας και των ελεγκτικών τεκμηρίων αλλά και η χρησιμότητα των φύλλων εργασίας στον έλεγχο.
- Στο πέμπτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στον έλεγχο των παγίων και πως ελέγχονται από τον ανεξάρτητο ελεγκτή.
- Στο έκτο κεφάλαιο αναφέρεται ο έλεγχος των αποθεμάτων μιας οικονομικής μονάδας
- Στο έβδομο κεφάλαιο αναλύουμε τον έλεγχο από τον εξωτερικό ελεγκτή των απαιτήσεων
- Στο όγδοο αναφερόμαστε στις τραπεζικές συναλλαγές της ελεγχόμενης οικονομικής μονάδας
- Στο ένατο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στον έλεγχο των υποχρεώσεων της επιχείρησης.
- Στο δέκατο κεφάλαιο παρουσιάζεται ο έλεγχος από τον ανεξάρτητο ελεγκτή των εσόδων και εξόδων της επιχείρησης.
- Στο ενδέκατο κεφάλαιο αναλύονται οι μορφές των εκθέσεων ελέγχου αλλά και οι προϋποθέσεις για κάθε μια από αυτές τις μορφές.
- Στο δωδέκατο και τελευταίο κεφάλαιο αναφερόμαστε σε κάποια παραδείγματα εκθέσεων ελέγχου το πώς συντάχθηκαν από τους ορκωτούς ελεγκτές.
- Τέλος γίνεται αναφορά στα συμπεράσματα που είχε η παρούσα εργασία μέσα από την ανάλυση του εξωτερικού ελέγχου και του ανεξάρτητου εξωτερικού ελεγκτή.

Κεφάλαιο 1: Γενικά για τους ελέγχους

1.1 Εισαγωγικά ελέγχου

Κύριος σκοπός του ελέγχου μιας επιχείρησης είναι η διαπίστωση περί ορθής ή μη παρουσίας της οικονομικής θέσεως και των αποτελεσμάτων δράσεως μιας οικονομικής μονάδας στις χρηματοοικονομικές της καταστάσεις σύμφωνα με τις γενικώς παραδεκτές λογιστικές αρχές (εξωτερικός έλεγχος) ή της λειτουργίας της μονάδας σύμφωνα με την προκαθορισμένη διοικητική πολιτική (εσωτερικός έλεγχος).

Στα πλαίσια του εξωτερικού ελέγχου, η Ελεγκτική αναφέρεται σε και πραγματεύεται τις γενικές αρχές και τους παράγωγους κανόνες, αλλά και τις επιμέρους τεχνικές και διαδικασίες ελέγχου, που χρησιμοποιούνται στην εκπλήρωση του σκοπού της ελεγκτικής στα πλαίσια της ευρύτερης οικονομικής δραστηριοποίησης του ανθρώπου.

Ως βασικοί σκοποί του ελέγχου μπορούν να αναφερθούν οι εξής:

- ✓ Εντοπισμός και πρόληψη ηθελημένων ή και αθέλητων λογιστικών λαθών, απατών κ.τ.λ.
- ✓ Διερεύνηση, αποκάλυψη και καταστολή ακούσιων ή εκουσίων σφαλμάτων και απατών
- ✓ Έγκριση ανάλυση και σχολιασμός μετά από συστηματικό έλεγχο της ακρίβειας και της αλήθειας των διαφόρων οικονομικών καταστάσεων (π.χ. Ισολογισμού και Λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσης).
- ✓ Αξιολόγηση της σύνταξης και της παράθεσης διαφόρων επιμέρους σημείων των οικονομικών καταστάσεων, που συνήθως αποτελούν ενδιαφέροντα και κατατοπιστικά στοιχεία για την πορεία και τις τάσεις που επικρατούν μέσα στην επιχείρηση(κύκλος εργασιών, κοστολόγια, πιστοληπτική ικανότητα, εσωτερική αξία μετοχών κ.λπ.)
- ✓ Πιστοποίηση της επάρκειας ή ανεπάρκειας της διαχρονικής κατάρτισης των κάθε είδους αριθμοδεικτών για την εξαγωγή των ανάλογων χρήσιμων συμπερασμάτων.
- ✓ Υπογράμμιση των ατελειών και καθορισμός των αδυναμιών στο όλο κύκλωμα της επιχειρησιακής και διαχειριστικής απεικόνισης.

- ✓ Στάθμιση των πιθανοτήτων ικανοποίησης των κάθε λογής απαιτήσεων της επιχείρησης, προκειμένου να γίνει δυνατός ο σχηματισμός των σωστών προβλέψεων.¹

1.2 Αντικείμενο ελέγχου

Αντικείμενο του ελέγχου είναι κατά κανόνα η οικονομική διαχείριση ξένης περιουσίας, όπως μπορεί να θεωρηθεί η έννοια περιουσία οποιουδήποτε φυσικού ή νομικού προσώπου από τους τρίτους που την διαχειρίζονται. Η ενασχόληση του ελέγχου με την κάθε μορφή ξένης περιουσίας αποτελεί την πεμπτοσύα του ίδιου του ελέγχου. Οι σχέσεις κυριότητας των διαφόρων στοιχείων μιας οικονομικής μονάδας δεν είναι μονομερείς, έτσι η περιουσία μιας ατομικής επιχείρησης είναι σε πρώτο στάδιο κτήμα του ιδιοκτήτη, αλλά συγχρόνως αποτελεί και στοιχείο ενδιαφέροντος για αυτούς που έχουν απαιτήσεις από την επιχείρηση. Η περιουσία μιας Ανώνυμης Εταιρείας κοινό κτήμα του συνόλου των μετόχων και συγχρόνως ξένο αντικείμενο για αυτούς που την διαχειρίζονται.

Ενδιαφερόμενοι για την διενέργεια ουσιαστικού ελέγχου είναι βασικά οι:

- ✓ Οι διοικούντες και διευθύνοντες την οικονομική μονάδα (οποιοδήποτε νομικού τύπου, μορφής, κλάδου κ.λ.π.)
- ✓ Οι μέτοχοι και γενικά οι επενδυτές κεφαλαίων στην οικονομική μονάδα.
- ✓ Οι πιστωτές όπως και όλοι οι συναλλασσόμενοι.
- ✓ Οι μέλλοντες επενδυτές.
- ✓ Το κράτος.

1.3 Υποκείμενο ελέγχου

Υποκείμενο του ελέγχου είναι ο ελεγκτής, δηλαδή το πρόσωπο που διενεργεί τον έλεγχο. Ο ελεγκτής είναι το απαραίτητο όργανο για να εξασφαλιστεί η ορθολογική οργάνωση, λειτουργία και η ομαλή οικονομική διαχείριση στη δημόσια και ιδιωτική οικονομία, για αυτό και ο θεσμός του ελέγχου και το λειτούργημα του ελεγκτή έχουν καθιερωθεί από αρχαιότατους χρόνους.

---

¹Τσακλάγκανος, Α. (2005),«Ελεγκτική», εκδόσεις Αδελφοί Κυριακίδη ΑΕ, Θεσσαλονίκη.

Ο ελεγκτής ανάλογα με την εξάρτηση του, οικονομική ή άλλη, από την ελεγχόμενη οικονομική μονάδα και τον ειδικότερο σκοπό που αποβλέπει το έργο του, διακρίνεται σε εσωτερικό και εξωτερικό ελεγκτή.²

1.3.1 Εσωτερικός Ελεγκτής

Ο εσωτερικός ελεγκτής βρίσκεται σε σχέση μίσθωσης με την οικονομική μονάδα η οποία ελέγχεται, δηλαδή είναι υπάλληλος της. Το έργο του έχει κυρίως προληπτικό χαρακτήρα και συνίσταται στο να παρακολουθεί και να ελέγχει τις διαχειριστικές πράξεις και τις λογιστικές καταχωρήσεις, με σκοπό την άμεση επισήμανση θελημένων ή αθέλητων σφαλμάτων ή αντικανονικών και παρανόμων ενεργειών. Ο εσωτερικός ελεγκτής έχοντας ως βασική αποστολή την πρόληψη επιζήμιων ενεργειών ασκεί τα καθήκοντα του πριν ή στην διάρκεια της πράξης οικονομικής διαχείρισης καθώς και της λογιστικής καταχώρησης, χωρίς όμως να αποκλείεται και ο έλεγχος ειδικών θεμάτων μεταγενέστερα. Η ιδιότητα του εσωτερικού ελεγκτή μπορεί να είναι με σαφήνεια διακεκριμένη, όπως γίνεται συνήθως στις μεγάλες επιχειρήσεις όπου υπάρχει ειδική υπηρεσία και στο Δημόσιο και τους μεγάλους Δημόσιους Οργανισμούς.

Είναι δυνατόν όμως το ρόλο του εσωτερικού ελεγκτή να μην παίζει ιδιαίτερο πρόσωπο αλλά οι προϊστάμενοι διαφόρων τμημάτων, παράλληλα με τα υπόλοιπα καθήκοντα τους (π.χ. έλεγχος και θεώρηση γραμματίων προς είσπραξη από τον προϊστάμενο του λογιστηρίου).

Στην θέση του εσωτερικού ελεγκτή πρέπει να τοποθετούνται πρόσωπα κατάλληλα που να διακρίνονται για την μόρφωση, την πείρα και το ήθος τους, γιατί αλλιώς, όπως είναι φυσικό δεν είναι δυνατόν να ασκήσουν τα καθήκοντα του ελεγκτή με τον τρόπο που επιβάλλεται. Χωρίς να υποτιμάται η σπουδαιότητα του έργου του εσωτερικού ελεγκτή πρέπει να τονιστούν και τα σοβαρά μειονεκτήματα που οφείλονται στο γεγονός ότι αυτός είναι υπάλληλος στην ελεγχόμενη οικονομική μονάδα. Από αυτό το γεγονός είναι φυσικό ο έλεγχος του:

---

²Νεγκάκης, Χ και Ταχυνάκης, Π. (2013), «Σύγχρονα θέματα ελεγκτικής και εσωτερικού ελέγχου», εκδόσεις Διπλογραφία, Αθήνα.

- ✓ Να ασκείτε γενικά σύμφωνα με τους κανόνες και τους όρους που έχει θεσπίσει η διοίκηση της οικονομικής μονάδας και όχι σύμφωνα με τους κανόνες της ελεγκτικής.
- ✓ Δεν ενημερώνεται για τις πράξεις των διοικούντων, συνήθως δε και των ανώτερων του στην ιεραρχία ή ο έλεγχος του σε αυτούς είναι περιορισμένος ή εντελώς τυπικός.
- ✓ Απασχολούμενος με πράξεις των συναδέλφων του, πολλές φορές από συναδερφική αλληλεγγύη, ο έλεγχος του δεν είναι αμερόληπτος και αντικειμενικός ενώ με το πέρασμα του χρόνου και την στενότερη φιλική σχέση η προσοχή και η διερευνητικότητα μειώνονται βαθμιαία και ο έλεγχος γίνεται τυπικός.
- ✓ Επειδή ασχολείται διαρκώς με τα ίδια θέματα, η δουλειά του γίνεται ρουτίνα με αποτέλεσμα την εξασθένηση σιγά - σιγά τόσο της επαγρύπνησης όσο και της διερευνητικότητας του.

1.3.2 Εξωτερικός Ελεγκτής

Αντίθετα από τον εσωτερικό, ο εξωτερικός ελεγκτής δεν έχει καμία υπαλληλική ή άλλη εξάρτηση προς την επιχείρηση που καλείτε να ελέγξει. Είναι λοιπόν εντελώς ανεξάρτητος και αδέσμευτος προς την οικονομική μονάδα που ελέγχει και καθόλου δεν επηρεάζεται από την διοίκηση της με αποτέλεσμα να μην υπάρχει κανένα από τα παραπάνω μειονεκτήματα του εσωτερικού ελεγκτή. Αυτό το γεγονός είναι εγγύηση για την διενέργεια αντικειμενικού ελέγχου, με αποτέλεσμα να αποκτάει ιδιαίτερο κύρος το έργο του εσωτερικού ελεγκτή και τα ποτίσματα του είναι ευρύτατα χρήσιμα.

Ο εξωτερικός ελεγκτής έχει πολλά και ποικίλα πεδία δράσης (πιστοποίηση για την αλήθεια και την ακρίβεια των οικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων, για την πιστοληπτική ικανότητα τους κ.τ.λ.) και από το γεγονός αυτό ξεκινάει η ανάγκη οργάνωσης του εξωτερικού ελέγχου σε ανεξάρτητο λειτούργημα που έχει αποκτήσει θεσμικό χαρακτήρα σε όλες τις οικονομικά ανεπτυγμένες χώρες. Τέτοιου είδους θεσμική αναγνώριση του λειτουργήματος έγινε και στην χώρα μας το 1955 , με το Ν.Δ.3329/1955 «περί συστάσεως Σώματος Ελλήνων Ορκωτών Λογιστών» που η λειτουργία του άρχισε το Νοέμβρη του 1956.

Είναι ευνόητο ότι για να μπορεί ο ορκωτός ελεγκτής να ανταποκρίνεται στις μεγάλες και ποικίλες απαιτήσεις του τόσο σπουδαίου και λεπτού έργου του πρέπει να έχει και τα ανάλογα προσόντα που αναφέρονται τόσο στην προσωπικότητα του, όσο και στην επαγγελματική του

συγκρότηση. Πρώτο και κύριο προσόν θεωρείται το ήθος και η ακεραιότητα του χαρακτήρα προσόν που απαιτείται από όλους τους εξωτερικούς ελεγκτές σε όλες τις χώρες του κόσμου. Άλλα προσόντα που επίσης απαιτούνται είναι η άρτια επιστημονική κατάρτιση, η εξειδικευμένη πείρα, η ικανότητα ταχείας αντίληψης και βαθιάς και σίγουρης κρίσης, η επινοητικότητα, η αυτοπεποίθηση, η αναγκαία λεπτότητα για την εκτέλεση του λεπτού έργου του έλεγχου της εργασίας των άλλων, η ικανότητα ευχερούς και σωστής έκφρασης στον γραπτό και προφορικό λόγο, η επιμέλεια και η εργατικότητα.

Κεφάλαιο 2: Βιβλιογραφική ανασκοπή

Η παρούσα διπλωματική εργασία έχει ως στόχο να αναλύσει την σημαντικότητα των ανεξάρτητων ορκωτών ελεγκτών στον εξωτερικό έλεγχο των επιχειρήσεων. Η αναγκαιότητα της διαφάνειας των οικονομικών συναλλαγών οδήγησαν στην θεσμοθέτηση του ελέγχου. Στην Ελλάδα ο έλεγχος νομοθετείται το 1957 με την ίδρυση του Σώματος ορκωτών λογιστών, γνωστός και ως «Σ.Ο.Λ.».

Το 2003 ο Παπαστάθης Π. ορίζει την έννοια της ελεγκτικής δηλαδή ότι η ελεγκτική είναι ένας κλάδος που πραγματεύεται τους γενικούς όρους και κανόνες για την διενέργεια ελέγχου σε μια επιχείρηση και η οποία έχει ως στόχο την διασφάλιση των οικονομικών της πόρων.³

Ένα σημαντικό σημείο που πρέπει να αναφέρουμε είναι τα στοιχεία εκείνα που κάνουν έναν εξωτερικό ελεγκτή κατάλληλο δηλαδή έχει τα κατάλληλα προσόντα ώστε να διενεργήσει σωστά τον έλεγχο κάτι που αναφέρουν το 2013 οι Νεγκάκης Χ. και Ταχυνάκη Π. οι οποίοι αναλύουν το ρόλο του ελεγκτή. Επισημάνουν ότι ο ρόλος του είναι ιδιαίτερα σπουδαίος απαιτείται να έχει μια επάρκεια και καταλληλότητα προσόντων, ώστε να είναι σε θέση να ασκήσει το ιδιαίτερα αυτό απαιτητικό επάγγελμα του ελεγκτή.⁴ Ο Τσαγκαλάνος επίσης το 2005 παραθέτει κάποια από τα στοιχεία τα οποία θα πρέπει να έχει ο ορκωτός ελεγκτής αλλά και τις σχέσεις του με τους συνεργάτες του έτσι ώστε να φέρει σε πέρας το δύσκολο έργο του ελέγχου. Ο Τσαγκαλάνος αναφέρει ότι ο ελεγκτής θα πρέπει να είναι σωστός, υπεύθυνος και ικανός ώστε να εξυπηρετήσει τους ελεγχόμενους πελάτες του, μέσα στα πλαίσια των δυνατοτήτων του και σύμφωνα με τις ευθύνες του προς την κοινωνία και το θεσμό του ανεξάρτητου ελεγκτή. Θα πρέπει επίσης να προσπαθεί συνέχεια να βελτιώνει τόσο την επαγγελματική και επιστημονική του κατάρτιση όσο και την ποιότητα των υπηρεσιών του. Θα πρέπει επίσης να είναι αντικειμενικός δίκαιος και ικανός, Τέλος, ως προς τους συναδέλφους του θα πρέπει να φέρεται με σεβασμό και να εργάζεται με τέτοιο τρόπο, ώστε να προάγει τις καλές σχέσεις και τη συνεργασία μεταξύ των μελών του επαγγέλματος.⁵

Ένα σημαντικό κομμάτι της ελεγκτικής διαδικασίας είναι η έκθεση ελέγχου. Στην συγκεκριμένη έκθεση αναφέρονται όλα τα αποσπασματικά τα οποία εντόπισε ο ελεγκτής κατά την διαδικασία ελέγχου. Η Παπαδάτου Θ. επισημάνει ότι η γνώμη του ανεξάρτητου λογιστή μπορεί να γίνει με συνοπτική, ή με εκτενή έκθεση, που βασίζεται κύρια στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις, λιγότερο με τον εκτενή τύπο έκθεσης, ο οποίος σπάνια χρησιμοποιείται σήμερα, και βασίζεται σε επιπλέον συμπληρωματικές πληροφορίες της

---

³ Παπαστάθης Π. (2003), «Ο Σύγχρονος Εσωτερικός Έλεγχος στις Επιχειρήσεις – Οργανισμούς και η Πρακτική Εφαρμογή του» Α' τόμος, Ιδιωτική Έκδοση, Αθήνα

⁴ Νεγκάκης, Χ και Ταχυνάκης, Π. (2013), «Σύγχρονα θέματα ελεγκτικής και εσωτερικού ελέγχου», εκδόσεις Διπλωγραφία, Αθήνα

⁵ Τσακλάγκανος, Α. (2005), «Ελεγκτική», εκδόσεις Αδελφοί Κυριακίδη ΑΕ, Θεσσαλονίκη

επιχείρησης- πελάτη και τέλος με την ειδική έκθεση που η διατύπωσή της είναι διαφορετική από εκείνη της συνοπτικής έκθεσης ελέγχου.⁶

Τέλος κάτι επίσης που είναι πολύ σημαντικό είναι πως βλέπουν και αντιλαμβάνονται οι αναλυτές των χρηματοοικονομικών καταστάσεων τους ελεγκτές. Το 2008 οι Mahadevaswamy G. και Salehi M. αναφέρονται σε άρθρο τους ότι υπάρχουν αρκετές προσδοκίες από τους αναλυτές για τον εξωτερικό ελεγκτή και την εργασία του καθώς μέσω αυτού διασφαλίζεται η ορθότητα των χρηματοοικονομικών καταστάσεων μιας οικονομικής οντότητας.⁷

---

⁶ Παπαδάτου, Θ. (2005), «Εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος ανωνύμων εταιρειών», εκδόσεις Σακούλας, Αθήνα

⁷ Mahadevaswamy G.H., Salehi M., 2008: «Audit expectations gap in auditor responsibilities», international journal of business and management, Vol.3

Κεφάλαιο 3: Εξωτερικός έλεγχος

3.1 Εισαγωγικά

Στη σημερινή εποχή, ο σκοπός του εξωτερικού ελέγχου είναι η διαπίστωση από τον ελεγκτή της αξιοπιστίας των ισχυρισμών της διοίκησης, αναφορικά με την ποιότητα, την πληρότητα, τη νομιμότητα και τη συνέπεια των παρεχόμενων λογιστικών πληροφοριών. Έτσι για την επίτευξη του, ο εξωτερικός ελεγκτής θα πρέπει να ακολουθεί ένα πλαίσιο συστηματικών και μεθοδικών ελεγκτικών διαδικασιών.

Με τον όρο «συστηματική ελεγκτική διαδικασία» δεν μπορούμε να ορίσουμε μια συγκεκριμένη διαδικασία, καθώς αυτή διαφέρει ανάλογα με το μέγεθος, την πολυπλοκότητα την ελεγχόμενης επιχείρησης, αλλά και με βάση την αποτελεσματικότητα της λογιστικής της οργάνωσης, αλλά και την επιστημονική και επαγγελματική κατάρτιση του ορκωτού ελεγκτή λογιστή. Παρόλα αυτά τα βασικά στοιχεία ενός ορθολογικού εξωτερικού ελέγχου καθορίζονται από τα πρότυπα της Ελεγκτικής.

Στο κεφάλαιο θα αναφερθούμε ειδικότερα στην έννοια του εξωτερικού ελέγχου, καθώς και στους λόγους για τους οποίους καθίσταται αναγκαία η διεξαγωγή του. Επίσης, θα γίνει αναφορά στα είδη εξωτερικών ελέγχων που υπάρχουν, ενώ θα τονιστεί ιδιαίτερα ο ρόλος του εξωτερικού ελεγκτή τόσο σε εθνικό όσο και σε επίπεδο Ευρωπαϊκής ένωσης, καθώς και ποια είναι εκείνα τα στοιχεία που κάνουν τον εξωτερικό έλεγχο αποτελεσματικό⁸.

3.2 Θεσμικό πλαίσιο εξωτερικού ελέγχου

Ο εξωτερικός έλεγχος διενεργείται κατά βάση στο λογιστικό σύστημα μιας μονάδας, αλλά και σε άλλα επιμέρους οργανωτικά συστήματα, τα οποία μπορούν εμμέσως να επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα του λογιστικού συστήματος, μέσω της χρήσης

---

⁸Παπάς, Α. (1999), «Εισαγωγή στην Ελεγκτική», εκδόσεις Μπένου, Αθήνα.

ελεγκτικών προτύπων, καθώς και άλλων μεθόδων τις οποίες θα κρίνει αναγκαίες ανάλογα με την περίπτωση ο εκάστοτε ελεγκτής.

Αναφορικά με τον θεσμικό πλαίσιο βάσει του οποίου διενεργείται ο εξωτερικός έλεγχος, αξίζει να αναφέρουμε ότι πρόκειται για ένα πλαίσιο το οποίο είναι αναγνωρισμένο διεθνώς και περιλαμβάνει:

- ✓ **Πιστοποίηση της ορθότητας:** Οαντικειμενικός σκοπός του εξωτερικού ελέγχου αφορά κυρίως τη πιστοποίηση αναφορικά με την ορθότητα της παρουσίασης της οικονομικής μονάδας στις λογιστικές καταστάσεις αυτής, με βάση τις γενικές παραδεκτές λογιστικές αρχές.
- ✓ **Έκθεση του ελεγκτή:** Η πιστοποίηση αυτή αναγράφεται στην έκθεση του ελεγκτή και αποτελεί προϊόν επαγγελματικής και προσεκτικής εφαρμογής των ελεγκτικών , καθώς και κάθε άλλων μέσων και μεθόδων που είναι αναγκαία να πραγματοποιηθούν.
- ✓ **Σχετική έγγραφη εντολή:** Όλοι οι έλεγχοι αυτοί αναλαμβάνονται μαζί με την σχετική έγγραφη εντολή, αλλά και χωρίς την ικανή εξουσιοδότηση, στην οποία θα πρέπει να αναφέρεται είτε το είδος είτε ο σκοπός του ζητούμενου εξωτερικού ελέγχου.
- ✓ **Ελεγκτικό προσωπικό:** Κατά την διάρκεια της διενέργειας του ελέγχου, το ελεγκτικό προσωπικό θα πρέπει να διατηρεί την αμεροληψία, του, την αντικειμενικότητα του, την ανεξαρτησία του, την αξιοπρέπεια, καθώς και την επαγγελματική του ευθύνη, έναντι το ελεγχόμενου οργανισμού/επιχείρησης.
- ✓ **Εξειδικευμένα άτομα:** κάθε έλεγχος και κάθε εργασία σχετική με αυτόν, θα πρέπει να αναλαμβάνεται από τα αντίστοιχα εξειδικευμένα άτομα, τα οποία είναι κατάλληλα προς την τεχνική εκπαίδευση και την ικανότητά τους ως ελεγκτές. Ο ελεγκτής, είναι το πρόσωπο αυτό, το οποίο φέρει και την τελική ευθύνη για τον έλεγχο. Επίσης, δικαίωμα υπογραφής έχουν μόνο αυτοί που κατέχουν την άδεια ορκωτού λογιστή, όπου για να την αποκτήσουν πρέπει να περάσουν από γραπτές εξετάσεις. Επίσης, σημαντικό ρόλο παίζει και η εμπειρία καθορισμένης χρονικής διάρκειας, για τη διεξαγωγή ελέγχου υπό την εποπτεία ελεγκτή με άδεια.
- ✓ **Επαγγελματική βελτίωση:** Ο ορκωτός ελεγκτής θα πρέπει να είναι σωστός, υπεύθυνος και ικανός. Θα πρέπει να προσπαθεί συνέχεια να βελτιώνει τόσο την επαγγελματική και επιστημονική του κατάρτιση όσο και την ποιότητα των υπηρεσιών του. Θα πρέπει επίσης να είναι αντικειμενικός δίκαιος και ικανός, ώστε να εξυπηρετήσει τους ελεγχόμενους

πελάτες του, μέσα στα πλαίσια των δυνατοτήτων του και σύμφωνα με τις ευθύνες του προς την κοινωνία και το θεσμό του ανεξάρτητου ελεγκτή.

Τέλος, ως προς τους συναδέλφους του θα πρέπει να φέρεται με σεβασμό και να εργάζεται με τέτοιο τρόπο, ώστε να προάγει τις καλές σχέσεις και τη συνεργασία μεταξύ των μελών του επαγγέλματος.⁹

3.3 Η χρησιμότητα του εξωτερικού ελέγχου

Το κόστος του εξωτερικού ελέγχου είναι συνήθως αρκετά υψηλό για την ελεγχόμενη επιχείρηση, καθώς εκτός από τις αμοιβές των ελεγκτών η επιχείρηση επιβαρύνεται επιπλέον και του κόστους των υπηρεσιών τις οποίες προσφέρει το προσωπικό της στον ορκωτό ελεγκτή.

Παρόλα αυτά ο εξωτερικός έλεγχος είναι ιδιαίτερα χρήσιμος για την επιχείρηση, καθώς τις προσφέρει πολλαπλά οφέλη. Στη συνέχεια παρουσιάζουμε εν συντομία τα κυριότερα από αυτά.

- ✓ Καταρχήν, μέσω του εξωτερικού ελέγχου εξασφαλίζεται η συνεχής βελτίωση του λογιστικού συστήματος, ενώ ταυτόχρονα βελτιώνεται και η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου της, καθώς αυτή αξιολογείται από έναν ανεξάρτητο ορκωτό ελεγκτή λογιστή.
- ✓ Επιπλέον, μέσω του εξωτερικού ελέγχου, αποκτάται μια νομιμότητα επί των οικονομικών καταστάσεων, καθώς αυτές εξετάζονται και εγκρίνονται από ανεξάρτητους ορκωτούς λογιστές.
- ✓ Επίσης, εκτός της νομιμότητας, αυξάνεται η εγκυρότητα και η πληρότητα των δημοσιευμένων λογιστικών καταστάσεων στην περίπτωση που αυτές συνοδεύονται από πιστοποιητικό ελέγχου σύμφωνης γνώμης.
- ✓ Εκτός των άλλων, διευκολύνεται η εκ μέρους της επιχείρησης δυνατότητα άντλησης κεφαλαίων, καθώς ο σωστά πληροφορημένος επενδυτής αντιμετωπίζει και συνάμα μικρότερο κίνδυνο.

---

⁹Τσακλάγκανος, Α. (2005), «Ελεγκτική», εκδόσεις Αδελφοί Κυριακίδη ΑΕ, Θεσσαλονίκη

- ✓ Ακόμα, διευκολύνεται η διενέργεια φορολογικού ελέγχου των βιβλίων της, επειδή ο αρμόδιος ελεγκτής της εφορίας περιορίζει την έκταση και το χρόνο του ελέγχου του, καθότι γνωρίζει ότι πριν από αυτόν έχει προηγηθεί ο εξωτερικός ελεγκτής.
- ✓ Τέλος, ενισχύεται ή αποδυναμώνεται μέσω του εξωτερικού ελέγχου η θέση των οικονομικών στελεχών της επιχείρησης, έναντι των μετόχων, ανάλογα με τα πορίσματα ελέγχου είναι θετικά ή αρνητικά προς αυτούς.

3.4 Πλεονεκτήματα εξωτερικού ελέγχου

Εκτός των ωφελειών, που όπως αναφέραμε και στην προηγούμενη ενότητα, που αποκομίζουν οι επιχειρήσεις, μέσω της διεξαγωγής του εξωτερικού ελέγχου, λαμβάνουν και ορισμένα επιπλέον πλεονεκτήματα, τα οποία τους τα προσφέρει το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο που ισχύει στη χώρα μας.

Ειδικότερα, βάση το άρθρο 14 του Προεδρικού Διατάγματος 226 του 1992 τα πλεονεκτήματα που αποκομίζουν οι επιχειρήσεις μέσω της διεξαγωγής των εξωτερικών ελέγχων είναι :

- ✓ Το πρώτο πλεονέκτημα σύμφωνα με το προεδρικό διάταγμα αφορά επιχειρήσεις οι οποίες χρησιμοποιούν είτε υποχρεωτικά είτε προαιρετικά Ορκωτό ελεγκτή λογιστή. Συγκεκριμένα, αναφέρει ότι το ειδικό πιστοποιητικό το οποίο εκδίδεται από τον ορκωτό ελεγκτή, αναφορικά το σύνολο των καταβληθέντων μισθών και ημερομισθίων και γενικότερα με τις αμοιβές του ανθρώπινου δυναμικού, απαλλάσσει τις ελεγχόμενες επιχειρήσεις από οποιαδήποτε επανέλεγχο σε σημείο της επιχείρησης εκ μέρους ασφαλιστικών οργανισμών.
- ✓ Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο αυτό καθορίζεται ότι ο προϊστάμενος της εφορίας είναι δυνατόν να περιορίσει τον έλεγχό του, μόνο στο ειδικό πιστοποιητικό ελέγχου, που έχει εκδοθεί από τον ορκωτό ελεγκτή, αναφορικά με τον έλεγχο που διεξήγαγε περί του φορολογητέου εισοδήματος. Όμως, για να συμβεί ο παραπάνω περιορισμός, θα πρέπει να αναφέρεται ρητά στο πιστοποιητικό, ότι έχει λάβει υπόψη του όλες τις διατάξεις περί φορολογίας, καθώς και ότι εκδίδεται το πιστοποιητικό αυτό για φορολογικούς σκοπούς.

3.5 Διάκριση εξωτερικών ελέγχων

Υπάρχουν πέντε είδη εξωτερικών ελέγχων, τα οποία έχουν καθοριστεί με αυτόν τον τρόπο ανάλογα με το στοιχείο που δίνει κάθε φορά βάση ο ελεγκτής. Έτσι οι κυριότεροι εξωτερικοί έλεγχοι είναι :

- α) Χρηματοοικονομικοί έλεγχοι
- β) Λειτουργικοί έλεγχοι
- γ) Έλεγχοι αποδοτικότητας
- δ) Έλεγχοι συμμόρφωσης
- ε) Ειδικοί έλεγχοι

3.5.1 Χρηματοοικονομικοί έλεγχοι

Ο χρηματοοικονομικός έλεγχος είναι ο έλεγχος, ο οποίος πραγματοποιείται για την διαπίστωση της ορθής παρουσίασης στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις των οικονομικών μεγεθών, τα οποία αφορούν τόσο στην χρηματοοικονομική θέση όσο και στα αποτελέσματα της δράσεως των οικονομικών μονάδων. Ο χρηματοοικονομικός έλεγχος ελέγχει ουσιαστικά την αξιοπιστία και αποτελεσματικότητα του λογιστικού συστήματος της ελεγχόμενης μονάδας, κατά βάση στην μέτρηση και παρουσίαση των χρηματοοικονομικών μεγεθών, καθώς και των αποτελεσμάτων της.

3.5.2 Λειτουργικοί Έλεγχοι

Κατά τον λειτουργικό έλεγχο κύριος επιδιωκόμενος στόχος είναι να αξιολογηθεί κατά πόσο μια λειτουργία, είτε είναι συνολική είτε αποσπασματική και όχι απαραίτητα χρηματοοικονομικής φύσεως, εκτελείται σύμφωνα με κάποια δεοντολογικά ή επιστημονικά κριτήρια και αρχές του συγκεκριμένου κλάδου, αλλά και σύμφωνα με τις γενικότερες επιχειρησιακές και διοικητικές αρχές (κανονισμούς, εγχειρίδια διαδικασιών, ελέγχους πληροφόρησης, κ.λπ.).

3.5.3 Έλεγχος Αποδοτικότητας

Ο έλεγχος αποδοτικότητας κυρίως απασχολεί τους εσωτερικούς ελεγκτές και ενδιαφέρεται για το κατά πόσο μια διαδικασία ή μια λειτουργία σε έναν οργανισμό φέρνει θετικά αποτελέσματα σ' αυτόν ή όχι.

3.5.4 Έλεγχος Συμμόρφωσης

Ο έλεγχος συμμόρφωσης σκοπό έχει την διαπίστωση της συμμόρφωσης, αναφορικά με κάποιους προσυμφωνημένους όρους ή προδιαγεγραμμένες διαδικασίες μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών (π.χ. συμμόρφωση προς τους όρους συμβολαίων συνεργασίας ή χρήσης δικαιωμάτων ευρεσιτεχνιών, κ.λπ.).

3.5.5 Ειδικό Έλεγχος

Ειδικός έλεγχος μπορεί να είναι οποιοσδήποτε έλεγχος ο οποίος δεν εμπίπτει σε καμία από τις παραπάνω συγκεκριμένες κατηγορίες, αρκεί να έχει την ικανότητα φυσικά ο ελεγκτής να τον διεκπεραιώσει. Σ' αυτούς ανήκει και ο δικαστικός έλεγχος του άρθρου 634 του Κώδικα Πολιτικής δικονομίας, τον οποίο πραγματοποιούν ειδικοί εμπειρογνώμονες εξωτερικοί ελεγκτές¹⁰.

3.6 Ο ρόλος του εξωτερικού ελεγκτή σε εθνικό επίπεδο

Είναι γεγονός ότι στην πορεία των εργασιών της, κάθε επιχείρηση αναλαμβάνει διάφορες δεσμεύσεις προς τρίτου, όπως είναι οι μέτοχοι, οι πιστωτές, οι εργαζόμενοι κλπ. Είναι προφανές, ότι αυτοί οι τρίτοι επιζητούν να γνωρίζουν κατά το πόσο ικανοποιητική είναι η εκπλήρωση των υποχρεώσεων κάθε επιχείρησης προς αυτούς. Για αυτό το λόγο, οι τρίτοι επιδιώκουν να έχουν τακτική και έγκυρη ενημέρωση αναφορικά με την πορεία των εργασιών της αλλά και με την πορεία των προοπτικών της.

---

¹⁰Τσακλάγκανος, Α. (2005), «Ελεγκτική», εκδόσεις Αδελφοί Κυριακίδη ΑΕ, Θεσσαλονίκη

Εδώ ακριβώς επισημαίνεται ο ρόλος του εξωτερικού ελεγκτή, ο οποίος είναι αυτός ο οποίος διενεργεί τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων και είναι αυτός που εκφέρει γνώμη αναφορικά με το βαθμό της αξιοπιστίας τους, την ειλικρίνεια των ισχυρισμών των μελών της διοίκησης και για τις προοπτικές της επιχείρησης.

Έτσι, η από την πλευρά του εξωτερικού ορκωτού ελεγκτή λογιστή επαλήθευση ή διάψευση των ισχυρισμών της διοίκησης θα συμβάλλει ουσιαστικά στην προστασία των συμφερόντων των εξής:

- ✓ Του κοινωνικού συνόλου, καθώς δημοσιοποιεί τυχόν παραβάσεις νόμων, παραπλάνησης του καταναλωτικού κοινού κλπ
- ✓ Του Δημοσίου, γιατί εντοπίζει απόκρυψη φορολογητέων κερδών ,τη μη απόδοση παρακρατηθέντων φόρων κλπ
- ✓ Του προσωπικού της καθώς ενημερώνει τους άμεσα ενδιαφερομένους για τη μη καταβολή έστω και των κατώτατων μισθών και ημερομισθίων κλπ
- ✓ Των μετόχων, των δανειστών και των προμηθευτών, καθώς είναι σε θέση να δημοσιοποιεί αποκλίσεις των στοιχείων των λογιστικών καταστάσεων από την πραγματικότητα και επιτρέπει έτσι την άντληση αξιόπιστων πληροφοριών σχετικά με τη ρευστότητα και την αποδοτικότητα της επιχείρησης.
- ✓ Των μελλοντικών επενδυτών, γιατί ενημερώνονται εκτός όλων των άλλων και για τις δεσμεύσεις της επιχείρησης, οι οποίες δεν αναγράφονται στις λογιστικές καταστάσεις της, παρόλο ότι η έκβασή τους επηρεάζει σημαντικά τις προοπτικές της.

Επιπλέον, τα πλήρως τεκμηριωμένα πορίσματα του εξωτερικού ελέγχου, τα οποία γίνονται γνωστά στο ευρύτερο κοινό, μέσω της δημοσίευσης πιστοποιητικών ελέγχου συμβάλλουν στα εξής :

- ✓ Στην ενίσχυση της θέσης των επιχειρήσεων ανάμεσα στους άλλους φορείς της κοινωνίας
- ✓ Στην ορθολογικότερη κατανομή και εκμετάλλευση των οικονομικών πόρων
- ✓ Στη δημιουργία νέων ευκαιριών επένδυσης και οικονομικής ανάπτυξης, καθώς και ενισχύουν την εμπιστοσύνη των επενδυτών προς τις επιχειρηματικές μονάδες και διευρύνουν έτσι το ρόλο των αγορών χρήματος και κεφαλαίου

- ✓ Στην ανάπτυξη εκείνων των οικονομικών μονάδων που είναι οργανωμένες με τρόπο ώστε να λειτουργούν αποδοτικά και ορθολογικά
- ✓ Στην διεύρυνση της αγοράς των προϊόντων και των υπηρεσιών, τις οποίες προσφέρουν οι επιχειρήσεις.

Σε όλα αυτά που προαναφέρθηκαν, φανερώνεται η σπουδαιότητα του ρόλου του εξωτερικού ελεγκτή λογιστή. Ένας ρόλος ιδιαίτερα σημαντικός στη σημερινή εποχή, καθώς οι καταργήσεις των συνόρων και των φραγμών στην κίνηση κεφαλαίου από μια χώρα σε μια άλλη δίνουν μια άλλη διάσταση στη σημασία του ρόλου του εξωτερικού ελεγκτή.

Πιο συγκεκριμένα, σε μια εποχή που χαρακτηρίζεται από τα όσα αναφέρθηκαν παραπάνω, οι τυχόν θετικές διαβεβαιώσεις των ορκωτών ελεγκτών αναφορικά με την αξιοπιστία των λογιστικών καταστάσεων επιτρέπουν, για παράδειγμα στις ελληνικές επιχειρήσεις να αντλούν κεφάλαια από διεθνείς χρηματαγορές, να επεκτείνουν τις εξαγωγές τους σε αγορές άλλων χωρών κλπ.

Επίσης, την ιδιαίτερη συμβολή του εξωτερικού ελέγχου για τη διευκόλυνση της μετακίνησης κεφαλαίων και στην ανάπτυξη της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς έχει τονίσει ιδιαίτερα και η Ευρωπαϊκή ένωση. Κύριος στόχος της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η εναρμόνιση του ελεγκτικού επαγγέλματος στις χώρες μέλη της, με τέτοιο τρόπο ώστε να αναβαθμιστεί τόσο η θέση του ελεγκτή όσο και το γενικότερο διεθνές κύρος του.

Από όλα όσα αναφέρθηκαν παραπάνω είναι προφανές, ότι ο ρόλος του εξωτερικού ελεγκτή είναι ιδιαίτερα σπουδαίος. Επίσης, πρέπει να τονιστεί ότι ο εξωτερικός ελεγκτής μπορεί να προλάβει και τυχόν οικονομικές κρίσεις που είναι πιθανόν να συμβούν λόγω παραβάσεων ή ατασθαλιών που μπορεί να συμβαίνουν σε μια σημαντική από πλευράς μεγέθους της οικονομίας εταιρία.

Έτσι, επειδή ακριβώς ο ρόλος του ελεγκτή είναι ιδιαίτερα σπουδαίος απαιτείται να έχει μια επάρκεια και καταλληλότητα προσόντων, ώστε να είναι σε θέση να ασκήσει το ιδιαίτερα αυτό απαιτητικό επάγγελμα του ελεγκτή.¹¹¹²

---

¹¹Τσακλάγκανος, Α. (2005),«Ελεγκτική», εκδόσεις Αδελφοί Κυριακίδη ΑΕ, Θεσσαλονίκη

3.7 Ο ρόλος του εξωτερικού ελεγκτή σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω των οδηγιών της δίνει πολύ μεγάλη βάση στο γεγονός ότι η ομαλή λειτουργία της αγοράς, και συνάμα η αποφυγή μελλοντικών κρίσεων είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την εμπιστοσύνη που έχει το κοινό στις ελεγχόμενες επιχειρήσεις.

Στο σημείο αυτό, αξίζει να αναφέρουμε σαν χαρακτηριστικό παράδειγμα, το παράδειγμα της Lehman Brothers, όπου λίγες μέρες πριν χρεοκοπήσει είχε πιστοληπτική ικανότητα AAA, ήτοι ποσοστό πιθανή χρεοκοπίας μόλις 0,05%, ενώ και μέσα από τους ελέγχους που είχαν διενεργηθεί στην εταιρία δεν διαφαινόταν κάποιος σοβαρός κίνδυνος για την βιωσιμότητά της.

Παρόλα αυτά, η τράπεζα χρεοκόπησε και το γεγονός αυτό άνοιξε τον ασκό του Αιόλου και οδήγησε στη μεγάλη φούσκα που έσκασε στις ΗΠΑ και στη συνέχεια μεταδόθηκε και στην Ευρώπη, φτάνοντας στη σημερινή βαθιά κρίση, που βιώνουμε τόσο στην Ελλάδα όσο και σε πολλές χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου, ενώ επίσης το κύρος και η αξιοπιστία των ελέγχων υπέστη ένα σοβαρότατο πλήγμα.

Αυτό που τονίζει κυρίως η Ευρωπαϊκή ένωση είναι τις σημαντικές διαφορές που υπάρχουν μεταξύ αυτών που περιμένει το κοινό από τον έλεγχο, καθώς και αυτά που πρέπει να κάνει ο ελεγκτής κατά την άποψη των συναδέλφων του. Όσο πιο μεγάλη είναι η διαφορά αυτή, τόσο χαμηλότερη είναι η αξιοπιστία και το κύρος των ελέγχων.

Έτσι, η Ευρωπαϊκή Ένωση επισημαίνει κυρίως την ανάγκη να λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες και οι προσδοκίες των χρηστών πριν την διεξαγωγή του ελέγχου, καθώς και η ικανότητα των ελεγκτών να ανταποκριθούν σε αυτές τις ανάγκες και προσδοκίες.

---

¹² Νεγκάκης, Χ και Ταχυνάκης, Π. (2013), «Σύγχρονα θέματα ελεγκτικής και εσωτερικού ελέγχου», εκδόσεις Διπλογραφία, Αθήνα

Το τι μπορούν να προσφέρουν οι ορκωτοί ελεγκτές εξαρτάται όχι μόνο από το ύψος της αμοιβής που πρόκειται να πληρώσουν οι πελάτες τους, αλλά και από τις ικανότητες που έχουν οι ελεγκτές σε τεχνικά θέματα, αλλά και από τη στάση του ως προς τον κίνδυνο.

Αναφορικά με τις προσδοκίες που έχει το κοινό από τους ορκωτούς ελεγκτές είναι να προστατεύσουν τα συμφέροντα των μετόχων, των συνταξιούχων, των πιστωτών κλπ και να παράσχουν τις ανάλογες διαβεβαιώσεις αναφορικά με τα εξής θέματα:

- ✓ Την ακρίβεια των χρηματοοικονομικών καταστάσεων
- ✓ Την ικανότητα της εταιρείας να συνεχίσει να λειτουργεί επιτυχώς, εξετάζοντας ουσιαστικά την φερεγγυότητά της
- ✓ Την ύπαρξη απάτης
- ✓ Την τήρηση των νόμιμων υποχρεώσεων της εταιρείας
- ✓ Την υπεύθυνη συμπεριφορά της εταιρείας, αναφορικά με το περιβάλλον και τους εξωτερικούς κοινωνικούς παράγοντες.

Αναφορικά με την ακρίβεια των χρηματοοικονομικών καταστάσεων αξίζει να αναφέρουμε ότι μια έκθεση η οποία δεν περιέχει επιφυλάξεις ως προς τις οικονομικές καταστάσεις εγγυάται την ακρίβεια των οικονομικών καταστάσεων της ελεγχόμενης επιχείρησης.

Ένα γεγονός όμως, το οποίο δυσχεραίνει την ύπαρξη ακριβών οικονομικών καταστάσεων είναι το γεγονός ότι υπάρχει μια πληθώρα διαθέσιμων επιλογών αναφορικά με τη λογιστική αντιμετώπιση των πολύπλοκων επιχειρηματικών συναλλαγών, σε συνδυασμό και με την αβεβαιότητα που υπάρχει στη διαδικασία λήψης αποφάσεων από τη διοίκηση της εταιρείας.

Έτσι τα γεγονότα αυτά δυσχεραίνουν την δυνατότητα κατάρτισης οικονομικών καταστάσεων οι οποίες θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως ακριβείς.

Αυτός είναι ακριβώς ο λόγος, που σε επίπεδο Ευρωπαϊκής ένωσης, καθώς υπάρχει πληθώρα λογιστικών επιλογών, γίνεται δεκτό από νομική άποψη ότι δεν υπάρχουν λογαριασμοί, οι οποίοι θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως οι μόνοι ορθοί.

Παρόλα αυτά όμως, είναι καθήκον των ελεγκτών να εξετάσουν κατά πόσον η μέθοδος που ακολουθείται από την εκάστοτε επιχείρηση γίνεται για παραπλανητικούς ή όχι λόγους και σε

περίπτωση που διαπιστώσουν κάτι τέτοιο θα πρέπει να το αναφέρουν ρητά στην έκθεση ελέγχου τους.

Στην περίπτωση, δε που κατά την κρίση του ελεγκτή το αποτέλεσμα που προκύπτει είναι τόσο σοβαρό, ώστε να καθιστά παραπλανητικές τις οικονομικές καταστάσεις, τότε είναι υποχρεωμένος να εκδώσει πιστοποιητικό αντίθετης γνώμης.

Στη συνέχεια, αναφορικά με την ικανότητα της επιχείρησης να συνεχίσει να λειτουργεί επιτυχώς, είναι γεγονός ότι για το κοινό αποτελεί μια μορφή εγγύησης από πλευράς ελεγκτών, ότι η ελεγχόμενη επιχείρηση έχει οικονομική ευρωστία και ότι ουσιαστικά θα συνεχίσει να λειτουργεί επιτυχώς. Για αυτό ακριβώς το λόγο έχει πολύ μεγάλη σημασία για το κοινό η έκθεση και κυρίως το αποτέλεσμα ελέγχου από πλευράς ορκωτών ελεγκτών.

Από την πλευρά τους οι ελεγκτές είναι υποχρεωμένοι να εξετάζουν πολύ προσεχτικά τυχόν παράγοντες, που δύναται να επηρεάσουν την φερεγγυότητα και την βιωσιμότητα της επιχείρησης, καθώς και να είναι σε θέση να εξετάσουν κατά πόσο είναι βάσιμη η υπόθεση περί συνέχισης της λειτουργίας της επιχείρησης στο μέλλον.

Όμως, είναι επίσης σημαντικό να τονιστεί ότι σε περίπτωση που υπάρχουν κάποιες αμφιβολίες αναφορικά με την συνέχιση της λειτουργίας, θα πρέπει οι ελεγκτές να είναι ιδιαίτερα προσεχτικοί, κατά την σύνταξη της έκθεσής του, όσον αφορά τις επιφυλάξεις, καθώς πιθανή δημοσίευση τέτοιων επιφυλάξεων μπορεί να οδηγήσει σε διακοπή της λειτουργίας της επιχείρησης, επειδή θα μαθευτεί στον υπόλοιπο κόσμο το γεγονός.(για παράδειγμα, αν διαπιστωθεί ότι η επιβίωση εξαρτάται από δάνειο που θα λάβει, είναι πιθανόν μετά την έκθεση αυτή η τράπεζα να μην χορηγήσει τελικά το δάνειο)

Όσον αφορά το ενδεχόμενο της απάτης είναι κοινή αντίληψη, ότι η πλειοψηφία του κοινού θεωρεί ότι είναι υποχρέωση των ελεγκτών να ανακαλύπτουν τα πάσης φύσεως κρούσματα απάτης. Από την άλλη πλευρά οι ελεγκτές υποστηρίζουν ότι δεν είναι κύριος ρόλος τους η πρόληψη ή ανακάλυψη της απάτης και ότι σε κάθε περίπτωση αυτό δεν είναι εφικτό. Για αυτόν ακριβώς το λόγο τα κανονιστικά όργανα ορισμένων κρατών μελών έχουν ορίσει κάποιες κατευθύνσεις αναφορικά με το ποια είναι η ευθύνη της διοίκησης και ποια των ελεγκτών.

Πιο συγκεκριμένα, την κύρια ευθύνη για την ανακάλυψη της απάτης την φέρει η διοίκηση της ελεγχόμενης εταιρείας, καθώς η απάτη αυτή είναι δυνατόν να εντοπιστεί κατά το στάδιο του διαχειριστικού ελέγχου, που πραγματοποιείται από την ίδια την εταιρεία. Αντίστοιχα η υποχρέωση των ελεγκτών έγκειται στο γεγονός να προγραμματίζουν, να εκτελούν και να αξιολογούν το ελεγκτικό τους έργο, ώστε να είναι σε θέση να ανακαλύψουν κάθε λανθασμένη εγγραφή στους λογαριασμούς, άσχετα αν είναι αποτέλεσμα λάθους ή απάτης.

Επίσης, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις αυτές, σε περίπτωση που υποπέσει στην αντίληψη των ελεγκτών οποιαδήποτε ύπαρξη απάτης, τότε είναι υποχρεωμένοι να το αναφέρουν στην ανώτατη διοίκηση, εκτός και αν υποπτεύονται ότι τα εν λόγω στελέχη εμπλέκονται στην απάτη αυτή. Στη περίπτωση αυτή, οι ελεγκτές έχουν τη δυνατότητα να συμβουλευτούν ένα νομικό, σχετικά με το αν πρέπει ή όχι να αναφέρουν στις αρμόδιες αρχές για λόγους δημοσίου συμφέροντος, τα στοιχεία που έχουν εντοπίσει.

Πιο συγκεκριμένα είναι τα πράγματα στο χρηματοπιστωτικό τομέα, όπου έχει εκδοθεί από το 1995 η οδηγία του συμβουλίου 95/26/EK, όπου στο άρθρο 5 και παράγραφο 1, αναφέρει ρητά ότι ο αρμόδιος εξωτερικός ελεγκτής «υποχρεούται να αναφέρει αμέσως στις αρμόδιες αρχές κάθε απόφαση ή γεγονός που αφορά την επιχείρηση αυτή, των οποίων έλαβε γνώση κατά την άσκηση της αποστολής του και η οποία ή το οποίο είναι δυνατόν:

- ✓ Να αποτελέσει ουσιαστική παράβαση των νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων, οι οποίες θεσπίζουν τις προϋποθέσεις άδειας λειτουργίας ή διέπουν ειδικά, την άσκηση της δραστηριότητας των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων ή
- ✓ Να θίξουν τη συνέχεια εκμετάλλευσης της χρηματοπιστωτικής επιχείρησης,
- ✓ Να οδηγήσουν σε άρνηση έγκρισης των λογαριασμών ή σε διατύπωση επιφυλάξεων.»

Επίσης, στην περίπτωση που οι συνέπειες της απάτης είναι σοβαρές, οι ορκωτοί λογιστές θα πρέπει να βεβαιωθούν, ότι αυτές απεικονίζονται στις οικονομικές καταστάσεις, καθώς και ότι αποκαλύπτονται όλες οι αναγκαίες πληροφορίες για αυτό. Όπως είναι λογικό, αυτό που αναμένει το κοινό είναι να υπάρχουν ελάχιστες δυνατότητες για τη διάπραξη απάτης, και ουσιαστικά αυτό απαιτούν από τους ελεγκτές να είναι σε θέση να εξετάσουν.

Σαν παράδειγμα, μη εφαρμογής των ανωτέρω θα αναφερθούμε ξανά στην περίπτωση της Lehman brothers, όπου μέχρι και τη στιγμή που χρεοκόπησε, κανείς δεν γνώριζε τα προβλήματα, που είχε και θεωρούνταν από όλους μια φερέγγυα τράπεζα. Το αποτέλεσμα όμως διέψευσε τους πάντες, με αποτέλεσμα το ξαφνικό κλείσιμο της τράπεζας με τεράστιες συνέπειες όσον αφορά τους μετόχους και τους επενδυτές, αλλά και το γεγονός ότι προκάλεσε ένα φαινόμενο ντόμινο στην αμερικανική οικονομία το οποίο τη βύθισε σε μια βαθιά κρίση, η οποία στη συνέχεια μεταδόθηκε στον υπόλοιπο κόσμο.

Αναφορικά με την τήρηση των νομίμων υποχρεώσεων της επιχείρησης, η άποψη που επικρατεί διεθνώς είναι ότι αποτελεί καθήκον των ελεγκτών να διαπιστώνουν τυχόν παραβάσεις του εταιρικού δικαίου ή των σχετικών με το εταιρικό δίκαιο διατάξεων. Παρόλα αυτά δεν είναι δυνατόν να ζητάμε από τους ελεγκτές να εκφέρουν άποψη για θέματα, τα οποία υπερβαίνουν τις αρμοδιότητες ή την ειδικότητά τους, κάτι το οποίο αναφέρεται ρητά και στην ευρωπαϊκή νομοθεσία.

Τέλος, όσον αφορά την υπεύθυνη συμπεριφορά της εταιρείας, αναφορικά με το περιβάλλον και τους εξωτερικούς κοινωνικούς παράγοντες, παρά το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια αυξάνονται οι «φωνές», οι οποίες ζητούν να εξετάζεται και να ελέγχεται η κοινωνική συμπεριφορά των επιχειρήσεων, αναφορικά με θέματα που άπτονται της απασχόλησης, της ασφάλειας των εργασιών, των εμπορικών κυρώσεων, της πολιτικής ανάπτυξης προϊόντων, καθώς και άλλων θεμάτων που έχουν σημασία τόσο για το απλό κοινό, όσο και για ομάδες συμφερόντων.

Παρά τη σημασία του συγκεκριμένου θέματος, εγείρεται το ερώτημα κατά πόσον οι ορκωτοί ελεγκτές έχουν τα απαραίτητα προσόντα, καθώς και την εμπειρία για να πραγματοποιήσουν αυτά τα καθήκοντα, ή κατά πόσον αυτά είναι ανεξάρτητα των υποχρεωτικών ελέγχων και για αυτό θα πρέπει να πραγματοποιούνται από ειδικούς στο τομέα επαγγελματίες. Σύμφωνα με την άποψη της ευρωπαϊκής ένωσης, οι ορκωτοί λογιστές θα πρέπει να αντιληφθούν, ότι οι αρμοδιότητές του διευρύνονται, όσο διευρύνονται οι προσδοκίες του κοινού.

Άρα στην περίπτωση κατά την οποία υπάρχει ο απαιτούμενος χρόνος και έχουν συμφωνηθεί το τι πρέπει να κάνουν είναι γεγονός ότι θα μπορούσαν οι ελεγκτές να χρησιμοποιήσουν την ειδικότητά τους και σε τομείς άσχετους με αυτούς του χρηματοοικονομικού ελέγχου.¹³

---

¹³Τσακλάγκανος, Α. (2005),«Ελεγκτική», εκδόσεις Αδελφοί Κυριακίδη ΑΕ, Θεσσαλονίκη.

Κεφάλαιο 4: Τεκμηρίωση ελεγκτικής μαρτυρίας

4.1 Εισαγωγικά

Η γνώμη του ελεγκτή βασίζεται πάντα σε αποδεικτικά στοιχεία που τεκμηριώνουν τη γνώμη του.

Επομένως, ο ελεγκτής οφείλει να εξασφαλίζει επαρκή και κατάλληλη πληροφόρηση ώστε να μπορεί να αντλήσει λογικά συμπεράσματα επί των οποίων να εδραιωθεί η ελεγκτική του γνώμη.

Τα στοιχεία της άνω πληροφόρησης, τα οποία αποτελούν τη βάση των συμπερασμάτων του ελεγκτή καλούνται «ελεγκτική μαρτυρία» ή «ελεγκτικά τεκμήρια».

«Ελεγκτική μαρτυρία» σημαίνει την πληροφόρηση που συλλέγει ο ελεγκτής, ώστε να καταλήξει σε συμπεράσματα πάνω στα οποία βασίζεται η ελεγκτική γνώμη.

Η «ελεγκτική μαρτυρία» θα περιέχει πρωτογενή δικαιολογητικά στοιχεία και λογιστικές εγγραφές που επαληθεύουν τα ποσά και τις πληροφορίες των οικονομικών καταστάσεων και επίσης επιβεβαιώνουν πληροφορίες από άλλες πηγές.

Επομένως, ο ελεγκτής οφείλει να επιζητά την άνω ελεγκτική μαρτυρία, η οποία να στηρίζει την πληρότητα και την ακρίβεια των προσκομιζόμενων από τον ελεγχόμενο στοιχείων.

Στην έννοια των ελεγκτικών τεκμηρίων περιλαμβάνονται κυρίως, τα στοιχεία του Κ.Β.Σ. με τα οποία οι επιχειρήσεις αγοράζουν από τρίτους ή πωλούν σε τρίτους αγαθά ή υπηρεσίες, μισθοδοτικές καταστάσεις, πρωτόκολλα καταμέτρησης μετρητών, επιταγών, αποθεμάτων, πρωτόκολλα καταστροφής, πρακτικά γενικών συνελεύσεων, διοικητικού συμβουλίου ή διαχειριστή, επιβεβαιωτικές επιστολές τραπεζών, προμηθευτών πελατών και λοιπών συναλλασσόμενων τρίτων.

Οι άνω ελεγκτικές μαρτυρίες πρέπει να είναι επαρκείς και κατάλληλες. Αμφότερες είναι σε αλληλεξάρτηση και εφαρμόζονται σε όλες τις ελεγκτικές μαρτυρίες. Η επάρκεια της ελεγκτικής μαρτυρίας έχει σχέση με την ποσότητα των ελεγχθέντων ελεγκτικών τεκμηρίων.

Η καταλληλότητα της ελεγκτικής μαρτυρίας αφορά την ποιότητα και την αξιοπιστία της σχετικά με την επαλήθευση των πληροφοριών των οικονομικών καταστάσεων και των δεδομένων των λογιστικών βιβλίων.¹⁴

4.2 Αποδεικτικά στοιχεία τεκμηρίωσης ελεγκτικής γνώμης

Ο ελεγκτής, από τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων, πρέπει να οδηγείται σε εύλογα συμπεράσματα επί των οποίων να εδραιώσει την ελεγκτική του γνώμη. Για να εδραιώσει την ελεγκτική του γνώμη, ο ελεγκτής εξασφαλίζει τα ελεγκτικά τεκμήρια (ή ελεγκτική μαρτυρία) με την εφαρμογή ελεγκτικών διαδικασιών.

Επομένως, σκοπός της εξασφάλισης των ελεγκτικών τεκμηρίων είναι ο ελεγκτής να καταλήξει σε ορισμένα βασικά συμπεράσματα επί των οποίων εδραιώνει την ελεγκτική του γνώμη.

Ο ελεγκτής οφείλει να διαφοροποιήσει τη γνώμη του ή να αρνηθεί την έκφραση γνώμης αν δεν είναι σε θέση να εξασφαλίσει κατάλληλη και επαρκή ελεγκτική μαρτυρία.

Ο ελεγκτής εξασφαλίζει την άνω ελεγκτική μαρτυρία, που του επιτρέπει να οδηγηθεί σε εύλογα συμπεράσματα επί των οποίων να εδραιώσει την ελεγκτική του γνώμη, με την εφαρμογή ελεγκτικών διαδικασιών που στοχεύουν:

1. Στην καλή κατανόηση του ελεγχόμενου οργανισμού και του περιβάλλοντος εντός του οποίου λειτουργεί, συμπεριλαμβανομένου του συστήματος εσωτερικού ελέγχου της ελεγχόμενης επιχείρησης, που να οδηγεί στη σωστή εκτίμηση των κινδύνων ύπαρξης ουσιωδών λαθών στις οικονομικές καταστάσεις και στις προβαλλόμενες από τη διοίκηση θέσεις
2. Όπου τούτο είναι αναγκαίο ή όπου ο ελεγκτής έχει κρίνει ότι είναι επιβεβλημένο, στη δοκιμασία της λειτουργικής αποτελεσματικότητας των δικλίδων ασφαλείας, τις οποίες η ελεγχόμενη επιχείρηση εφαρμόζει μέσω του συστήματος εσωτερικού ελέγχου

---

¹⁴ Αληφαντής Γ. (2010), «Ελεγκτική», Εκδόσεις Πάμισος, Αθήνα

3. Στην αποκάλυψη ουσιωδών λαθών στις συναλλαγές, στα υπόλοιπα των λογαριασμών και των παρατιθέμενων στοιχείων.

4.2.1 Χρησιμοποίηση των ελεγκτικών τεκμηρίων

Τα ελεγκτικά τεκμήρια χρησιμοποιούνται από τον ελεγκτή ώστε να επαληθεύσει:

1. Τις συναλλαγές και τα γεγονότα της υπό έλεγχο περιόδου
2. Τα υπόλοιπα των λογαριασμών κατά το τέλος της χρήσεως και την, εν συνέχεια απεικόνισή τους στις οικονομικές καταστάσεις
3. Τα παρατιθέμενα στοιχεία και τις πληροφορίες και ιδιαίτερα αυτά που εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις.

Επαλήθευση των συναλλαγών και των γεγονότων της υπό έλεγχο περιόδου. Τα ελεγκτικά τεκμήρια, τα οποία ο ελεγκτής συλλέγει για να επαληθεύσει τις συναλλαγές και τα γεγονότα της υπό έλεγχο περιόδου έχουν ως σκοπό να αποδείξουν τα εξής:

1. Πραγματοποίηση, δηλαδή οι συναλλαγές και γεγονότα που έχουν καταχωρηθεί στα λογιστικά βιβλία της ελεγχόμενης επιχείρησης έχουν πραγματοποιηθεί και αφορούν αυτή την επιχείρηση.
2. Πληρότητα, δηλαδή όλες οι συναλλαγές και γεγονότα που έπρεπε να καταχωρηθούν στα λογιστικά βιβλία της ελεγχόμενης επιχείρησης έχουν καταχωρηθεί.
3. Ακρίβεια, δηλαδή τα ποσά και άλλα στοιχεία που αφορούν τις καταχωρηθείσες άνω συναλλαγές και τα ανωτέρω γεγονότα έχουν καταχωρηθεί κατά τον ενδεδειγμένο, βάσει των παραδεδεγμένων αρχών της λογιστικής.
4. Διαχωρισμός των χρήσεων, δηλαδή οι άνω συναλλαγές και τα ανωτέρω γεγονότα έχουν καταχωρηθεί στα λογιστικά βιβλία στις σωστές λογιστικές χρήσεις σύμφωνα με την αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων.
5. Ταξινόμηση, δηλαδή οι άνω συναλλαγές και τα ανωτέρω γεγονότα έχουν καταχωρηθεί στους σωστούς λογαριασμούς.

Επαλήθευση των υπολοίπων των λογαριασμών στο τέλος της χρήσεως. Τα ελεγκτικά τεκμήρια τα οποία ο ελεγκτής συλλέγει για να επαληθεύσει τα υπόλοιπα των λογαριασμών στο τέλος της χρήσεως έχουν ως σκοπό να αποδείξουν τα εξής:

1. Ύπαρξη, δηλαδή τα περιουσιακά στοιχεία, οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα στα ίδια κεφάλαια της επιχείρησης όπως αυτά απεικονίζονται στα λογιστικά βιβλία και, εν συνέχεια, στις οικονομικές καταστάσεις είναι υπαρκτά
2. Κυριότητα των περιουσιακών στοιχείων, δηλαδή η οικονομική μονάδα κατέχει ή ελέγχει τα ιδιοκτησιακά δικαιώματα επί των ανωτέρω περιουσιακών στοιχείων της
3. Πραγματικότητα των υποχρεώσεων, δηλαδή οι υποχρεώσεις που η οικονομική μονάδα εμφανίζει στα λογιστικά βιβλία και, εν συνέχεια, στις οικονομικές καταστάσεις, είναι πράγματι δικές της υποχρεώσεις
4. Πληρότητα, δηλαδή όλα τα περιουσιακά στοιχεία, οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα στα ίδια κεφάλαια που έπρεπε να καταχωρηθούν στα λογιστικά βιβλία της ελεγχόμενης επιχείρησης, έχουν καταχωρηθεί.
5. Αποτίμηση και επιμερισμός, δηλαδή τα περιουσιακά στοιχεία, οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα στα ίδια κεφάλαια απεικονίζονται στις οικονομικές καταστάσεις με τα πρόποντα ποσά και οι οποιεσδήποτε προκύπτουσες αποτιμητικές ή επιμεριστικές διαφοροποιήσεις έχουν ορθά καταχωρηθεί στα λογιστικά βιβλία.

Επαλήθευση παρατιθέμενων στοιχείων και πληροφοριών. Τα ελεγκτικά τεκμήρια τα οποία ο ελεγκτής συλλέγει για να επαληθεύσει τα παρατιθέμενα στις οικονομικές καταστάσεις στοιχεία και πληροφορίες έχουν ως σκοπό να αποδείξουν τα εξής:

Πραγματοποίηση των αποκαλυπτόμενων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, δηλαδή τα παρατιθέμενα γεγονότα, συναλλαγές και άλλα στοιχεία έχουν επισυμβεί και αφορούν τον ελεγχόμενο οργανισμό

Πληρότητα, δηλαδή όλα τα στοιχεία που θα έπρεπε να παρατεθούν στις οικονομικές καταστάσεις έχουν πράγματι παρατεθεί

Ταξινόμηση και κατανοητότητα, δηλαδή οι οικονομικές πληροφορίες παρατίθενται και επεξηγούνται κατά τον πρόποντα τρόπο, και είναι ευκρινείς

Ακρίβεια και αποτίμηση, δηλαδή οι οικονομικές πληροφορίες και τα άλλα παρατιθέμενα στις οικονομικές καταστάσεις στοιχεία παρατίθενται κατά ορθό, βάσει των αρχών της λογιστικής, τρόπο και με τα σωστά ποσά.

4.2.2 Πώς αποκτάται η ελεγκτική μαρτυρία

Η ελεγκτική μαρτυρία αποκτάται με κατάλληλο συνδυασμό:

- ✓ Δοκιμασιών των δικλείδων ασφαλείας
- ✓ Επαληθευτικών διαδικασιών

Σε ορισμένες περιπτώσεις η ελεγκτική μαρτυρία αποκτάται αποκλειστικά από την διενέργεια επαληθευτικών διαδικασιών.

Ελεγκτικές επαληθεύσεις σημαίνει επαληθεύσεις που εκτελούνται για την απόκτηση ελεγκτικής μαρτυρίας ώστε να εντοπισθούν ουσιώδεις ανακρίβειες στις οικονομικές καταστάσεις και είναι δύο ειδών:

- ✓ Επαληθεύσεις των συναλλαγών και των υπολοίπων
- ✓ Αναλυτικές κριτικές διερευνήσεις

Όταν ο ελεγκτής εξασφαλίζει ελεγκτική μαρτυρία με τη διενέργεια επαληθευτικών διαδικασιών οφείλει να αξιολογήσει την επάρκεια και καταλληλότητα αυτής της ελεγκτικής μαρτυρίας σε συνδυασμό με την ελεγκτική μαρτυρία που αποκτά από τις διαδικασίες των δικλείδων ασφαλείας όσον αφορά τις προβαλλόμενες στις οικονομικές καταστάσεις πληροφορίες.

Ο ελεγκτής χρησιμοποιεί ένα (ή συνδυασμό περισσότερων του ενός) από τους εξής τύπους ελεγκτικών διαδικασιών:

- 1) **Εξέταση στοιχείων ή εγγράφων**
- 2) **Εξέταση των ενσώματων περιουσιακών στοιχείων**
- 3) **Παρατήρηση:** Η ελεγκτική αυτή διαδικασία συνίσταται στην παρακολούθηση από τον ελεγκτή:
  - ✓ εργασιών που εκτελούνται από το προσωπικό της ελεγχόμενης οικονομικής μονάδας προς επαλήθευση υπολοίπων των λογαριασμών
  - ✓ εργασιών που δεν αφήνουν ελεγκτικά ίχνη
- 4) **Επερώτηση:** Η ελεγκτική αυτή διαδικασία συνίσταται σε αναζήτηση πληροφοριών:
  - ✓ Από πρόσωπα τα οποία διοικούν την ελεγχόμενη επιχείρηση καθώς, επίσης, και από πρόσωπα τα οποία διαχειρίζονται την περιουσία της

- ✓ Από πρόσωπα τα οποία είναι εκτός της ελεγχόμενης επιχείρησης και συνεργάζονται με αυτήν.
- 5) **Επιβεβαίωση:** Η ελεγκτική αυτή διαδικασία συνίσταται σε απάντηση επί υποβληθέντος ερωτήματος σχετικά με την επαλήθευση πληροφορίας που αναφέρουν τα λογιστικά βιβλία.
  - 6) **Επανυπολογισμός:** Η ελεγκτική αυτή διαδικασία συνίσταται σε έλεγχο της αριθμητικής ακρίβειας πρωτογενών δικαιολογητικών εγγράφων και λογιστικών εγγράφων ή σε εκτέλεση ανεξάρτητων υπολογισμών.
  - 7) **Αναλυτικές διευκρινήσεις:** Η ελεγκτική αυτή διαδικασία συνίσταται σε ανάλυση σημαντικών δεικτών και τάσεων.

4.2.3 Έννοια των φύλλων εργασίας

Η γνώμη ενός ελεγκτή μπορεί να αμφισβητηθεί είτε μετά το πέρας του ελέγχου είτε μετά από μεγάλο χρονικό διάστημα. Επίσης, η ομάδα ελέγχου μπορεί να μην εργάζεται πλέον σε αυτόν, ενώ ο ίδιος να έχει λησμονήσει λεπτομέρειες της εργασίας αυτής. Ιδιαίτερα οι διαχειριστικοί έλεγχοι, όπου τα πορίσματα αυτών συνήθως, καταλήγουν καταρχήν στις ανακριτικές και, εν συνέχεια, στις δικαστικές αρχές που απασχολούν τους ελεγκτές για πολλά χρόνια μέχρι την τελική κρίση τους.

Φύλλα εργασίας σημαίνει το υλικό που συντάχθηκε ή εξασφαλίσθηκε και τηρείται από τον ελεγκτή σχετικά με την εκτέλεση του ελέγχου. Τα φύλλα εργασίας μπορεί να είναι σε μορφή δεδομένων αποτυπωμένων σε έγγραφα, σε φιλμ, σε ηλεκτρονικά ή άλλα μέσα.

4.2.4 Σκοπός των φύλλων εργασίας

Τα φύλλα εργασίας:

- ✓ Υποβοηθούν στο σχεδιασμό και στην εκτέλεση του ελέγχου
- ✓ Υποβοηθούν στην επίβλεψη και ανασκόπηση του ελεγκτικού έργου
- ✓ Καταγράφουν τα ελεγκτικά αποδεικτικά στοιχεία που προκύπτουν από το ελεγκτικό έργο που εκτελείται για να στηρίξει τη γνώμη του ελεγκτή

Τα φύλλα εργασίας συνδέουν τις ελεγχθείσες οικονομικές καταστάσεις με το πόρισμα του ελεγκτή.

Με τα «φύλλα εργασίας», οι ελεγκτές αποδεικνύουν την εργασία που εκτέλεσαν, τις μεθόδους και διαδικασίες που εφάρμοσαν και τα πορίσματα που προέκυψαν από τον έλεγχο τους βάσει των οποίων στη συνέχεια, συνέταξαν την έκθεσή τους. Συγχρόνως, αποδεικνύουν την επαγγελματική ευσυνειδησία που έδειξαν κατά την διεξαγωγή του ελέγχου.

Μέσω των φύλλων εργασίας ο ελεγκτής πρέπει να αποδεικνύει ότι:

- ✓ Τεκμηρίωσε τη διατυπωμένη γνώμη του με τα στοιχεία εκείνα που είναι σημαντικά ως μαρτυρία
- ✓ Ο έλεγχός του έχει πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τα Διεθνή ή τα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα.¹⁵

4.2.5 Έγγραφα που περιλαμβάνονται στην έννοια των φύλλων εργασίας

Στην έννοια των φύλλων εργασίας περιλαμβάνονται:

1. Έγγραφα τα οποία παρέχουν μόνιμες πληροφορίες για την ελεγχόμενη επιχείρηση κατά τον έλεγχο της πρώτης αλλά και των επόμενων διαχειριστικών χρήσεων και τα οποία αρχειοθετούνται στο «Μόνιμο Φάκελο Ελέγχου».
2. Έγγραφα τα οποία παρέχουν πληροφορίες για τον έλεγχο της τρέχουσας χρήσης ή για τον έλεγχο οποιουδήποτε άλλου έργου. Τα έγγραφα αυτά κατατάσσονται στις εξής δύο κατηγορίες:
  - ✓ Φύλλα εργασίας επί του ελέγχου ενός εκάστου λογαριασμού των ελεγχθεισών οικονομικών καταστάσεων
  - ✓ Λοιπά έγγραφα εργασίας όπως τα προσωρινά και οριστικά ισοζύγια γενικών και αναλυτικών καθολικών, φύλλα συμφωνιών με τους λογαριασμούς καταθέσεων και δανείων που τηρούνται από τις τράπεζες.

---

¹⁵ Αληφαντής Γ. (2010), «Ελεγκτική», Εκδόσεις Πάμισος, Αθήνα

4.2.6 Γενικές αρχές σύνταξης των φύλλων εργασίας επί του ελέγχου της χρήσεως

Οι γενικές αρχές σύνταξης των φύλλων εργασίας είναι οι ακόλουθες:

- ❖ **Αρχή της σύνταξης φύλλων εργασίας για όλους τους λογαριασμούς.** Ο ελεγκτής οφείλει να συντάσσει φύλλα εργασίας για όλους τους λογαριασμούς, οι οποίοι αναγράφονται στα ελεγχθέντα από αυτόν λογιστικά βιβλία, ανεξάρτητα εάν οι λογαριασμοί αυτοί εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις ή είναι κλεισμένοι. Εάν για κάποιο λογαριασμό δεν έχει συνταχθεί φύλλο εργασίας τότε ο έλεγχος θεωρείται ότι δεν έχει ολοκληρωθεί.
- ❖ **Αρχή της αναγραφής επί του φύλλου εργασίας του τίτλου του λογαριασμού και των στοιχείων του ελεγκτή.** Τα φύλλα εργασίας, γενικά, διακρίνονται σε δύο κατηγορίες:
  - ✓ Φύλλα εργασίας που ο ελεγκτής δημιουργεί
  - ✓ Φύλλα εργασίας που αποτελούν διάφορα έγγραφα που ο ελεγκτής συγκεντρώνει είτε από την ελεγχόμενη επιχείρηση είτε από τρίτους.
- ❖ **Αρχές σύνταξης των φύλλων εργασίας με πλήρη επάρκεια και λεπτομέρεια.** Ο ελεγκτής οφείλει να συντάσσει φύλλα εργασίας με πλήρη επάρκεια και λεπτομέρεια, ώστε να παρέχουν τη δυνατότητα άντλησης μιας γενικής ολοκληρωμένης εικόνας του διενεργηθέντος ελέγχου.
- ❖ **Αρχές αποτύπωσης πληροφοριών στα φύλλα εργασίας.** Ο ελεγκτής οφείλει να αποτυπώνει στα φύλλα εργασίας πληροφορίες και στοιχεία αναφορικά με το σχεδιασμό του ελέγχου, της φύσης, του χρόνου και της έκτασης των ελεγκτικών διαδικασιών που εκτελέστηκαν, των ευρημάτων του ελέγχου και των συμπερασμάτων που αντλήθηκαν από την εξασφαλισθείσα ελεγκτική μαρτυρία.
- ❖ **Αρχή της θεώρησης των φύλλων εργασίας από τον ελεγκτή.** Ο ελεγκτής έχει την ευθύνη για την ελεγκτική εργασία την οποία εκτελεί η ομάδα ελέγχου. Επομένως, αποτελεί επιτακτική ανάγκη, η εφαρμογή από αυτόν εσωτερικού ελέγχου επί της εργασίας που διενεργήθηκε από τους βοηθούς του. Ο ελεγκτής πρέπει να διαβάσει τα φύλλα εργασίας και ακολούθως να τα θεωρήσει. Με την εργασία αυτή ο ελεγκτής διαπιστώνει:
  1. Ότι οι ελεγκτικές διαδικασίες είναι πλήρεις και επαρκείς βάσει των προγραμμάτων ελέγχου και της αξιολόγησης του συστήματος εσωτερικού ελέγχου της ελεγχόμενης επιχείρησης
  2. Ότι το συγκεντρωθέν αποδεικτικό υλικό είναι επαρκές

3. Ότι τα διαπιστωθέντα σφάλματα διορθώθηκαν ή πρόκειται να τεθούν υπόψη της διοικήσεως
  4. Ότι οι παρατηρήσεις είναι σαφείς, επαρκείς και πλήρως τεκμηριωμένες
  5. Οι οικονομικές καταστάσεις της ελεγχόμενης επιχείρησης έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τις παραδεδεδεγμένες αρχές της λογιστικής και είναι συνεπείς με εκείνες τις αρχές που εφαρμόστηκαν την προηγούμενη χρήση.
- ❖ **Αρχή του απορρήτου των πληροφοριών των φύλλων εργασίας.** Οι ελεγκτές οφείλουν κατά τη διάρκεια της χρήσεως να παρακολουθούν τη λογιστική και διαχειριστική κατάσταση της εταιρείας δικαιούμενοι να λάβουν γνώση οποιουδήποτε βιβλίου, λογαριασμού ή εγγράφου περιλαμβανομένων και των πρακτικών της γενικής συνέλευσης και του διοικητικού συμβουλίου.

Επομένως στους ελεγκτές παρέχεται το απεριόριστο δικαίωμα να χρησιμοποιούν όλες τις πληροφορίες που αφορούν την ελεγχόμενη επιχείρηση πολλές, εκ των οποίων, είναι εμπιστευτικής φύσεως, όπως περιθώρια κέρδους, αμοιβές διοίκησης και επειδή οι πληροφορίες αυτές καταγράφονται στα φύλλα εργασίας τα τελευταία καθίστανται εμπιστευτικά έγγραφα.

Κεφάλαιο 5: Έλεγχος παγίων

5.1 Εισαγωγικά

Σκοπός του κεφαλαίου είναι να μελετήσει τον εξωτερικό έλεγχο των ενσώματων και ασώματων ακινητοποιήσεων μιας οικονομικής μονάδας. Το πώς δηλαδή τα πάγια μιας επιχείρησης λειτουργούν μέσα στις χρηματοοικονομικές τους καταστάσεις, το πως μεταβάλεται η αξία τους μέσα στο χρόνο . Επίσης θα μελετήσουμε κατά το πώς λογίζουμε την αξία των αποσβέσεων των παγίων. Επίσης θα δούμε το πως ο εξωτερικός ελεγκτής ελέγχει τα πάγια την νομιμότητα αυτών και πως τα αναλύει μέσα στην έκθεση ελέγχου.

5.2 Εξωτερικός έλεγχος ενσώματων ακινητοποιήσεων

Ένα από τα σημαντικότερα κομμάτια μιας έκθεσης εξωτερικού ελέγχου είναι το κομμάτι που αφορά τον έλεγχο των παγίων. Τα κυριότερα θέματα του ελέγχου των παγίων από τον εξωτερικό ελεγκτή και τα οποία θα αναλυθούν στη συνέχεια του κεφαλαίου είναι τα εξής:

1. Η ύπαρξη των παγίων
2. Η κυριότητα των παγίων
3. Οι μεταβολές της αξίας των παγίων
4. Λογισμός των αποσβέσεων
5. Επαλήθευση λογιστικών συμφωνιών
6. Εγγραφές διαβεβαιώσεις από τη διοίκηση της ελεγχόμενης επιχείρησης
7. Ασφάλιση παγίων

5.2.1 Η ύπαρξη των παγίων

Ο Ορκωτός Ελεγκτής πρέπει να ενεργήσει επαρκείς ελέγχους με επί τόπους εξέταση, για να βεβαιωθεί ως προς την ύπαρξη των εγκαταστάσεων, των μηχανημάτων του εξοπλισμού. Σκόπιμο είναι κατά την επιθεώρηση αυτή ο ελεγκτής να συνοδεύεται από αρμόδιο τεχνικό υπάλληλο προς διευκόλυνση του έργου του.

Η εργασία αυτή πρέπει να ενεργείται σε συσχέτιση με τα τηρούμενα μητρώα παγίων. Στην περίπτωση, όμως, που δεν τηρούνται μητρώα παγίων, τότε πρέπει να προηγηθεί η σύνταξη κατάστασης με επιλεγέντα από τα λογιστικά βιβλία πάγια προς επιθεώρηση. Ιδιαίτερη σημασία πρέπει να αποδοθεί στην επιθεώρηση περιουσιακών στοιχείων αποκτηθέντων κατά τη διάρκεια της χρήσεως.

Εφόσον στην επιχείρηση λειτουργεί υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου, η οποία μεταξύ των άλλων ενεργεί περιοδικές πραγματικές απογραφές των παγίων στοιχείων τότε ο εξωτερικός ελεγκτής πρέπει να λαμβάνει υπόψη των σχετικών εκθέσεων της.

Η αυτοπρόσωπη διαπίστωση της ύπαρξης των εμφανιζόμενων στα λογιστικά βιβλία παγίων περιουσιακών στοιχείων, εφόσον δεν είναι ευχερής για τον εξωτερικό ελεγκτή, μπορεί να αναπληρώνονται από την εξέταση παντός σχετικού στοιχείου, από το οποίο θα μπορούσε να αποδειχθεί, εμμέσως μεν αλλά αναμφιβόλως, η ύπαρξη ή η λειτουργία των παγίων αυτών.¹⁶

5.2.2 Η κυριότητα των παγίων

Προκειμένου περί ακινήτου περιουσίας σχετικώς σημαντικής αξίας, ο εξωτερικός ελεγκτής οφείλει να βεβαιείται και περί του ότι αυτή ανήκει στην ιδιοκτησία της ελεγχόμενης επιχείρησης, καθώς επίσης περί της τυχόν ύπαρξης εμπραγμάτων βαρών επί παντός γηπέδου και ακινήτου ή ετέρου παγίου στοιχείου, εμφανιζόμενου στα βιβλία της.

Η επιχείρηση με επιστολή της προς τον εξωτερικό ελεγκτή οφείλει να το διαβεβαιώνει ότι «κατέχει νόμιμους τίτλους κυριότητας επί των περιουσιακών στοιχείων και δεν υπάρχουν εμπράγματα ή άλλα βάρη εκτός από αυτά που αναφέρονται στις οικονομικές καταστάσεις».

Επίσης, ο ελεγκτής πρέπει να ζητήσει από το νομικό σύμβουλο της επιχείρησης βεβαίωση η οποία αφορά τη νομική κατάσταση των ακινήτων της, ενώ, οσάκις, κρίνει σκόπιμο, πρέπει αντί της βεβαιώσεως του νομικού συμβουλίου να ζητά πιστοποιητικό υποθηκοφύλακα.

---

¹⁶ Αληφαντής Γ. (2010), «Ελεγκτική», Εκδόσεις Πάμισος, Αθήνα

Παρότι τα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα δεν απαιτούν ρητά όπως ο Ορκωτός Ελεγκτής λαμβάνει την άνω επιστολή από το νομικό σύμβουλο, εντούτοις, κατά τη γνώμη μας, τούτο προβλέπεται από το Ε.Ε.Π. (5500) όπου απαιτείται όπως ο ελεγκτής οφείλει να εξασφαλίζει επαρκή και κατάλληλη ελεγκτική μαρτυρία από την οποία να αποδεικνύεται ότι η ελεγχόμενη οικονομική μονάδα κατέχει ή ελέγχει τα ιδιοκτησιακά δικαιώματα επί των περιουσιακών της στοιχείων.

Ο Κωδ. Ν. 2190/20 αναφέρει ότι οι εμπράγματα ασφάλειες που χορηγήθηκαν από την εταιρεία σε ενσώματες ακινητοποιήσεις αναφέρονται στον ισολογισμό ή στο προσάρτημα. Επομένως, ο νομικός σύμβουλος πρέπει να χορηγήσει στην επιχείρηση βεβαίωση του αρμόδιου υποθηκοφύλακα, ώστε οι πληροφορίες για τα εμπράγματα βάρη που θα αναφέρουν οι οικονομικές καταστάσεις να είναι σωστές. Επίσης, με τα στοιχεία της άνω βεβαίωσης συμφωνούνται και τα υπόλοιπα των λογαριασμών τάξεως στους οποίους εμφανίζονται οι χορηγηθείσες εμπράγματα ασφάλειες επί των ακινήτων της εταιρείας.¹⁷

5.2.3 Οι μεταβολές της αξίας των παγίων

Τα πάγια κατά τη διάρκεια της χρήσεως μεταβάλλονται είτε θετικά είτε αρνητικά, δηλαδή αυξάνονται και μειώνονται. Οι κυριότερες μεταβολές των ενσώματων ακινητοποιήσεων είναι οι εξής:

Αυξήσεις οριστικές

Αγορά

Ιδιοκατασκευή

Δωρεά από τρίτο

Αποτίμηση μετά την αρχική αναγνώριση

Αυξήσεις κατ' εκτίμηση

Μειώσεις οριστικές

Πώληση

Κατεδάφιση, καταστροφή

Δωρεά σε τρίτο

Μειώσεις κατ' εκτίμηση

---

¹⁷Γρηγοράκος, Θ. (1989), «Γενικές Αρχές Ελεγκτικής», Εκδόσεις Σώμα ορκωτών Λογιστών. Αθήνα

5.2.4 Λογισμός αποσβέσεων

Κατά γενικό κανόνα, τα στοιχεία του παγίου ενεργητικού εμφανίζονται στην τιμή κτήσεως αυτών ή τη βάσει νόμου αναπροσαρμοσμένη τιμή κτήσεως. Στην πράξη, πολλές φορές, υφίσταται μια λίαν συνήθης παρανόηση, ότι το ποσό των αποσβέσεων πρέπει όπως προσαρμόζεται αναλόγως προς το αποτέλεσμα της χρήσεως. Έτσι, εάν το κέρδος της χρήσεως είναι ασήμαντο ή οι εργασίες της επιχειρήσεως κατέληξαν σε ζημία, τότε το ποσοστό των αποσβέσεων τείνει να μηδενιστεί.

Η άποψη αυτή έχει ως αποτέλεσμα τη λανθασμένη απεικόνιση των αποτελεσμάτων της χρήσεως, αφού η κανονική δαπάνη από τη φθορά των παγίων περιουσιακών στοιχείων δε υπολογισθεί στο κόστος των εργασιών της επιχείρησης. Η τακτική αυτή είναι αντίθετη προς τις υγιείς οικονομικές λογιστικές αρχές. Η απόσβεση καθορίζεται τουλάχιστον βάσει της φυσικής φθοράς του παγίου στοιχείου και της πιθανής διάρκειας της χρησιμοποίησής του.

5.2.5 Επαλήθευση λογιστικών συμφωνιών

Καταρχήν, ο ελεγκτής θα πρέπει να ελέγξει ότι υπάρχει συμφωνία του Μητρώου Παγίων με τους λογαριασμούς του Γενικού Καθολικού. Επίσης, ο ελεγκτής θα πρέπει να ελέγξει ότι έχει ενημερωθεί το ειδικό θεωρημένο βιβλίο επενδύσεων.

5.2.6 Εγγραφές διαβεβαιώσεις από τη διοίκηση της ελεγχόμενης επιχείρησης

Τις έγγραφες διαβεβαιώσεις που ο ελεγκτής θα λάβει από τη διοίκηση της ελεγχόμενης επιχείρησης σχετικά με τα πάγια περιουσιακά στοιχεία τις καθορίζει το Ε.Ε.Π. 5580.

Προκειμένου ο ελεγκτής να διαμορφώσει το κείμενο της «επιστολής παράστασης της διοίκησης» θα λάβει υπόψη το Ε.Ε.Π 5580, το οποίο πρέπει να τροποποιήσει και να το προσαρμόσει στα δεδομένα και στις συνθήκες του κάθε συγκεκριμένου έργου. Σημαντική

βοήθεια στη σύνταξη της άνω επιστολής μπορεί να προσφέρει το σχετικό υπόδειγμα που χρησιμοποιείται από το Σώμα Ορκωτών Λογιστών.

5.2.7 Ασφάλιση παγίων

Η ασφαλιστική κάλυψη των παγίων πρέπει κανονικά να καλύπτει το πλήρες κόστος αντικατάστασής των ασφαλιζομένων παγίων περιουσιακών στοιχείων και όχι απλώς την εμφανιζόμενη στα βιβλία λογιστική αξία αυτών. Οι επιχειρήσεις οφείλουν έγκαιρα να προβαίνουν σε ανανέωση των ασφαλιστηρίων συμβολαίων.

Κατά κανόνα η υπό των ασφαλιστηρίων συμβολαίων καλυπτόμενη περίοδος δεν συμπίπτει με τη διαχειριστική χρήση της ασφαλιζόμενης επιχείρησης. Για το λόγο αυτό, στο τέλος της χρήσεως, πρέπει να γίνει τακτοποίηση του λογαριασμού των ασφαλιστρών, ώστε η κλειόμενη χρήση να επιβαρυνθεί με το δεδουλευμένο ποσό των ασφαλιστρών.

Ο ελεγκτής πρέπει να καταρτίσει κατάσταση με όλα τα εν ισχύ συμβόλαια να εξετάσει την ισχύ και την ανεπάρκεια αυτών, καθώς και τους λόγους της μη ανανέωσης των ληξάντων συμβολαίων. Οι πληρωμές των ασφαλιστρών ελέγχονται σε αντιπαραβολή προς τις σχετικές αποδείξεις, τα ασφαλιστήρια συμβόλαια και τις πρόσθετες πράξεις ανανέωσης.

Τα άνω ασφαλιστήρια συμβόλαια πρέπει να έχουν εκδοθεί στο όνομα της ελεγχόμενης επιχείρησης. Σημειώνεται ότι με τα στοιχεία των άνω ασφαλιστηρίων συμβολαίων σχετικά με την ασφάλιση των παγίων, των εμπορευμάτων και του προσωπικού θα πρέπει να ενημερωθεί ο «Μόνιμος Φάκελος» ελέγχου.

Τέλος, όλες οι προς αποζημίωση απαιτήσεις της επιχείρησης, οι οποίες πηγάζουν από τα ασφαλιστήρια συμβόλαια, πρέπει να τελούν υπό λογιστικό έλεγχο, δηλαδή να εμφανίζονται σε αντίστοιχους λογαριασμούς απαιτήσεων.

5.3 Εξωτερικός έλεγχος ασώματων ακινητοποιήσεων

Τα κυριότερα θέματα του ελέγχου των ασώματων ακινητοποιήσεων από τον εξωτερικό ελεγκτή είναι τα εξής:

1. Ενημέρωση του Μόνιμου Φακέλου
2. Διαπίστωση ότι υφίσταται εσωτερικός έλεγχος και ότι οι διαδικασίες του είναι επαρκείς
3. Έλεγχος των έγγραφων τίτλων κτήσεως των ασώματων ακινητοποιήσεων
4. Έλεγχος ότι οι αγορασθείσες ή παραχθείσες ασώματες ακινητοποιήσεις πληρούν τις προϋποθέσεις να χαρακτηρισθούν ως περιουσιακά στοιχεία
5. Επί αγοράς επιχειρήσεων έλεγχος του Goodwill
6. Έλεγχος αποσβέσεων
7. Απογραφή και αποτίμηση

5.3.1 Ενημέρωση του μόνιμου φακέλου

Ο εξωτερικός ελεγκτής πρέπει να καταρτίσει κατάσταση με τις ασώματες ακινητοποιήσεις για το μόνιμο φάκελο. Η κατάσταση αυτή πρέπει να εμφανίζει την πλήρη περιγραφή των αποκτώμενων ή παραχθεισών ασώματων ακινητοποιήσεων, το κόστος κτήσεώς τους, τις αποσβέσεις καθώς και τις μεθόδους αυτών και, τέλος, εάν τα υπόλοιπα των λογαριασμών εμφανίζουν αξίες πράγματι υφιστάμενες.

5.3.2 Διαπίστωση ότι υφίσταται εσωτερικός έλεγχος και ότι οι διαδικασίες είναι επαρκείς

Ο εξωτερικός ελεγκτής πρέπει να διαπιστώσει ότι υφίσταται διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου των ασώματων ακινητοποιήσεων. Οι ενέργειες αυτές είναι:

- ✓ Οι διαδικασίες αυτές αποκλείουν τη μεταφορά εξόδων τρεχούσης χρήσεως σε χρέωση των ασώματων ακινητοποιήσεων και
- ✓ Για να ιδιοπαραγόμενα ασώματα περιουσιακά στοιχεία υφίστανται απαραίτητως δύο φάσεις: φάση έρευνας και φάση ανάπτυξης. Οι δαπάνες της φάσης έρευνας καταχωρούνται στα αποτελέσματα χρήσεως. Οι δαπάνες της φάσης ανάπτυξης καταχωρούνται στο ενεργητικό όταν από αυτές δημιουργείται ένα περιουσιακό στοιχείο από το οποίο θα εισρεύσουν οικονομικά οφέλη και μπορεί να αποτιμηθεί αξιόπιστα.

5.3.3 Έλεγχος των έγγραφων τίτλων κτήσεως των ασώματων ακινητοποιήσεων

Ο ελεγκτής πρέπει να εξετάσει τα έγγραφα των τίτλων με τα οποία παρέχεται το δικαίωμα της αποκλειστικής χρήσης της ασώματης ακινητοποίησης και επίσης το δικαίωμα να καρπώνεται τα οφέλη.

5.3.4 Έλεγχος αγορασθεισών ή παραχθεισών ασώματων ακινητοποιήσεων

Τα άυλα περιουσιακά στοιχεία καταχωρούνται στο πάγιο ενεργητικό όταν πληρούνται οι εξής προϋποθέσεις:

1. Αποτελούν ελεγχόμενο από την επιχείρηση πόρο
2. Το γεγονός αυτό είναι αποτέλεσμα προγενεστέρων γεγονότων
3. Υφίσταται η προσδοκία ότι μελλοντικά οικονομικά οφέλη θα εισρεύσουν στην επιχείρηση

Έτσι, τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας και τα συγγραφικά δικαιώματα αποτελούν περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης εφόσον αυτά ελέγχονται από αυτήν, δηλαδή έχει την αποκλειστική χρήση για τα επόμενα χρόνια και αναμένεται να εισρεύσουν από την εκμετάλλευση αυτών οικονομικά οφέλη στην επιχείρηση.

Ο ελεγκτής ερευνά μήπως οι ανωτέρω λογαριασμοί χρησιμοποιούνται ως μέσα μεταφοράς εξόδων τρεχούσης χρήσεως, στις επόμενες χρήσεις προς το σκοπό εμφάνισης καλύτερων αποτελεσμάτων ή και αντιστρόφως.

Τούτο συμβαίνει οσάκις στους λογαριασμούς αυτούς καταχωρούνται δαπάνες οι οποίες έπρεπε να καταχωρηθούν στα αποτελέσματα της τρεχούσης χρήσεως ή και αντιστρόφως. Στις περιπτώσεις των άυλων περιουσιακών στοιχείων οι ελεγκτές πρέπει να αναζητήσουν αντικειμενικά αποδεικτικά στοιχεία για το ότι υπάρχει πραγματικά ένα γνήσιο περιουσιακό στοιχείο.

Στις επιχειρήσεις που πραγματοποιούν έρευνα, ο ελεγκτής πρέπει να διαπιστώσει ότι οι δαπάνες αυτές βαρύνουν τα αποτελέσματα χρήσεως. Από τη χρονική στιγμή που η επιχείρηση πιστεύει ότι η άνω έρευνα δημιούργησε ένα στοιχείο που πληροί τις προϋποθέσεις

του περιουσιακού στοιχείου, τότε όλες οι πραγματοποιούμενες από τη χρονική αυτή στιγμή δαπάνες καταχωρούνται στο ενεργητικό.

5.3.5 Υπεραξία επιχειρήσεως

Η υπεραξία της οικονομικής μονάδας στηρίζεται στην εκτίμηση για την ικανότητά της να πραγματοποιεί υψηλά κέρδη λόγω κυρίως της καλής φήμης, της εκτεταμένης πελατείας, της μεγάλης πίστωσης στην αγορά, της καλής οργάνωσης, της ιδιαίτερης εξειδίκευσης στην παραγωγή ορισμένων αγαθών, της καλής προοπτικής ανάπτυξης του κλάδου στον οποίο ανήκει, των εξαιρετικών πλεονεκτημάτων της θέσεως όπου είναι εγκατεστημένα, της υψηλής στάθμης των στελεχών που απασχολεί και του κύρους, δυναμικού και αποτελεσματικότητας του διοικητικού και διευθυντικού της μηχανισμού.

Στην περίπτωση που δεν συντρέχουν οι άνω προϋποθέσεις, τότε το επιπλέον καταβληθέν ως Goodwill και καταχωρείται στα ανόργανα αποτελέσματα ως ζημία. Βάσει της ελληνικής νομοθεσίας το Goodwill αποσβένεται είτε εφάπαξ είτε τμηματικά και ισόποσα σε περισσότερες χρήσεις, αλλά όχι πέραν των πέντε ετών.

5.3.6 Έλεγχος αποσβέσεων

Η αξία κτήσεως των άυλων περιουσιακών στοιχείων αποσβένεται με ισόποση ετήσια απόσβεση μέσα στο χρόνο της παραγωγικής χρησιμότητας αυτού, και σε περίπτωση που το άυλο δικαίωμα έχει από το νόμο προστασία περιορισμένης διάρκειας, μέσα στο χρόνο της περιορισμένης αυτής διάρκειας. Η μέθοδος απόσβεσης πρέπει να ακολουθείται παγίως.

5.3.7 Απογραφή και αποτίμηση

Οι επιχειρήσεις, στο τέλος της χρήσεως, μπορεί έγκυρα να κατέχουν τις ασώματες ακινητοποιήσεις, όμως είναι δυνατόν, αυτά να μην έχουν τρέχουσα αξία επειδή απαξιώθηκαν τα περιουσιακά στοιχεία στα οποία αναφέρονται. Στις περιπτώσεις αυτές πρέπει να εξετάζεται αν η εμφανιζόμενη στον ισολογισμό αξία τους ανταποκρίνεται προς την πραγματικότητα.

5.3.8 Πληροφορίες παγίων στο προσάρτημα και στην έκθεση του διοικητικού συμβουλίου

Οι πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνει το προσάρτημα των οικονομικών καταστάσεων σχετικά με τις ενσώματες ακινητοποιήσεις καθώς και τα έξοδα πολυετούς αποσβέσεως είναι τα εξής:

- ✓ Συνολική παράθεση των μεταβολών της χρήσεως για την αξία κτήσεως, τις αποσβέσεις και το αναπόσβεστο υπόλοιπο.
- ✓ Μέθοδοι αποτιμήσεως
- ✓ Παρέκκλιση από τις μεθόδους και τις βασικές αρχές αποτιμήσεως. Εφαρμογή ειδικών μεθόδων αποσβέσεων
- ✓ Ανάλυση πρόσθετων αποσβέσεων
- ✓ Ανάλυση προβλέψεων για υποτίμηση ενσώματων ακινητοποιήσεων
- ✓ Ανάλυση και επεξήγηση της γενομένης μέσα στη χρήση, με βάση ειδικό νόμο, αναπροσαρμογή της αξίας των ενσώματων περιουσιακών στοιχείων και παράθεση της κινήσεως του λογαριασμού « Διαφορές Αναπροσαρμογής»
- ✓ Εγγυήσεις και εμπράγματα βάρη που χορηγήθηκαν από την επιχείρηση και αφορούν τις ενσώματες ακινητοποιήσεις και τα λοιπά πάγια περιουσιακά στοιχεία.
- ✓ Ασώματες ακινητοποιήσεις. Από τις ασώματες ακινητοποιήσεις παρέχεται ανάλυση και επεξήγηση των εξόδων ερευνών και αναπτύξεως, των παραχωρήσεων και των δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας και της υπεραξίας της επιχειρήσεως.

Κεφάλαιο 6: Έλεγχος αποθεμάτων

6.1 Εισαγωγικά

Πιο συγκεκριμένα, ο όρος αποθέματα συμπεριλαμβάνει:

- ✓ Αγαθά έτοιμα για πώληση που βρίσκονται στα χέρια μιας επιχείρησης
- ✓ Αγαθά ημικατεργασμένα
- ✓ Πρώτες ύλες
- ✓ Βοηθητικές ύλες

Το βασικό όμως ερώτημα είναι γιατί δίνουν τόσο μεγάλη σημασία στα αποθέματα οι ελεγκτές; Οι λόγοι είναι οι ακόλουθοι:

- ✓ Τα αποθέματα είναι το σπουδαιότερο ενεργητικό στοιχείο της επιχείρησης και το πιο ευαίσθητο στα σημαντικά σφάλματα από οποιοδήποτε άλλο περιουσιακό στοιχείο.
- ✓ Οι ελεγκτές δίνουν μεγάλη σημασία στα αποθέματα επειδή οι τιμές τους παρουσιάζουν διαχρονικά αυξομειώσεις λόγω πληθωριστικών μεταβολών των τιμών και συνεπώς αυτό μπορεί να περικλείει κινδύνους για την επιχείρηση.
- ✓ Επίσης μας ενδιαφέρει η αξία των αποθεμάτων, γιατί επηρεάζει το κόστος πωληθέντων προϊόντων καθώς επίσης ασκεί επίδραση στα καθαρά ετήσια κέρδη.
- ✓ Οι προσπάθειες που καταβάλλουμε για να εξακριβώσουμε και επαληθεύσουμε την ποσότητα των αποθεμάτων και την αξία τους είναι πολυπλοκότερες και δυσκολότερες αν συγκριθούν με τις προσπάθειες που καταβάλλουμε για να εξακριβώσουμε και να επαληθεύσουμε άλλα στοιχεία των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.
- ✓ Για να εξακριβώσουμε την πραγματική τους αξία και να παρουσιάσουμε μια αληθινή εικόνα στον ισολογισμό.

6.2 Αντικειμενικοί στόχοι ελεγκτών κατά την εξέταση των αποθεμάτων

Οι αντικειμενικοί στόχοι των ελεγκτών κατά την εξέταση των αποθεμάτων είναι:

1. Να προσδιορίσουν αν υπάρχει επαρκής ποσότητα αποθεμάτων
2. Να προσδιορίσουν και να ελέγξουν την ποιότητα και την κατάσταση των αποθεμάτων

3. Να ελέγξουν την καταλληλότητα της μεθόδου αποτίμησης των αποθεμάτων
4. Να δουν αν υπάρχει κυριότητα των αποθεμάτων

Η εξέταση των αποθεμάτων από μέρος των ελεγκτών αποσκοπεί στην ανεύρεση της πιθανότητας να υπάρχει σκόπιμα λαθεμένο ύψος των αποθεμάτων, ατασθαλίες, στην πρόληψη τυχαίων λαθών, καθώς και στο να προσδιορίσει τις αξίες και τις ακριβείς ποσότητες των αποθεμάτων.¹⁸

6.3 Αντικείμενα ελέγχου εξωτερικού ελέγχου

Τα κυριότερα αντικείμενα του ελέγχου των αποθεμάτων από τον εξωτερικό ελεγκτή είναι τα εξής:

1. Συμφωνία λογαριασμών αποθεμάτων
2. Μελέτη του ύψους των αποθεμάτων
3. Λεπτομερής επισκόπηση της διαδικασίας εσωτερικού ελέγχου
4. Η ύπαρξη των αποθεμάτων
5. Η κυριότητα των αποθεμάτων
6. Τήρηση λογιστικής για εσωτερικές και εξωτερικές συναλλαγές
7. Αποτίμηση αποθεμάτων
8. Ασφάλιση των αποθεμάτων

6.3.1 Συμφωνία λογαριασμών αποθεμάτων

Ο ελεγκτής θα πρέπει να ελέγξει ότι υπάρχει η συμφωνία μερίδων αποθήκης με τους λογαριασμούς του Γενικού Καθολικού και ότι τα αποθέματα έχουν καταχωρηθεί στις θεωρημένες καταστάσεις απογραφής. Αυτές οι καταστάσεις μπορεί να είναι κατ' είδος, μονάδα μετρήσεως, ποσότητα, αξία και κατ' αποθηκευτικό χώρο.

---

¹⁸Τσακλάγκανος, Α. (2005), «Ελεγκτική», εκδόσεις Αδελφοί Κυριακίδη ΑΕ, Θεσσαλονίκη.

6.3.2 Μελέτη του ύψους των αποθεμάτων

Η εξακρίβωση της καταλληλότητας του μεγέθους των αποθεμάτων είναι δυνατή μέσω του κύκλου των αποθεμάτων ή μέσω του δείκτη κυκλοφοριακής ταχύτητας αποθεμάτων.

Υψηλά αποθέματα δημιουργούν απορίες και, στην περίπτωση αυτή εξετάζονται τα εξής:

1. Εάν υπάρχουν αδρανή ή άχρηστα ή ελαττωματικά ή εκτός μόδας αποθέματα
2. Εάν έχει γίνει αποθεματοποίηση με σκοπό την κερδοσκοπία
3. Εάν δημιουργήθηκε για την αντιμετώπιση τυχόν ελλείψεων
4. Εάν τούτο οφείλεται στην αλλαγή του τρόπου κοστολόγησης

Χαμηλά αποθέματα δημιουργούν τους εξής λόγους έρευνας:

1. Τυχόν πραγματική έλλειψη εμπορευμάτων
2. Έλλειψη πιστοληπτικής ικανότητας
3. Αλλαγή τρόπου κοστολόγησης

6.3.3 Λεπτομερής επισκόπηση της διαδικασίας εσωτερικού ελέγχου

Η εργασία του εξωτερικού ελεγκτή εκτελείται σε δύο φάσεις: στην ενδιάμεση και στην τελική εργασία. Ο ελεγκτής οφείλει να καταβάλει προσπάθεια για τη διενέργεια όσο το δυνατόν μεγαλύτερου μέρους του ελέγχου των αποθεμάτων και της εκτιμήσεως των διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου κατά τη διάρκεια του έτους ως μέρος της εργασίας του ενδιάμεσου ελέγχου.

Η διαδικασία του ενδιάμεσου ελέγχου πρέπει να αρχίζει με μια λεπτομερή επισκόπηση της διαδικασίας του εσωτερικού ελέγχου επί των αποθεμάτων καθώς και ανάγνωση των εκθέσεων των εσωτερικών ελεγκτών σχετικές με τον έλεγχο των αποθεμάτων και ιδιαίτερα με τη διενέργεια φυσικών απογραφών. Κατά τη διάρκεια του ενδιάμεσου ελέγχου πρέπει να γίνονται και οι σχετικές παρατηρήσεις για τα αποθέματα βραδείας κινήσεως, τα φθαρμένα και τα απαξιωθέντα.¹⁹

---

¹⁹Αληφαντής Γ. (2010), «Ελεγκτική», Εκδόσεις Πάμισος, Αθήνα

6.3.4 Ύπαρξη των αποθεμάτων

Τα κυριότερα θέματα που συνδέονται με την ύπαρξη αποθεμάτων είναι τα ακόλουθα:

❖ Μέθοδοι πιστοποίησης της ύπαρξης των αποθεμάτων

Η ύπαρξη των αποθεμάτων πιστοποιείται με την πραγματική καταμέτρηση αυτών τουλάχιστον μια φορά μέσα σε κάθε χρήση και μάλιστα στο τέλος αυτής. Οι οικονομικές μονάδες που τηρούν τους λογαριασμούς αποθεμάτων κατά τη μέθοδο της διαρκούς απογραφής έχουν τη δυνατότητα από τις διατάξεις του Ε.Γ.Λ.Σ. αντί να διενεργούν πραγματική απογραφή για όλα τα είδη κατά τη λήξη της χρήσεως να εφαρμόζουν τη μέθοδο της περιοδικής ή διαρκούς απογραφής. Τέλος, η μέθοδος της κλειστής αποθήκης είναι μια δόκιμη μέθοδος προκειμένου να ελεγχθεί η αξιοπιστία της απογραφής έναρξης, των αγορών, των πωλήσεων και της απογραφής τέλους χρήσεως.

❖ Εξασφάλιση ελεγκτικής μαρτυρίας για την επιβεβαίωση των αποθεμάτων

Όταν τα αποθέματα συνθέτουν σημαντικό στοιχείο των οικονομικών καταστάσεων, ο ελεγκτής οφείλει να εξασφαλίζει κατάλληλη ελεγκτική μαρτυρία όσον αφορά την ύπαρξη και την κατάσταση των αποθεμάτων, με την παρακολούθηση της φυσικής απογραφής των αποθεμάτων, εκτός εάν τούτο, είναι πρακτικά ανέφικτο. Αυτό συμβαίνει:

- ✓ Όταν ο ελεγκτής αδυνατεί λόγω απρόβλεπτων δυσκολιών να παρακολουθήσει τη φυσική απογραφή
- ✓ Όταν η παρακολούθηση της φυσικής απογραφής είναι πρακτικά ανέφικτη.

❖ Παρακολούθηση της φυσικής απογραφής

Οι βασικές προϋποθέσεις για την αποτελεσματική εκτέλεση της σημαντικής αυτής ελεγκτικής διαδικασίας είναι οι εξής:

- ✓ Η έγκαιρη εξέταση των οδηγιών και της οργανώσεως της φυσικής απογραφής και η ενημέρωση του ελεγκτού επί των προς απογραφή αντικειμένων και των χώρων στους οποίους αυτά ευρίσκονται

- ✓ Ο παρά του ελεγκτού κατάλληλος προγραμματισμός του τρόπου και του χρόνου της παρακολούθησης της απογραφής

Κατά το στάδιο της παρακολούθησης της φυσικής απογραφής, ο ελεγκτής πρέπει να διαπιστώνει κυρίως ότι:

1. Η απογραφή διεξάγεται επιμελώς και σύμφωνα με τις υφιστάμενες σχετικές οδηγίες.
2. Ο τρόπος διευθέτησης των αποθεμάτων διευκολύνει τον ακριβή ποιοτικό και ποσοτικό προσδιορισμό τους.
3. Τα εμφανώς απαξιωθέντα ή τα καθ' οιονδήποτε τρόπο βλάψαντα αποθέματα σημειώνονται καταλλήλως επί των φύλλων απογραφής για να ληφθούν υπόψη κατά την αποτίμησή τους.

Ο κύριος σκοπός της παρακολούθησης από τον εξωτερικό ελεγκτή του τρόπου καταγραφής των αποθεμάτων είναι:

1. Η βεβαίωση της ύπαρξης των καταγραφέντων αποθεμάτων
2. Η εξακρίβωση ότι το προσωπικό του ελεγχόμενου διενεργεί την καταμέτρηση της απογραφής κανονικά και με τη δέουσα προσοχή
3. Η εξέταση μήπως στην απογραφή περιελήφθησαν πεπαλαιωμένα, κατεστραμμένα ή καθοιονδήποτε τρόπο ακατάλληλα αποθέματα τα οποία δεν μπορούν να πωληθούν ή να χρησιμοποιηθούν στην παραγωγική διαδικασία χωρίς να έχει γίνει η δέουσα υποτίμηση.

❖ Χρησιμοποίηση εργασίας πραγματογνώμονα

Εφόσον οι ποιοτικοί ή ποσοτικοί προσδιορισμοί των αποθεμάτων είναι δυσχερείς για τον ελεγκτή, επειδή απαιτούν ειδικές γνώσεις, ο ελεγκτής μπορεί να βασισθεί σε αξιόπιστη γνώμη παντός ειδικού. Γι αυτό είναι απαραίτητη από τον ελεγκτή η χρησιμοποίηση εργασίας πραγματογνώμονα.

6.3.5 Κυριότητα των αποθεμάτων

Τα κυριότερα θέματα που συνδέονται με την κυριότητα αποθεμάτων είναι τα ακόλουθα:

✓ **Αποθέματα ευρισκόμενα στην επιχείρηση**

Η κυριότερη εργασία που πραγματοποιείται κατά τον ενδιάμεσο έλεγχο είναι η επαλήθευση της κυριότητας των αποθεμάτων. Η ενδιάμεση εργασία πρέπει να περιλαμβάνει επαρκή έλεγχο των λογιστικών εγγραφών αποθήκης μετά των αντίστοιχων δικαιολογητικών.

✓ **Αποθέματα εις χείρας τρίτων για φύλαξη, για πώληση, για επεξεργασία.**

Τα αποθέματα που αποστέλλονται σε τρίτους για διάφορους λόγους παρακολουθούνται σε ιδιαίτερους υποχρεωτικούς λογαριασμούς ως « εμπορεύματα, πρώτες ύλες έτοιμα προϊόντα σε τρίτους».

✓ **Επαλήθευση αποθεμάτων εις χείρας τρίτων.**

Ο ελεγκτής κατά την επίσκεψή του στην επιχείρηση, πρέπει να ζητήσει κατάσταση των εις χείρας τρίτων ευρισκομένων αποθεμάτων της επιχείρησης. Την κατάσταση αυτή πρέπει να υπογράφει ανώτερος υπάλληλος της επιχείρησης.

6.3.6 Τήρηση λογιστικής για τις εσωτερικές και εξωτερικές συναλλαγές

Ο ελεγκτής οφείλει να προβεί σε μια λεπτομερή επισκόπηση της διαδικασίας του εσωτερικού έλεγχου επί των στοιχείων των αποθεμάτων των μεθόδων της εμφανίσεως και της διακινήσεώς τους, στους λογαριασμούς της γενικής λογιστικής και των αποθηκών.

Η εργασία του ελεγκτή πρέπει να περιλαμβάνει επαρκή έλεγχο των εγγραφών αποθήκης μετά των αντίστοιχων δικαιολογητικών ως προς τις υπογραφές, έγκριση και εγκυρότητα, σύγκριση των δελτίων εξαγωγής αποθεμάτων των αποθηκών με τις καρτέλες αποθήκης και το ημερολόγιο πωλήσεων, τις επιστροφές αγορών.

Ο δειγματοληπτικός έλεγχος, αφορά την επαλήθευση της ορθής καταχώρησης στα λογιστικά βιβλία και συγκεκριμένα στις μερίδες αποθήκης των ποσοτήτων που εισήχθησαν ή εξήχθησαν από την επιχείρηση καθώς και των τιμών αγοράς και πωλήσεων.

6.3.7 Αποτίμηση αποθεμάτων

Για να μπορέσει ο ελεγκτής να εκφράσει ανεπιφύλακτη γνώμη επί των οικονομικών καταστάσεων της ελεγχείσης οικονομικής μονάδας, δεν θα πρέπει να διατηρεί οιαδήποτε σοβαρά αμφιβολία, πλην των άλλων, και περί του ότι οι υπό της οικονομικής μονάδας γενόμενες αποτιμήσεις των αποθεμάτων είναι εύλογες και ότι οι αποτιμήσεις αυτές έγιναν εντός των πλαισίων των παραδεδεγμένων και ομοιόμορφων ακολουθούμενων λογιστικών αρχών και μεθόδων ή επί τη βάση των υπό της κείμενης νομοθεσίας θεσπισθέντων κανόνων αποτιμήσεως.

Οι μέθοδοι αποτίμησης πρέπει να καθορίζονται σαφώς και να εφαρμόζονται συνεχώς και με ομοιόμορφο τρόπο. Στην περίπτωση τροποποιήσεως ή αλλαγής των μεθόδων αποτιμήσεως ο ελεγκτής πρέπει να τηρεί κατάσταση, στην οποία θα καταχωρηθούν όλες οι διαφορές οι προκύπτουσες λόγω των άνω τροποποιήσεων, από την οποία τελικά θα εξάγεται η συνολική επίδραση επί των αποτελεσμάτων της χρήσεως κατά την οποία έγινε η τροποποίηση.

6.3.8 Ασφάλιση των αποθεμάτων

Για τα ασφαλισμένα φορτία των αγοραζομένων εμπορευμάτων πρέπει να ελέγχονται σε αντιπαραβολή προς τα δικαιολογητικά αφίξεως ως προς την ποσότητα και την εν γένει κατάσταση αυτών προκειμένου να διαπιστωθεί ότι από την επιχείρηση έγιναν όλες οι ενέργειες προκειμένου να εισπραχθεί το ασφάλιστρο στην περίπτωση που επήλθαν ζημιές οι οποίες καλύπτονται ασφαλιστικά.

6.4 Πληροφορίες για τα αποθέματα στο προσάρτημα

Οι πληροφορίες που παρέχονται στο προσάρτημα των οικονομικών καταστάσεων σχετικά με τα εμφανιζόμενα στον ισολογισμό αποθέματα είναι οι εξής:

- ❖ Μέθοδοι αποτιμήσεως. Οι επιχειρήσεις συνήθως αναφέρουν τις εξής πληροφορίες:

- ✓ Τα από αγορά προερχόμενα αποθέματα αποτιμήθηκαν στην κατά είδος χαμηλότερη τιμή αγοράς τους και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας.
- ✓ Τα από ιδιοπαραγωγή προερχόμενα αποθέματα, εκτός από τα υπολείμματα και υποπροϊόντα αποτιμήθηκαν στην κατ' είδος χαμηλότερη τιμή, μεταξύ του κόστους παραγωγής τους, του κατά το τέλος της χρήσεως κόστους αναπαραγωγής τους και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας.
- ✓ Τα υπολείμματα και τα προϊόντα αποτιμήθηκαν στην πιθανή τιμή πωλήσεών τους, μειωμένη με τα προβλεπόμενα άμεσα έξοδα πώλησεως.
- ✓ Η μέση τιμή κτήσεως όλων των αποθεμάτων προσδιορίστηκε με τη μέθοδο (μέση σταθμική, FIFO, LIFO) , η οποία ακολουθείται πάγια.
- ❖ Παρέκκλιση από τις αρχές και βασικές μεθόδους αποτιμήσεως. Εφαρμογή ειδικών μεθόδων αποτιμήσεως.
- ❖ Αλλαγή μεθόδου υπολογισμού των αποθεμάτων και της τρέχουσας τιμής αγοράς όταν είναι αξιόλογη.

Κεφάλαιο 7: Έλεγχος απαιτήσεων

7.1 Εισαγωγικά

Οι απαιτήσεις έναντι των πελατών μιας επιχείρησης και οι πωλήσεις με πίστωση συνδέονται στενά μεταξύ τους, ώστε οι διαδικασίες ελέγχου που αφορούν τα δύο αυτά στοιχεία να είναι συνδεδεμένα και γιαντό θα πρέπει να εξετάζονται μαζί.

Στην κατηγορία των απαιτήσεων περιλαμβάνονται όλοι οι εισπρακτέοι λογαριασμοί, περιλαμβανομένων και των διαφόρων περιπτώσεων των γραμματίων εισπρακτέων. Δεν είναι εισπρακτέοι λογαριασμοί μόνο αυτοί που προέρχονται από την πώληση εμπορευμάτων ή την παροχή υπηρεσιών, αλλά και μια ευρεία άλλη κατηγορία απαιτήσεων, όπως είναι οι προκαταβολές και τα δάνεια στο προσωπικό, τα δάνεια σε μέλη του διοικητικού συμβουλίου, τα δάνεια σε θυγατρικές εταιρείες, απαιτήσεις κατά του δημοσίου για επιστροφή φόρων, απαιτήσεις κατά διαφόρων ασφαλιστικών οργανισμών, απαιτήσεις για προκαταβολές σε προμήθειες, ανείσπρακτες δόσεις του μετοχικού κεφαλαίου, γραμμάτια κατατεθέντα για είσπραξη, γραμμάτια διαμαρτυρηθέντα, τόκοι εισπρακτέοι και γενικά κάθε απαίτηση της εταιρείας κατά τρίτων.

Ιδιαίτερη σημασία για τον έλεγχο των απαιτήσεων αποτελούν τα διάφορα αξιόγραφα, δηλαδή συναλλαγματικές, γραμμάτια σε διαταγή, μερικές φορές μεταχρονολογημένες επιταγές, ή ακόμη και εγγυητικές επιστολές, στα οποία μετατρέπονται πολλές απαιτήσεις λόγω της αυξημένης εγγύησης και της σημαντικής νομικής προστασίας και περιλαμβάνονται σε αυτά.²⁰

7.2 Σκοπός των ελεγκτών κατά τον έλεγχο των απαιτήσεων

Οι κύριοι σκοποί που επιδιώκουν οι ελεγκτές κατά τον έλεγχο των απαιτήσεων είναι να εξακριβώσουν:

---

²⁰Τσακλάγκανος, Α. (2005), «Ελεγκτική», εκδόσεις Αδελφοί Κυριακίδη ΑΕ, Θεσσαλονίκη

1. Την αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου που εφαρμόζεται στις απαιτήσεις
2. Την εγκυρότητα ή γνησιότητα των καταχωρημένων απαιτήσεων
3. Την κατά προσέγγιση πραγματοποιήσιμη αξία των περιουσιακών αυτών στοιχείων
4. Το διαχωρισμό των καταχωρημένων ποσών σε αξία τόκων

Ο πιο σημαντικός συντελεστής για την επιλογή των ελεγκτικών διαδικασιών που θα χρησιμοποιηθούν σε συγκεκριμένη εργασία είναι η αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου.

7.3 Θέματα εξωτερικού ελέγχου

Τα κυριότερα αντικείμενα του ελέγχου των απαιτήσεων από τον εξωτερικό ελεγκτή είναι τα εξής:

1. Συμφωνία λογαριασμών απαιτήσεων
2. Λεπτομερής επισκόπηση της διαδικασίας εσωτερικού ελέγχου
3. Αποτίμηση απαιτήσεων
4. Σχηματισμός προβλέψης για επισφαλείς πελάτες
5. Διαγραφές πελατών
6. Επαλήθευση των υπολοίπων των δοσοληπτικών λογαριασμών
7. Εμφάνιση των απαιτήσεων στον ισολογισμό
8. Έγγραφες διαβεβαιώσεις από την διοίκηση της ελεγχόμενης επιχείρησης
9. Απαιτήσεις από μέλη διοικήσεως
10. Απαιτήσεις από το δημόσιο
11. Απαιτήσεις από το προσωπικό
12. Απαιτήσεις από χρεώστες

7.3.1 Συμφωνία λογαριασμών απαιτήσεων

Ο ελεγκτής θα πρέπει κατ' αρχήν να συμφωνήσει το εμφανιζόμενο στον ισολογισμό υπόλοιπο του λογαριασμού «Πελάτες» μετά των υπολοίπων των αναλυτικών καθολικών.

Στην συνέχεια έχουμε την μέτρηση του ύψους των απαιτήσεων. Ακολούθως θα πρέπει να μελετήσει το σύνολο των απαιτήσεων από πελάτες. Για μια ομαδική μελέτη του συνόλου των απαιτήσεων, ο υπολογισμός του κύκλου των απαιτήσεων, καθώς και ο χρόνος εισπράξεως, είναι βασικά στοιχεία. Ο κύκλος των απαιτήσεων είναι ο συσχετισμός των απαιτήσεων σε σχέση με το σύνολο των πωλήσεων και υπολογίζεται ως εξής:

Χρονική διάρκεια (ημέρες) κύκλου = $\frac{\text{απαιτήσεις εκ συναλλαγών} * 360}{\text{Κύκλος εργασιών}}$

Κύκλος εργασιών

Ο άνω αριθμοδείκτης απεικονίζει σε ημέρες το μέσο όρο προθεσμίας εισπράξεως ή διακανονισμού με γραμμάτια εισπρακτέα, των απαιτήσεων της οικονομικής μονάδας από τους πελάτες της, κατά την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού.

Όταν οι απαιτήσεις είναι δυσανάλογα υψηλές ο ελεγκτής θα πρέπει να εξακριβώσει τις διάφορες αιτίες στις οποίες οφείλεται το γεγονός αυτό. Οι κυριότερες αιτίες είναι οι εξής:

- ✓ Βραδύτητα στις εισπράξεις ή ύπαρξη επισφαλών απαιτήσεων
- ✓ Απότομη άνοδος των πωλήσεων στο τέλος της διαχειριστικής χρήσεως
- ✓ Περίπτωση εποχιακών πωλήσεων στο τέλος της χρήσεως.²¹

7.3.2 Λεπτομερής επισκόπηση της διαδικασίας εσωτερικού ελέγχου

Η εργασία του εξωτερικού ελεγκτή εκτελείται σε δύο φάσεις: στην ενδιάμεση και την τελική. Ο ελεγκτής οφείλει να καταβάλει προσπάθεια για διενέργεια όσο το δυνατόν μεγαλύτερου μέρους του ελέγχου των απαιτήσεων ως μέρος της εργασίας του ενδιάμεσου ελέγχου.

---

²¹ Αληφαντής Γ. (2010), «Ελεγκτική», Εκδόσεις Πάμισος, Αθήνα

Η διαδικασία του ενδιάμεσου ελέγχου πρέπει να αρχίζει με μια λεπτομερή επισκόπηση της διαδικασίας εσωτερικού ελέγχου επί των απαιτήσεων καθώς και ανάγνωση των εκθέσεων των εσωτερικών ελεγκτών σχετικές με τον έλεγχο των απαιτήσεων, και ιδιαίτερα την επαλήθευση των υπολοίπων τους με αλληλογραφία.

Κατά την διάρκεια του ενδιάμεσου ελέγχου πρέπει να γίνονται και οι σχετικές παρατηρήσεις για τις απαιτήσεις που βρίσκονται σε καθυστέρηση καθώς και για τις επισφαλείς απαιτήσεις.

7.3.3 Αποτίμηση απαιτήσεων

Οι απαιτήσεις όπως αυτές απεικονίζονται στο κυκλοφορούν ενεργητικό διακρίνονται:

- ✓ Σε ενήμερες ή βεβαίας εισπράξεως
- ✓ Σε επισφαλείς εισπράξεις
- ✓ Σε ανεπίδεκτες εισπράξεις

Βεβαίας εισπράξεως είναι οι απαιτήσεις αυτές για τις οποίες δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι θα ρευστοποιηθούν. Η βεβαιότητα προέρχεται είτε από τη φερεγγυότητα του πελάτη, είτε από τις εγγυήσεις που κατέχει η επιχείρηση για κάλυψη των απαιτήσεών της από πελάτες.

Επισφαλείς απαιτήσεις είναι αυτές που κατά την ημερομηνία σύνταξης του ισολογισμού υπάρχει η πιθανότητα ότι δεν θα εισπραχθούν στο σύνολό τους ή κατά ένα ποσοστό.

Ο θάνατος του οφειλέτη ή η κήρυξη σε κατάσταση πτωχεύσεως αυτού δεν μπορεί να χαρακτηρίσει κατ' αρχήν την απαίτηση ως ανεπίδεκτη εισπράξεως. Όμως διαφαίνεται σαν πιθανός κίνδυνος ότι η επιχείρηση μπορεί να απωλέσει αυτήν, και μάλιστα ο κίνδυνος αυτός είναι περισσότερο πιθανός όταν η επιχείρηση στερείται επαρκών εγγυήσεων για την εξασφάλιση των απαιτήσεών της.

Οι επισφαλείς απαιτήσεις αποτιμώνται στον ισολογισμό στην πιθανή τους αξία κατά το χρόνο σύνταξής του.

Η πιθανή ζημία της επιχειρήσεως, λόγω χαρακτηρισμού την άνω απαιτήσεως ως επισφαλούς θα καταχωρηθεί στα βιβλία της με το σχηματισμό πρόβλεψης.

Ανεπίδεκτες εισπράξεως απαιτήσεις είναι που δεν θεωρείται πιθανή η είσπραξή τους επειδή ο πελάτης στερείται παντελώς περιουσίας και, ως εκ τούτου η απαίτηση έχει απολεσθεί οριστικά.

Η πιθανότητα της μη εισπράξεως κρίνεται ανάλογα με τις συντρέχουσες για κάθε απαίτηση περιστάσεις οι οποίες αφορούν κυρίως την αφερεγγυότητα του οφειλέτη. Οι απαιτήσεις που είναι ανεπίδεκτες εισπράξεως αποσβένονται ολοσχερώς.

Αποτίμηση απαιτήσεων σε ξένο νόμισμα. Οι απαιτήσεις σε ξένο νόμισμα, πρέπει να αναγράφονται αναλυτικά στην απογραφή, και να έχουν αποτιμηθεί με βάση την επίσημη τιμή του ξένου νομίσματος κατά την ημερομηνία τέλους χρήσεως, οι δε προκύπτουσες συναλλαγματικές διαφορές να έχουν λογιστικοποιηθεί βάσει των διατάξεων του λογιστικού δικαίου.

7.3.4 Σχηματισμός πρόβλεψης για επισφαλείς πελάτες

Οι επιχειρήσεις σχηματίζουν «πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις» για τις εξής απαιτήσεις:

- ✓ Όσες απαιτήσεις κρίθηκαν ως επισφαλείς και μεταφέρθηκαν στους αντίστοιχους λογαριασμούς.
- ✓ Όσες απαιτήσεις παραμένουν ανείσπρακτες για μεγάλο χρονικό διάστημα
- ✓ Υπολογίζουν το μέσο ποσοστό διαγραφών επί του κύκλου εργασιών των πέντε τελευταίων ετών και βάσει αυτού του ποσοστού σχηματίζουν πρόσθετη πρόβλεψη

Πιο συγκεκριμένα, η άνω μέθοδος είναι πιο κοντά στην αρχή της συντηρητικότητας, αφού ο σχηματισμός της πρόβλεψης λαμβάνει υπόψη του όλες τις παραμέτρους οι οποίες προσδιορίζουν το ύψος της.

Οι επιχειρήσεις είναι υποχρεωμένες να σχηματίζουν τις σωστές προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες. Επομένως, δεν επιτρέπεται ο σχηματισμός αβάσιμης πρόβλεψης ή πρόβλεψης που σχηματίζεται για ποσό καταφανώς μεγαλύτερο από το εύλογο γιατί περιορίζεται κατ' αυτό τον τρόπο η διανομή πραγματικών κερδών. Ο εξωτερικός ελεγκτής υποχρεούται σε τέτοιες περιπτώσεις να περιλάβει αιτιολογημένη παρατήρηση στο πιστοποιητικό ελέγχου.

7.3.5 Διαγραφές πελατών

Ο ελεγκτής οφείλει να καταρτίσει πίνακα των κατά τη διάρκεια της χρήσεως αποσβεσθεισών απαιτήσεων και να ελέγξει αυτές με εξέταση της αλληλογραφίας και των ασκηθέντων ένδικων μέσων καθώς επίσης και εάν η διαγραφή αυτών έχει εγκριθεί από τη διοίκηση της επιχείρησης.

Σύμφωνα με τις απαιτήσεις του φορολογικού νόμου για τους πελάτες που διαγράφονται και για τους οποίους δεν έχουν ασκηθεί ένδικα μέσα, η επιχείρηση οφείλει να ενημερώνει αυτούς ότι τους διέγραψε καθώς επίσης και την αρμόδια Δ.Ο.Υ.

Απαιτήσεις σε καθυστέρηση ή ακίνητα υπόλοιπα πελατών καθόλα τη διάρκεια της χρήσεως, αλλά και μέχρι την ημερομηνία της επόμενης χρήσεως όπου ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής διενήργησε το σχετικό έλεγχο του, χαρακτηρίζονται ως επισφαλείς και για το λόγο αυτό θα πρέπει να σχηματισθεί ανάλογη πρόβλεψη σε βάρος των αποτελεσμάτων της κλειόμενης χρήσεως για να καλύψει τη ζημία που θα υποστεί από τη μη είσπραξη των απαιτήσεων.

7.3.6 Επαλήθευση των υπολοίπων των δοσοληπτικών λογαριασμών

Οι ελεγκτές των επιχειρήσεων (εσωτερικοί και εξωτερικοί) προς επαλήθευση των υπολοίπων τέλους χρήσεως των δοσοληπτικών λογαριασμών (πελατών, χρεωστών) επιλέγουν ένα ικανοποιητικό δείγμα από τα άνω υπόλοιπα και ζητούν από τις ελεγχόμενες επιχειρήσεις να συντάξουν επιστολές προς τους πελάτες και χρεώστες, στις οποίες:

- ✓ θα αναγράφουν το υπόλοιπο τέλους χρήσεως, όπως αυτό εμφανίζεται στα λογιστικά βιβλία της ελεγχόμενης επιχείρησης
- ✓ θα ζητούν από αυτούς την επαλήθευση του άνω υπολοίπου.

Τις ανωτέρω επιστολές οι επιχειρήσεις τις παραδίδουν στους ελεγκτές, οι οποίοι τις ταχυδρομούν στους πελάτες και στους χρεώστες. Δεν επιτρέπεται τις επιστολές να τις ταχυδρομήσει απευθείας η επιχείρηση. Εάν τούτο γίνει, τότε η ελεγκτική διαδικασία επαλήθευσης των υπολοίπων των πελατών με επιστολές δεν είναι αξιόπιστη.

Επίσης, στο εξωτερικό μέρος του φακέλου, εντός του οποίου υπάρχει η επαληθευτική του υπολοίπου επιστολή, είναι προτυπωμένη εντολή προς το ταχυδρομικό υπόλληλο ότι σε περίπτωση που για οποιονδήποτε λόγο δεν παραδώσει στον πελάτη και στον χρεώστη την επιστολή, να την επιστρέψει στον ελεγκτή. Ο ελεγκτής είναι υποχρεωμένος να ερευνήσει τις περιπτώσεις αυτές των άγνωστων, άφαντων πελατών και χρεωστών, ώστε να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι τα λογιστικά γεγονότα της επιχείρησης είναι ανακριβή.

Ο ελεγκτής είναι υποχρεωμένος να ερευνά πάντοτε τις περιπτώσεις:

- ✓ Όταν οι τρίτοι σημειώνουν στις άνω απαντητικές επιστολές ότι δεν συμφωνούν με τα υπόλοιπα της επιχείρησης
- ✓ Όταν οι άνω τρίτοι δεν απαντούν στις επιστολές που η επιχείρηση τους ταχυδρόμησε.

Σημειώνουμε ότι ο ελεγκτής πρέπει να προβληματισθεί ιδιαίτερος όταν οι τρίτοι δεν είχαν απαντήσει σε όμοια επιστολή που τους ταχυδρομήθηκε την προηγούμενη ή τις προηγούμενες χρήσεις.

7.3.7 Εμφάνιση των απαιτήσεων στον ισολογισμό

Οι απαιτήσεις από πελάτες θα εμφανισθούν στον ισολογισμό ως εξής:

- ✓ Στο λογαριασμό «Πελάτες» θα εμφανισθούν οι φερλεγγυες απαιτήσεις
- ✓ Στο λογαριασμό «Επισφαλείς πελάτες και χρεώστες» θα εμφανισθούν οι αντίστοιχες απαιτήσεις, η δε σχηματισθείσα σχετική πρόβλεψη για τις επισφαλείς αυτές απαιτήσεις θα εμφανισθεί ιδιαίτερος σε μείωση του άνω ποσού των επισφαλών απαιτήσεων.

Οι ανεπίδεκτες εισπράξεων απαιτήσεις διαγράφονται σε βάρος των αποτελεσμάτων χρήσεως και, ως εκ τούτου, δεν εμφανίζονται στον ισολογισμό. Στην πράξη, ορισμένες επιχειρήσεις, τις άνω διαγραμμένες απαιτήσεις τις καταχωρούν σε λογαριασμούς τάξεως.

7.3.8 Έγγραφες διαβεβαιώσεις της διοίκησης της ελεγχόμενης επιχείρησης

Είναι απαραίτητο, επομένως, όπως στον ελεγκτή δημιουργείται η γνώμη ότι όλες οι απαιτήσεις οι οποίες έχουν δημιουργηθεί κατά τη διάρκεια της χρήσεως έχουν καταχωρηθεί στα λογιστικά βιβλία.

Προς τούτο ο ελεγκτής, πέραν της εξετάσεως των σχετικών βιβλίων και στοιχείων, πρέπει να λαμβάνει έγγραφη βεβαίωση της ελεγχόμενης επιχείρησης από την οποία να προκύπτουν σαφώς τα ανωτέρω.

7.3.9 Απαιτήσεις από μέλη της διοικήσεως

Ο Ν.2190/1920 στο άρθρο 23^α όπως τροποποιημένο με το άρθρο 33 του Ν.3604/2007 ισχύει, αναφέρει ότι ορισμένες συμβάσεις που συνάπτει η ανώνυμη εταιρεία, με τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, τα πρόσωπα που ασκούν έλεγχο επί της εταιρείας, τους συζύγους και τους συγγενείς των προσώπων αυτών εξ αίματος ή εξ αγχιστείας μέχρι του τρίτου βαθμού, καθώς και τα νομικά πρόσωπα που ελέγχονται από τους ανωτέρω, είναι απαγορευμένες, ενώ άλλες για να συναφθούν προϋποθέτουν προηγούμενη έγκριση.

Το καταστατικό μπορεί να επεκτείνει την εφαρμογή του άρθρου 23^α και σε άλλα πρόσωπα, όπως ιδίως στους γενικούς διευθυντές και διευθυντές της εταιρείας.

Τις συμβάσεις που διαπραγματεύεται το άρθρο 23^α του Ν. 2190/1920, μπορούμε να τις κατατάξουμε στις εξής τρεις κατηγορίες:

- ✓ Σε συμβάσεις απαγορευμένες
- ✓ Σε συμβάσεις, η κατάρτιση των οποίων προϋποθέτει προηγούμενη έγκριση
- ✓ Σε συμβάσεις επιτρεπόμενες

Οι απαγορευμένες συμβάσεις είναι τα δάνεια της εταιρείας προς τα μέλη της διοικήσεως, καθώς και η παροχή προς αυτούς οποιασδήποτε πιστώσεως ή εγγυήσεως ή ασφαλειών υπέρ αυτών προς τρίτους.

Πιο αναλυτικά για τις άνω συμβάσεις σημειώνουμε τα εξής:

Δάνεια: Η έννοια του δανείου καθορίζεται στο άρθρο 806 του Αστικού Κώδικα. Στην απαγόρευση εμπίπτει όχι μόνο το δάνειο μετρητών, αλλά και οποιαδήποτε άλλων αντικαταστατών πραγμάτων, ως μετοχών, ομολόγων με εξαίρεση τα δάνεια των τραπεζών με πρόσωπα τα οποία έχουν ειδική σχέση με αυτά.

Παροχή πιστώσεως: Η περίπτωση αυτή υπάρχει όταν η ανώνυμη εταιρεία παρέχει κάτι αμέσως με αντιπαροχή μεν του λαβόντος, αλλά μη εκπληρωμένη αμέσως, αλλά στο μέλλον.

Παροχή εγγυήσεως ή ασφαλειών: Αναφέρεται στο νόμο που απαγορεύει την υπέρ των ανωτέρω προσώπων παροχή οποιασδήποτε εγγυήσεως ή ασφαλειών υπέρ αυτών προς τρίτους. Κατ' εξαίρεση, η παροχή εγγύησης ή άλλης ασφάλειας υπέρ των ανωτέρω προσώπων επιτρέπεται όταν η εγγύηση ή η ασφάλεια υπηρετεί το εταιρικό συμφέρον, όταν η εταιρεία έχει δικαίωμα αναγωγής κατά του πρωτοφειλέτη ή του προσώπου υπέρ του οποίου παρέχεται η ασφάλεια, όταν προβλέπεται ότι οι λαμβάνοντες την εγγύηση ή την ασφάλεια θα ικανοποιούνται μόνο μετά την πλήρη εξόφληση ή την συναίνεση όλων των πιστωτών με απαιτήσεις που είχαν γεννηθεί κατά το χρόνο της υποβολής σε δημοσιότητα.

7.3.10 Απαιτήσεις από το Ελληνικό Δημόσιο

Απαιτήσεις από το ελληνικό δημόσιο, όπως η προκαταβολή φόρου εισοδήματος, παραγράφονται μετά τη τριετία υπέρ του ελληνικού δημοσίου, εφόσον δεν ζητήθηκε εγγράφως από την επιχείρηση εντός της τριετίας αυτής η επιστροφή τους. Η αξίωση επιστροφής του Φ.Π.Α. που προέρχεται από πράξεις επενδυτικών αγαθών υπόκεινται σε πενταετή παραγραφή, γιατί δεν αφορούν φόρο που καταβλήθηκε αχρεωστήτως. Επομένως, απαιτήσεις από το ελληνικό δημόσιο οι οποίες έχουν παραγραφεί δεν θα εμφανισθούν στην απογραφή τέλους χρήσεως στο ενεργητικό ως απαίτηση, αλλά θα επιβαρύνουν τα έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα.

7.3.11 Απαιτήσεις από το προσωπικό

Εκτός από το φόρο και τις ασφαλιστικές εισφορές ο εργοδότης πρέπει να παρακρατήσει από τις μηνιαίες αποδοχές του προσωπικού: τις προκαταβολές, τις χρηματικές διευκολύνσεις και

τις δόσεις των δανείων, που χορήγησε στο προσωπικό. Οι απαιτήσεις που έχει η επιχείρηση από μισθωτούς αναγράφονται αναλυτικά στην απογραφή.

Προκαταβολές προσωπικού. Στο λογαριασμό 33.00 «προκαταβολές προσωπικού» καταχωρούνται οι προκαταβολές, όπου δίνονται στο προσωπικό έναντι των αποδοχών της μισθολογικής περιόδου, η οποία αποτελεί τη βάση υπολογισμού τους. Ο λογαριασμός αυτός πιστώνεται με τα ποσά που παρακρατούνται κατά την εκκαθάριση των αποδοχών της οικείας περιόδου, τα οποία είναι ίσα με τις δοσμένες προκαταβολές, οπότε εξισώνεται. Οι άνω προκαταβολές δεν χαρτοσημαίνονται, επειδή συμψηφίζονται εφάπαξ κατά την εξόφληση των αποδοχών.

Χρηματικές διευκολύνσεις προσωπικού. Στο λογαριασμό 33.01 «Χρηματικές διευκολύνσεις προσωπικού» παρακολουθούνται οι χρηματικές διευκολύνσεις, προσωρινού χαρακτήρα, που γίνονται στο προσωπικό. Οι άνω χρηματικές διευκολύνσεις εάν εξοφλούνται εφάπαξ κατά την εξόφληση των αποδοχών δεν χαρτοσημαίνονται. Στην περίπτωση, όμως, που εξοφλούνται με μηνιαίες κρατήσεις από τις αποδοχές τους, τότε χαρτογραφούνται με τέλος 22,4% υπό την προϋπόθεση ότι ο εργοδότης είναι έμπορος.

Δάνεια προσωπικού. Στο λογαριασμό 33.02 «δάνεια προσωπικού» παρακολουθούνται τα ποσά που καταβάλλονται στο προσωπικό με μορφή δανείου.

Απαιτήσεις από αποχωρήσαντες μισθωτούς. Πολλές φορές οι επιχειρήσεις εξακολουθούν να εμφανίζουν στα βιβλία τους τις απαιτήσεις που έχουν από το προσωπικό που έχει αποχωρήσει, ως βεβαίας εισπράξεως. Αυτό δικαιολογείται στην περίπτωση που η οικονομική μονάδα κατέχει επαρκείς εξασφαλίσεις των απαιτήσεών της.

Η επιχείρηση στο τέλος της χρήσης θα πρέπει να εκτιμήσει τις πιθανότητες που έχει να εισπράξει τις απαιτήσεις αυτές και σε τι ποσοστό. Έτσι οι απαιτήσεις που δεν έχουν ακμία πιθανότητα εισπράξεως χαρακτηρίζονται ως ανεπίδεκτες εισπράξεως απαιτήσεις.

Αντιθέτως, οι απαιτήσεις, για τις οποίες την ημερομηνία καταρτίσεως των οικονομικών καταστάσεων υπάρχουν πιθανότητες ότι θα εισπραχθούν στο σύνολό τους ή κατά ένα ποσοστό, ονομάζονται επισφαλείς. Οι επισφαλείς απαιτήσεις απεικονίζονται στον ισολογισμό στην πιθανή αξία τους κατά την ημερομηνία συντάξεως του ισολογισμού.

7.3.12 Απαιτήσεις από χρεώστες

Πρόκειται για εντόνου διαχειριστικού χαρακτήρα απαιτήσεις της επιχείρησης από τους υπαλλήλους της και τους λοιπούς συνεργάτες. Οι απαιτήσεις αυτές προέρχονται από καταβολές ποσών που γίνονται σε αυτούς προσωρινά για την εκτέλεση, για λογαριασμό της επιχείρησης, συγκεκριμένου έργου ή εργασίας.

Ο ελεγκτής πρέπει να εξετάζει μετά μεγάλης προσοχής τους άνω λογαριασμούς και ιδιαίτερα το ύψος του ποσού που καταβάλλεται στους άνω υπαλλήλους και συνεργάτες, η αιτία της εκταμίευσης αυτής, ο χρόνος απόδοσης λογαριασμού.

Οι άνω απαιτήσεις πρέπει να επαληθεύονται με απ' ευθείας επιστολές των άνω χρεωστών προς τον ελεγκτή.

Εάν οι άνω χρεώστες δεν αποδώσουν έγκαιρα λογαριασμό και δεν επιβεβαιώσουν με επιστολή τους τις άνω απαιτήσεις, τότε ο ελεγκτής πρέπει να προβεί σε όλες τις ενέργειες που εκείνος κρίνει για να πεισθεί για την αλήθεια των συναλλαγών αυτών. Γιατί είναι ενδεχόμενο να υποκρύπτεται μια μη μόνιμη εκταμίευση ή υπεξαίρεση η οποία με την πάροδο του χρόνου θα χαρακτηριστεί, κακώς, ως «επισφαλής απαίτηση» μεταφερόμενη στα αποτελέσματα χρήσεως.

Κεφάλαιο 8: Έλεγχος τραπεζικών συναλλαγών

8.1 Εισαγωγικά

Τα κυριότερα θέματα που θα μελετήσουμε σαντο το κεφάλαιο του ελέγχου των τραπεζικών συναλλαγών και των επενδύσεων σε τίτλους είναι:

1. Ύπαρξη των τραπεζικών καταθέσεων και των επενδύσεων σε τίτλους
2. Κυριότητα των επενδύσεων σε τίτλους
3. Έλεγχος ορθής λειτουργίας του εσωτερικού ελέγχου
4. Έλεγχος επί ορισμένων εγγραφών μεταφοράς χρηματικών ποσών
5. Έλεγχος εσόδων τοκοφόρων καταθέσεων και επενδυτικών τίτλων

8.2 Ύπαρξη των τραπεζικών καταθέσεων και των επενδύσεων σε τίτλους

Οι ελεγκτές των επιχειρήσεων προς επαλήθευση των υπολοίπων τέλους χρήσεως και τραπεζικών λογαριασμών ζητούν από τις επιχειρήσεις να συντάξουν επιστολές απευθυνόμενες στις άνω τράπεζες ώστε οι τελευταίες να δώσουν απευθείας πληροφορίες στους ελεγκτές για τα παραπάνω υπόλοιπα των τραπεζικών λογαριασμών σε δεδομένη χρονική στιγμή. Σημειώνεται ότι λόγω του τραπεζικού απορρήτου οι ελεγκτές δεν έχουν δικαίωμα να ζητήσουν απευθείας πληροφορίες από τις τράπεζες για τους τηρούμενους σε αυτές λογαριασμούς των επιχειρήσεων.

Τις ανωτέρω επιστολές οι επιχειρήσεις πρέπει να τις παραδώσουν απαραίτητως στους ελεγκτές, οι οποίοι ακολούθως τις ταχυδρομούν στις τράπεζες με συστημένες επιστολές. Δεν επιτρέπεται στις επιστολές αυτές η επιχείρηση να τις ταχυδρομήσει απευθείας στις τράπεζες. Εάν τούτο συμβεί, τότε η ελεγκτική διαδικασία επαλήθευσης των υπολοίπων των τραπεζών δεν είναι αξιόπιστη.

Ο ελεγκτής πρέπει να ερευνά πάντοτε με τη μέγιστη προσοχή και σχολαστικότητα όλες τις διαφορές που προκύπτουν από τις απαντητικές επιστολές των τραπεζών. Ο ελεγκτής είναι υποχρεωμένος πάντα να λαμβάνει πρωτότυπες, απαντητικές, επιβεβαιωτικές επιστολές

τραπεζών και να μη στηρίζει τη γνώμη του σε άλλα τραπεζικά στοιχεία και κυρίως στα αντίγραφα λογαριασμών.

Οι επιβεβαιωτικές επιστολές πρέπει να αναφέρουν τα πλήρη στοιχεία της τράπεζας, ημερομηνίες σύνταξης της επιστολής και βεβαίωσης υπολοίπων, αναλυτικές πληροφορίες για όλους τους λογαριασμούς που αναφέρουν και να αναγράφουν τα στοιχεία των προσώπων που πιστοποιούν τα ανωτέρω με τις υπογραφές αυτών.

8.3 Κυριότητα των επενδύσεων σε τίτλους

Στις απαντητικές επιστολές οι τράπεζες θα πρέπει να αναφέρουν την επωνυμία της επιχείρησης που έχει ανοίξει στην τράπεζα τους λογαριασμούς τα υπόλοιπα των οποίων με την άνω απαντητική επιστολή βεβαιώνουν. Δεν είναι δυνατόν, οι τραπεζικοί λογαριασμοί να έχουν ανοίξει στο όνομα του διευθύνοντος συμβούλου αντί του ορθού που είναι να έχουν ανοίξει στο όνομα της ελεγχόμενης επιχείρησης. Σε περίπτωση λάθους η τράπεζα πρέπει να συντάξει νέα απαντητική επιστολή.

8.4 Έλεγχος ορθής λειτουργίας του εσωτερικού ελέγχου

Ο ελεγκτής πρέπει να διαπιστώσει ότι υφίσταται επαρκές σύστημα εσωτερικού ελέγχου, το οποίο περιέχει επαρκείς πληροφορίες. Το σύστημα εσωτερικού ελέγχου των διαθεσίμων περιέχει στην πράξη τις εξής διαδικασίες:

1. Λογιστική παρακολούθηση διαθεσίμων
2. Εσωτερικός έλεγχος δικαιολογητικών διαχείρισης
3. Καθορισμός αρχών στην έκδοση των πληρωτέων επιταγών
4. Συμφωνία τραπεζικών λογαριασμών
5. Λογιστικές εργασίες τέλους χρήσης για την απογραφή των αποθεμάτων

Ειδικά, ο ελεγκτής πρέπει να διερευνήσει παράξενες διαφορές, που αναγράφονται στις άνω συμφωνίες και ιδιαίτερα:

- ✓ Επιταγές πληρωτέες, μη εμφανισθείσες στην τράπεζα για μεγάλο χρονικό διάστημα

- ✓ Επιταγές πληρωτέες με ασυνήθιστα ποσά π.χ 10 ευρώ
- ✓ Επιταγές πληρωτέες οι οποίες, στη συνέχεια ακυρώθηκαν
- ✓ Επιταγές πληρωτέες καθοδόν, οι οποίες δεν έχουν καταχωρηθεί στα λογιστικά βιβλία της εκδούσας επιχείρησης, είτε έχουν καταχωρηθεί ως κατάθεση σε τράπεζα και εμφανίζονται στο extrait, είτε δεν έχουν καταχωρηθεί ως ανάληψη από την τράπεζα και ως εκ τούτου δεν εμφανίζονται στο extrait.

8.5 Έλεγχος επί ορισμένων εγγραφών μεταφοράς διαθεσίμων

Οι σπουδαιότερες εγγραφές μεταφοράς διαθεσίμων είναι οι ακόλουθες:

- ✓ Οι μεταφορές χρηματικών ποσών από την ελεγχόμενη επιχείρηση στην τράπεζα (καταθέσεις) και αντιστρόφως, (αναλήψεις) και
- ✓ Οι μεταφορές χρηματικών ποσών από τραπεζικούς λογαριασμούς (καταθέσεων ή δανείων) σε άλλους τραπεζικούς λογαριασμούς (καταθέσεων ή δανείων)

8.5.1 Αντιπαραβολή εγγραφών

Μια από τις διαδικασίες ελέγχου των τραπεζικών λογαριασμών από τον ελεγκτή είναι η αντιπαραβολή των λογιστικών εγγραφών, που αναφέρουν τα αναλυτικά καθολικά της ελεγχόμενης επιχείρησης προς τις αντίστοιχες τις οποίες αναφέρουν τα τραπεζικά αντίγραφα των λογαριασμών (extraits)

Πιο συγκεκριμένα, κατά τον παραπάνω έλεγχο διαπιστώνονται τα ακόλουθα:

Εάν τα δικαιολογητικά αναφέρουν το όνομα ή την επωνυμία της ελεγχόμενης επιχείρησης π.χ. η εκδοθείσα από τράπεζα απόδειξη είσπραξης χρηματικού ποσού για κατάθεση σε τραπεζικό λογαριασμό καταθέσεων επιχείρησης, πρέπει να αναφέρει το όνομα της επιχείρησης και όχι το όνομα του διευθύνοντος συμβούλου, γιατί τότε στην περίπτωση αυτή, η κυριότητα της κατάθεσης ανήκει στον διευθύνοντα σύμβουλο και όχι στην περίπτωση.

Οι ημερομηνίες των λογιστικών γεγονότων πρέπει κατά αρχήν να είναι οι αυτές που αναφέρουν τα αναλυτικά καθολικά και τα τραπεζικά extraits. Σε περίπτωση, που υπάρχει

μικρή διαφορά ημερών πρέπει να δικαιολογείται εκ των πραγμάτων, καθώς σε διαφορετική περίπτωση μπορεί να αποκρύπτουν διαχειριστικές ατασθαλίες.

8.5.2 Έλεγχος μεταφορών

Οσάκις τηρούνται περισσότεροι λογαριασμοί τραπεζών, τυχόν μεταφορές από τον έναν λογαριασμό στον άλλο πρέπει να ελέγχονται. Τέτοιες μεταφορές λαμβάνουν συνήθως χώρα κατά το τέλος της χρήσεως και ενίοτε υποκρύπτουν ενέργειες προς συγκάλυψη καταχρήσεων.

Τέτοιες ενέργειες είναι για παράδειγμα, η έκδοση επιταγής σε βάρος τραπεζικού λογαριασμού καταθέσεων όψεως Α και κατάθεσή της σε άλλο τραπεζικό λογαριασμό καταθέσεων Β κατά την τελευταία ημέρα του έτους, με τρόπο ώστε να προστεθεί στο υπόλοιπο του τραπεζικού λογαριασμού Β στο τέλος του έτους και να αφαιρεθεί από το υπόλοιπο του άνω τραπεζικού λογαριασμού Α την επόμενη χρήση.

Με αυτό τον τρόπο, το ποσό της επιταγής θα περιληφθεί και στους δύο άνω λογαριασμούς Α και Β καλύπτοντας κατά αυτό τον τρόπο ισόποσο έλλειμμα που υπάρχει στον άνω λογαριασμό Β. Επίσης, η κατάθεση μπορεί να καταχωρηθεί στον άνω λογαριασμό καταθέσεων Β ως πληρωθείσα από χρεώστη ή κάποιο άλλο πρόσωπο, του οποίου τα προηγούμενα εμβάσματα είχαν καταστεί αντικείμενο καταχρήσεως.

8.6 Έλεγχος εσόδων τοκοφόρων καταθέσεων

Ο ελεγκτής πρέπει να ελέγξει εάν οι τόκοι των τοκοφόρων καταθέσεων έχουν καταχωρηθεί στους αντίστοιχους τραπεζικούς λογαριασμούς καταθέσεων και συγχρόνως εμφανίζονται μεταξύ των δεδουλευμένων εσόδων της κλειόμενης χρήσεως. Στην περίπτωση όπου ορισμένες καταθέσεις δεν είναι τοκοφόρες ο ελεγκτής πρέπει να ελέγξει: α) τους λόγους για τους οποίους οι καταθέσεις αυτές δεν είναι τοκοφόρες και β) το χρονικό διάστημα για το οποίο οι καταθέσεις αυτές δεν αποδίδουν τόκους έσοδα.

Κεφάλαιο 9: Έλεγχος υποχρεώσεων

9.1 Εισαγωγικά

Κατά την μελέτη της ελεγκτικής εργασίας επί των υποχρεώσεων, εκείνο που πρέπει να τονιστεί είναι ότι η υποεκτίμηση των υποχρεώσεων διογκώνει την οικονομική ισχύ της εταιρείας και αποκρύπτει την αλήθεια τόσο αποτελεσματικά όσο και η υπερεκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων. Επίσης, η υποεκτίμηση των υποχρεώσεων συνοδεύεται συνήθως από υποεκτίμηση των δαπανών και υπερεκτίμηση των καθαρών κερδών. Οι ελεγκτικές διαδικασίες για τον έλεγχο των υποχρεώσεων θα πρέπει να είναι έτσι σχεδιασμένες, ώστε να αποκαλύπτουν τις τυχόν υποεκτιμήσεις αυτών.

Η υποεκτίμηση ενός λογαριασμού υποχρέωσης μπορεί να γίνει με την μη καταχώρηση μιας λογιστικής εγγραφής για μια συναλλαγή που δημιουργεί υποχρεώσεις. Η παράλειψη αυτή είναι δυσκολότερο να αποκαλυφθεί απ' ό,τι μια πλασματική εγγραφή, γιατί από τη στιγμή που οι συναλλαγές απεικονίζονται στα λογιστικά βιβλία, υπάρχουν πολλές τεχνικές για την επαλήθευσή τους.

Σημαντική διαφορά μεταξύ της ελεγκτικής δουλειάς επί των περιουσιακών στοιχείων και εκείνης επί των υποχρεώσεων, είναι ότι στις υποχρεώσεις δεν υπάρχει θέμα αποτίμησης. Επίσης ο χρόνος που απαιτείται για την επαλήθευση των λογαριασμών των υποχρεώσεων, μπορεί να είναι αρκετά περισσότερος από τον αντίστοιχο χρόνο για τα ποσά των λογαριασμών των περιουσιακών στοιχείων.

9.2 Αντικειμενικοί στόχοι ελεγκτών για τον έλεγχο των υποχρεώσεων

Οι βασικοί στόχοι των ελεγκτών στα πλαίσια του ελέγχου των υποχρεώσεων είναι οι ακόλουθοι:

1. Ο καθορισμός της επάρκειας των εσωτερικών ελέγχων για την διεκπεραίωση και εξόφληση των τιμολογίων των προμηθευτών.
2. Η απόδειξη ότι τα ποσά που εμφανίζονται στον Ισολογισμό συμφωνούν με τα αποδεικτικά λογιστικά στοιχεία.

3. Ο καθορισμός ότι όλες οι υφιστάμενες, κατά την ημερομηνία κατάρτισης του Ισολογισμού, υποχρεώσεις έχουν όντως καταγραφεί και λογιστικοποιηθεί και η βεβαιότητα ότι έχει εκτιμηθεί σωστά το ύψος κάθε υποχρέωσης, ιδιαίτερα για τις πιθανές υποχρεώσεις και εκείνες που εξαρτώνται από την ύπαρξη άλλων γεγονότων.²²

9.3 Έλεγχος λογαριασμών δανείων

Οι περισσότερες επιχειρήσεις εκτός από τα ίδια κεφάλαια χρησιμοποιούν και ένα μεγάλο ποσοστό ξένων κεφαλαίων. Ένα μεγάλο μέρος των ξένων κεφαλαίων προέρχεται από δανεισμό, είτε βραχυπρόθεσμο είτε μακροπρόθεσμο. Τα υπόλοιπα ξένα κεφάλαια αποτελούν οι διάφορες βραχυχρόνιες υποχρεώσεις, όπως είναι οι πιστωτές, τα γραμμάτια πληρωτέα, τα έξοδα πληρωτέα, οι κρατήσεις υπέρ τρίτων και οι εργοδοτικές εισφορές.

Με τα βραχυπρόθεσμα τραπεζικά δάνεια συνήθως καλύπτεται ένα μέρος του κεφαλαίου κινήσεως για την αγορά των αποθεμάτων, των πιστώσεων των πελατών και άλλων βραχυπρόθεσμων αναγκών. Με τα μακροπρόθεσμα δάνεια συνήθως αγοράζονται πάγια περιουσιακά στοιχεία όπως μηχανήματα.

Τα μακροπρόθεσμα δάνεια μπορεί να είναι ενυπόθηκα δάνεια όταν ακίνητα δίνονται για προσημείωση ή υποθήκη, ή ομολογιακά δάνεια, όταν εκδίδονται ομολογίες και πωλούνται στο κοινό, είτε μέσω επενδυτικών οργανισμών είτε με τη μορφή ιδιωτικής τοποθέτησης αυτών. Μακροπρόθεσμα δάνεια μπορεί επίσης να χορηγηθούν από διάφορες τράπεζες με την υπογραφή μόνο γραμματίων και συναλλαγματικών ή την εγγύηση τρίτων, ανάλογα με την φερεγγυότητα της επιχείρησης. Ακόμα μπορούν να χορηγηθούν με την ενεχυρίαση, στις γενικές αποθήκες, πρώτων υλών, εμπορευμάτων.

Τα μακροπρόθεσμα δάνεια μαζί με τα ίδια κεφάλαια αποτελούν τα μόνιμα ή διαρκή κεφάλαια της επιχείρησης, τα οποία κατά κανόνα χρηματοδοτούν τα πάγια και ασώματα περιουσιακά στοιχεία και το μόνιμο μέρος του κεφαλαίου κινήσεως. Συνήθως οι τράπεζες, ή οι πιστωτές

---

²²Τσακλάγκανος, Α. (2005), «Ελεγκτική», εκδόσεις Αδελφοί Κυριακίδη ΑΕ, Θεσσαλονίκη.

που διαθέτουν κεφάλαια για μακροχρόνια περίοδο, επιμένουν να επιβάλλουν διάφορους περιορισμούς στην δανειζόμενη επιχείρηση.²³

9.4 Αντικειμενικοί στόχοι των ελεγκτών στα πλαίσια του ελέγχου των δανείων

Οι αντικειμενικοί στόχοι των ελεγκτών κατά την έρευνα και έλεγχο των λογαριασμών δανείων είναι να διαπιστώσουν τα εξής:

- ✓ Αν το σύστημα του εσωτερικού ελέγχου που εφαρμόζεται στο χειρισμό των διαφόρων δανείων είναι επαρκές και αποτελεσματικό.
- ✓ Αν έχουν λογιστικοποιηθεί οι τόκοι και οι λοιπές δαπάνες των δανείων, δηλαδή αν έχουν γίνει όλες οι καταχωρήσεις και εγγραφές στα προβλεπόμενα λογιστικά βιβλία.
- ✓ Αν έχει γίνει ορθή αποτίμηση των δανείων σε ξένο νόμισμα
- ✓ Αν έχουν υπολογιστεί σωστά οι πληρωτέοι τόκοι, οι δαπάνες τόκων και η απόσβεση της διαφοράς της υπό το άρτιο έκδοσης ομολογιών.
- ✓ Αν η επιχείρηση έχει τηρήσει όλους τους όρους και περιορισμούς που περιλαμβάνονται στη δανειακή σύμβαση
- ✓ Αν τα δάνεια και οι σχετικοί τόκοι εμφανίζονται κανονικά στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις και αν παρέχονται όλες οι σχετικές πληροφορίες στις υποσημειώσεις
- ✓ Αν εμφανίζονται στις υποσημειώσεις οι υποθήκες και οι ενεχυριάσεις για τη λήψη δανείων²⁴

9.5 Θέματα εξωτερικού ελέγχου δανείων

Ο ελεγκτής, καταρχήν, συντάσσει πίνακα μακροπρόθεσμων δανείων για το μόνιμο φάκελο ελέγχου, ο οποίος παρέχει τις εξής πληροφορίες: Δανειστής και σκοπός, ημερομηνία συμβολαίου, δοθείσες εγγυήσεις, ποσό δανείου σε ξένο νόμισμα και ευρώ, εξουσιοδοτήσεις και τους όρους δανείων. Επίσης, ο ελεγκτής συντάσσει πίνακα με την κίνηση των δανείων

---

²³Τσακλάγκανος, Α. (2005), «Ελεγκτική», εκδόσεις Αδελφοί Κυριακίδη ΑΕ, Θεσσαλονίκη.

²⁴Τσακλάγκανος, Α. (2005), «Ελεγκτική», εκδόσεις Αδελφοί Κυριακίδη ΑΕ, Θεσσαλονίκη.

και τα υπόλοιπα αυτών στο τέλος της χρήσεως. Στη συνέχεια, ερευνάται αν τηρήθηκαν οι όροι του καταστατικού ή των αποφάσεων άλλων αρμοδίων οργάνων αναφορικά με τα συναφθέντα δάνεια και τους όρους αυτών, διαβάζοντας τα σχετικά δανειακά συμβόλαια ιδίως όσον αφορά τις εξοφλήσεις αυτών κατά τις ημερομηνίες λήξεως και το λογισμό των δεδουλευμένων τόκων.²⁵

Πρέπει να γίνει συσχέτιση των αποφάσεων του διοικητικού συμβουλίου για τη σύναψη δανείων με τα αντίστοιχα που καταχωρήθηκαν στα λογιστικά βιβλία και στην περίπτωση που, παρά την ύπαρξη της άνω απόφασης, δεν εμφανίζονται αναλήψεις δανείων, ο ελεγκτής πρέπει να επαληθεύσει με επιστολή του το γεγονός αυτό.

- ❖ **Επαλήθευση των υπολοίπων των τραπεζικών λογαριασμών με επιστολές.**
- ❖ **Επαλήθευση εμπράγματων βαρών.** Εκτός από την επαλήθευση των εμπράγματων βαρών από τις τράπεζες, ο ελεγκτής πρέπει να λάβει μια γενική βεβαίωση από τον ελεγχόμενο για τα εμπράγματα βάρη επί της περιουσίας της επιχειρήσεως. Η βεβαίωση αυτή αποτελεί μέσο προς άντληση πληροφοριών ως προς την πιθανή ύπαρξη δανείων τα οποία δεν καταχωρήθηκαν στα λογιστικά βιβλία.
- ❖ **Λοιπές εργασίες.** Ο ελεγκτής πρέπει να προβεί σε έλεγχο των μεταφορών και σε αντιπαραβολή εγγραφών. Ο ελεγκτής πρέπει να ελέγξει τις αποτιμήσεις σε ευρώ των σε ξένο νόμισμα συναφθέντων δανείων.
- ❖ **Ομολογιακά δάνεια.** Ελέγχεται αν εφαρμόστηκε το καταστατικό και ο Ν. 3156/2003 για την έκδοση ομολογιακών δανείων. Μη διατεθείσες ομολογίες πρέπει να φυλάσσονται στο χρηματοκιβώτιο ή στην Τράπεζα και η ύπαρξη των (μετά των αντίστοιχων τοκομεριδίων) πρέπει να βεβαιωθεί ότι τα πληρωθέντα τοκομερίδια έχουν οπισθογραφηθεί και αποκλείεται η μεταγενέστερη επανεμφάνιση αυτών στην τράπεζα για πληρωμή.

9.6 Πληροφορίες στο προσάρτημα σχετικές με τις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις

Οι πληροφορίες που παρέχονται στο προσάρτημα των οικονομικών καταστάσεων σχετικές με τις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις είναι οι εξής:

- ✓ Αναφέρονται κατ' είδος οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις πάνω από πέντε έτη.

---

²⁵Σιώτης, Θ. και Ζωίτσας, Α. (2010), «Σύγχρονη ελεγκτική», εκδόσεις Σοφία, Αθήνα

- ✓ Οι υποχρεώσεις οι καλυπτόμενες με εμπράγματα ασφάλειες.

Εξωτερικός έλεγχος λοιπών υποχρεώσεων

Κατά τον έλεγχο των υποχρεώσεων της ελεγχόμενης επιχείρησης, ο ελεγκτής πρέπει να διαπιστώσει ότι υφίστανται τα εξής θέματα:

1. Ορθή λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου.
2. Συμφωνία των αναλυτικών καθολικών με τους αντίστοιχους λογαριασμούς του γενικού καθολικού.
3. Έρευνα εάν μεταξύ των υποχρεώσεων τέλους χρήσεως υφίστανται ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις προς τις Τράπεζες, Δημόσιο, ασφαλιστικά ταμεία, προμηθευτές και τρίτους για τις οποίες η ελεγχόμενη επιχείρηση όφειλε να σχηματίσει σχετική πρόβλεψη σε βάρος των αποτελεσμάτων της κλειόμενης χρήσεως.
4. Έρευνα εάν μεταξύ των υποχρεώσεων τέλους χρήσεως υφίστανται παραγεγραμμένες, υπέρ του Δημοσίου ή υπέρ της ίδιας της επιχείρησης υποχρεώσεις για τις οποίες έχουν γίνει οι τακτοποιητικές εγγραφές.
5. Έλεγχος των αποτιμήσεων των υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα
6. Συμφωνία του βιβλίου επιταγών πληρωτέων με τον αντίστοιχο λογαριασμό γενικού καθολικού.
7. Επαλήθευση των οφειλομένων υποχρεώσεων προς το Δημόσιο και τα ασφαλιστικά ταμεία. Ο ελεγκτής πρέπει να επαληθεύσει τα άνω υπόλοιπα βάσει των υποβαλλόμενων δηλώσεων. Πρέπει να ελέγξει την ορθή απόδοση των φόρων, τελών και εισφορών και είναι απαραίτητο όπως ζητήσει φορολογική δήλωση και ασφαλιστική ενημερότητα για την ελεγχόμενη επιχείρηση.
8. Ανάγνωση των συμβάσεων με τους σπουδαιότερους προμηθευτές και ενημέρωση του μονίμου φακέλου ελέγχου με τα κυριότερα θέματα αυτών.
9. Επαλήθευση του υπολοίπου των προμηθευτών.
10. Λήψη επιβεβαιωτικής επιστολής από τη διοίκηση της ελεγχόμενης επιχείρησης ότι όλες οι υποχρεώσεις της επιχείρησης οι οποίες έχουν δημιουργηθεί μέχρι την ημερομηνία τέλους χρήσεως και τα οποία έγιναν γνωστά μέχρι το πέρας των εγγραφών κλεισίματος του ισολογισμού έχουν καταχωρηθεί στην κλειόμενη χρήση.²⁶

---

²⁶Αληφαντής Γ. (2010), «Ελεγκτική», Εκδόσεις Πάμισος, Αθήνα

Κεφάλαιο 10: Εξωτερικός έλεγχος εσόδων – εξόδων

10.1 Εισαγωγικά

Σκοπός του παρόντος κεφαλαίου είναι να μελετήσει και να παρουσιάσει με ακρίβεια τον εξωτερικό έλεγχο από τον ανεξάρτητο ορκωτό ελεγκτή τα έσοδα και τα έξοδα μιας ελεγχόμενης οικονομικής μονάδας. Ο έλεγχος των εσόδων και των εξόδων είναι σημαντικός διότι αποφεύγονται ή διαπιστώνονται τυχόν λάθη, ανακρίβειες αλλά και απάτες που μπορεί να έχουν γίνει

10.2 Εξωτερικός έλεγχος εσόδων

Τα κυριότερα θέματα που σχετίζονται με τον εξωτερικό έλεγχο εσόδων περιλαμβάνουν τα ακόλουθα, τα οποία θα αναλυθούν περαιτέρω στη συνέχεια:

- ✓ Έλεγχος πωλήσεων
- ✓ Έλεγχος επιστροφών πωλήσεων και εκπτώσεων

10.2.1 Έλεγχος πωλήσεων

Κατά τον έλεγχο των εσόδων, πέραν της διαπιστώσεως ότι άπαντα τα δεδουλευμένα έσοδα απεικονίστηκαν στους κατάλληλους λογαριασμούς και ότι στους λογαριασμούς αυτούς τα εμφανιζόμενα έσοδα είναι βέβαια και δεδουλευμένα, πρέπει να εξετάζεται, επίσης, από τον ελεγκτή εάν όλες οι γνωστές πηγές εσόδων της ελεγχόμενης επιχείρησης αξιοποιούνται δεόντως από αυτήν.

Ο ελεγκτής, επίσης, συντάσσει κατάσταση των πωλήσεων την οποία συμφωνεί με τις υποβληθείσες δηλώσεις Φ.Π.Α. και συγκρίνει τις πωλήσεις της τρέχουσας χρήσης με τις αντίστοιχες της προηγούμενης χρήσεως. Εάν υπάρχουν ουσιαστικές διαφορές ο ελεγκτής ζητάει διευκρινίσεις από τη διοίκηση της ελεγχόμενης επιχείρησης.

Τα αθροίσματα του ημερολογίου πωλήσεων πρέπει να ελέγχονται ως και οι μεταφορές των συνόλων στο συγκεντρωτικό ημερολόγιο και από κει στο γενικό καθολικό.

Επίσης, το πρόγραμμα ελέγχου πρέπει να καλύπτει τον έλεγχο των μεταφορών από το ημερολόγιο πωλήσεων στους αντίστοιχους εισπρακτέους λογαριασμούς.

Ο ελεγκτής πρέπει να βεβαιούνται, εάν τα κονδύλια, τα οποία αυτός ελέγχει, καταχωρήθηκαν ορθά κατά ποσό, στον προσήκοντα λογαριασμό και κατά την προσήκουσα ημερομηνία.

Οι πωλήσεις πρέπει να ελέγχονται σε αντιπαραβολή με τα εκδοθέντα τιμολόγια και δελτία αποστολής. Ο έλεγχος αυτός αφορά την ορθή καταχώρηση του ονόματος του πελάτη, την ημερομηνία, της ποσότητας, της ποιότητας και την αξίας.

Τα τιμολόγια ελέγχονται ως προς την συνέχεια του αύξοντος αριθμού αυτών. Τα τυχόν ακυρωθέντα τιμολόγια ελέγχονται από τον ελεγκτή ο οποίος εξετάζει τους λόγους της ακυρώσεως των, καθώς και αν τηρήθηκε η προσήκουσα για την ακύρωση διαδικασία. Αντικείμενο της ανωτέρω ελεγκτικής διαδικασίας είναι και οι τιμές πωλήσεων, οι οποίες πρέπει να συμφωνούν με τους εγκεκριμένους τιμοκαταλόγους της επιχείρησης ή με βάσει ειδικές εγκρίσεις της διοικήσεως. Κατά τον έλεγχο των πωλήσεων, ο ελεγκτής ερευνά εάν η ελεγχόμενη επιχείρηση εφάρμοσε τις εξής λογιστικές αρχές:

1. Αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων, όπου τα δεδουλευμένα κατά τη διάρκεια της ελεγχόμενης χρήσεως έσοδα καταχωρήθηκαν στα έσοδα της χρήσεως αυτής.
2. Αρχή της συντηρητικότητας, βάσει της οποίας στα έσοδα της ελεγχόμενης χρήσεως έχουν καταχωρηθεί έσοδα βέβαια και όχι έσοδα κατά πρόβλεψη
3. Αρχή της αντιπαράθεσης εσόδου – εξόδου σύμφωνα με την οποία για όλα τα παραγωγικά έξοδα, που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της ελεγχόμενης χρήσεως, έχουν λογιστικοποιηθεί και τιμολογηθεί τα αντίστοιχα έσοδα.

10.2.2 Έλεγχος επιστροφών πωλήσεων και εκπτώσεων

Στην πράξη, όταν αναφερόμαστε σε επιστροφές πωλήσεων, σημαίνει ότι ο ελεγκτής πρέπει να αποδώσει ιδιαίτερη προσοχή στην ύπαρξη εγκρίσεως του αρμοδίου οργάνου για την αποδοχή της επιστροφής. Για το λόγο αυτό, ο ελεγκτής χρησιμοποιεί τα εκδοθέντα πιστωτικά σημειώματα, τη σχετική αλληλογραφία, καθώς και τις τυχόν αποφάσεις της διοικήσεως της

ελεγχόμενης επιχειρήσεως. Περαιτέρω οι επιστροφές ελέγχονται ως προς την εισαγωγή τους στην αποθήκη, αντιπαραβάλλοντας τα εκδοθέντα για το σκοπό αυτό δελτία εισαγωγής.

Ο έλεγχος των επιστροφών αυτών πρέπει να περιλαμβάνει και ένα χρονικό διάστημα, κατά την κρίση του ελεγκτή, μετά την ημερομηνία του ισολογισμού, προς διαπίστωση ότι κατά τη διάρκεια της ελεγχόμενης περιόδου δεν καταχωρήθηκαν στα βιβλία εικονικές πωλήσεις, οι οποίες προς αποκατάσταση της πραγματικότητας, αντιλογίσθηκαν κατά την επόμενη χρήση με έκδοση πιστωτικών τιμολογίων και δελτίων επιστροφής.

Από την άλλη πλευρά, όσον αφορά τον έλεγχο των χορηγηθέντων εκπτώσεων, ο ελεγκτής, επίσης, πρέπει να αποδώσει ιδιαίτερη προσοχή στην ύπαρξη εγκρίσεως για τη χορήγηση ειδικών εκπτώσεων.

Οι εκπτώσεις που αφορούν πωλήσεις της κλειόμενης χρήσεως βαρύνουν τα αποτελέσματα της χρήσεως αυτής, τα δε πιστωτικά τιμολόγια πρέπει να εκδοθούν μέχρι την εικοστή ημέρα του επόμενου από τη λήξη της χρήσης μήνα με ημερομηνία έκδοσης την τελευταία ημέρα της οικείας χρήσης με την απαραίτητη προϋπόθεση ότι αυτά πρέπει να παραδίδονται μέχρι την ημέρα αυτή, σε αυτόν που αφορούν.

10.3 Εξωτερικός έλεγχος εξόδων

Κατά τον έλεγχο των εξόδων, πέραν των άλλων ελεγκτικών διαδικασιών, οι οποίες σκοπούν κυρίως στη διαπίστωση περί του ότι όλα τα καταχωρηθέντα ποσά αντιπροσωπεύουν πραγματικά έξοδα της επιχείρησης, πρέπει να εξετάζεται ότι όλα τα δεδουλευμένα και πιθανά έξοδα, από όσες πληροφορίες έχει ο ελεγκτής στη διάθεσή του ή έχει επισημάνει, έχουν καταχωρηθεί στα λογιστικά βιβλία.

Πιο συγκεκριμένα, κατά το έλεγχο των δικαιολογητικών με τα οποία λογιστικοποιούνται τα έξοδα των επιχειρήσεων, ο ελεγκτής πρέπει να εξετάσει με ιδιαίτερη προσοχή τις παρακάτω αναφερόμενες περιπτώσεις οι οποίες ενδεχομένως να αποτελούν ενδείξεις ύπαρξης εικονικών πλαστών δικαιολογητικών και οι οποίες είναι:

- ✓ **Έλλειψη στοιχείου διακίνησης** ή μη αναγραφή στα στοιχεία διακίνησης του αριθμού κυκλοφορίας του πρώτου φορτηγού αυτοκινήτου που χρησιμοποιείται κατά την έναρξη της διακίνησης ή του πλωτού μέσου.
- ✓ **Σύγκριση των διακινούμενων ποσοτήτων με το χρησιμοποιηθέν μεταφορικό μέσο και τον τρόπο μεταφοράς.** Το φορολογικό στοιχείο διακίνησης είναι ενδεχόμενο να αναγράφει μεγάλες ποσότητες όπου το βάρος τους ή ο όγκος τους ή το είδος τους να είναι τέτοιο που η μεταφορά τους να είναι αδύνατη με οποιοδήποτε μεταφορικό μέσο ή το φορτηγό αυτοκίνητο να αδυνατεί να μεταφέρει τέτοιου είδους αγαθού που αναγράφεται στο φορολογικό στοιχείο
- ✓ **Έλλειψη φορτωτικών εγγράφων.** Όταν η ελεγχόμενη επιχείρηση δεν διαθέτει μεταφορικά μέσα, η μη ύπαρξη φορτωτικών εγγραφών πρέπει να οδηγήσει σε έρευνα αν ο αντισυμβαλλόμενος αγοραστής ή πωλητής, διαθέτει τέτοια μέσα. Αν δε διαπιστώνεται η ύπαρξη μεταφορικών μέσων, αυτό αποτελεί σοβαρή ένδειξη εικονικότητας της συναλλαγής.
- ✓ **Έλλειψη εξοπλισμού και εξειδικευμένου προσωπικού εκτέλεσης του έργου.** Για την εκτέλεση έργων μπορεί να εμφανίζονται ως εκδότες τιμολογίων επιχειρήσεις, οι οποίες δεν διαθέτουν ούτε τον απαιτούμενο για την εκτέλεση του έργου εξοπλισμό ούτε απασχολούν ανθρώπινο δυναμικό ικανό να εκτελέσει το έργο, ούτε από τις δημοσιευόμενες οικονομικές καταστάσεις της άνω επιχείρησης προκύπτουν οι άνω πληροφορίες.
- ✓ **Ο τρόπος πληρωμής των εξόδων.** Η εξόφληση των συναλλαγών με εικονικά ή πλαστά στοιχεία γίνεται τις περισσότερες φορές με καταβολή μετρητών σε όποιο ύψος και αν ανέρχονται αυτές.
- ✓ **Χρόνος έκδοσης του στοιχείου.** Σοβαρές ενδείξεις για περαιτέρω έλεγχο αποτελούν τα φορολογικά στοιχεία ιδιαίτερης αξίας που εκδίδονται στο τέλος φορολογικών περιόδων απόδοσης Φ.Π.Α.
- ✓ **Η συνάφεια της δραστηριότητας του εκδότη με το αντικείμενο των εργασιών.** Στις επιχειρήσεις αυτές, χωρίς να αποκλείεται ότι υπήρξε επέκταση των δραστηριοτήτων της επιχείρησης για τις οποίες δεν έχουν γίνει οι αντίστοιχες δηλώσεις στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. θα πρέπει να εξετάζεται η δυνατότητα εκτέλεσης σχετικών εργασιών αν πρόκειται για έργα ή εάν πρόκειται για εμπορία, η ύπαρξη αποθεμάτων, τα οποία προέρχονται από πραγματικές αγορές.

- ✓ **Προμηθευτές.** Η εμφάνιση στα βιβλία των ελεγχόμενων επιχειρήσεων, για μια και μοναδική φορά, προμηθευτή με συναλλαγές σημαντικών ποσοτήτων και μεγάλης αξίας πρέπει να ελέγχεται μετά προσοχής. Επίσης, αγορές αγαθών ή υπηρεσιών από προμηθευτές εγκατεστημένους σε μεγάλη απόσταση με τιμές μεγαλύτερες από τις αντίστοιχες στην εγχώρια αγορά πρέπει να ελέγχονται μετά προσοχής.
- ✓ **Αποθηκευτικοί χώροι και η ύπαρξη των πωληθέντων ως αποθέματα.** Η επιχείρηση αγοράζει και αποθηκεύει για μεγάλο χρονικό διάστημα, εμπορεύματα για τα οποία δεν διαθέτει κατάλληλους αποθηκευτικούς χώρους ή ο ήδη υπάρχων αποθηκευτικός χώρος δεν επαρκεί για την αγοραζόμενη ποσότητα εμπορευμάτων.
- ✓ **Αγορά αγαθών μη συμβατών με τις δραστηριότητες της επιχείρησης.**
- ✓ **Τραπεζική δανειοδότηση ή επιχορήγηση της αγοράς του αγαθού** για συγκεκριμένη αξία αγοράς η οποία συμφωνεί με το εκδοθέν φορολογικό στοιχείο και στη συνέχεια εκδίδεται πιστωτικό τιμολόγιο. Η συναλλαγή αυτή έχει όλα τα στοιχεία της εικονικότητας.

Κεφάλαιο 11: Εκθέσεις ελέγχου

11.1 Εισαγωγικά

Η γνώμη ότι οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν κανονικά την οικονομική κατάσταση, τα αποτελέσματα των εργασιών και τις μεταβολές της οικονομικής κατάστασης, σύμφωνα με τις παραδεκτές γενικώς αρχές της Λογιστικής αποτελεί, αν όχι την πιο πολύτιμη, μια από τις σημαντικότερες υπηρεσίες του επαγγέλματος του ελεύθερου λογιστή. Η έκφραση της γνώμης του ανεξάρτητου λογιστή μπορεί να γίνει με συνοπτική, ή με εκτενή έκθεση, που βασίζεται κύρια στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις, λιγότερο με τον εκτενή τύπο έκθεσης, ο οποίος σπάνια χρησιμοποιείται σήμερα, και βασίζεται σε επιπλέον συμπληρωματικές πληροφορίες της επιχείρησης- πελάτη και τέλος με την ειδική έκθεση που η διατύπωσή της είναι διαφορετική από εκείνη της συνοπτικής έκθεσης ελέγχου.²⁷

Στην πράξη, οι χρηματοοικονομικές εκθέσεις γενικά και κατά πόσο οι υποσημειώσεις των καταστάσεων βοηθούν στην πληροφόρηση του αναγνώστη. Μετά τις απαραίτητες διορθώσεις και τη θεώρηση της οικονομικής κατάστασης του πελάτη τους, με νέα και πλήρη στοιχεία, ή τη σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων από τους ίδιους, οι ελεγκτές γράφουν την έκθεση ελέγχου που φανερώνει και το τέλος της εργασίας τους. Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις είναι τα αποτελέσματα χρήσης, ο ισολογισμός, η κατάσταση μεταβολών την περιουσιακής θέσης και η κατάσταση διαθέσεως αποτελεσμάτων και συνήθως γίνεται σύγκριση μεταξύ των στοιχείων του προηγούμενου έτους με τη συνοδεία υποσημειώσεων.

Οι υποσημειώσεις είναι επεξηγηματικές και έχουν σκοπό την κάλυψη ανεπαρκειών σε γεγονότα και παρεχόμενες πληροφορίες. Επίσης, αναφέρουν ποιες λογιστικές μέθοδοι και αρχές χρησιμοποιήθηκαν κατά την σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις είναι καλύτερα να γίνονται συγκρίσεις για την παρουσίαση των μεταβολών για μια σειρά οικονομικών χρήσεων. Αν οι ελεγκτές δεν έχουν ελέγξει τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις άλλων ετών, οφείλουν να το αναφέρουν στις εκθέσεις τους.

---

²⁷ Παπαδάτου, Θ. (2005), «Εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος ανωνύμων εταιρειών», εκδόσεις Σακούλας, Αθήνα.

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις μαζί με ένα πλήθος άλλων στοιχείων, περιλαμβάνονται στις ετήσιες εκθέσεις του Διοικητικού Συμβουλίου που υποβάλλονται από τις εταιρείες στους μετόχους ή στην Επιτροπή Αξιών του Χρηματιστηρίου. Οι ελεγκτές πρέπει να μελετήσουν και να ελέγξουν όλα τα στοιχεία και τις πληροφορίες για να καταλάβουν αν υπάρχουν ουσιαστικές διαφορές από τα δεδομένα των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και των υποσημειώσεών τους. Αν διαφέρουν σημαντικά, μπορούν να προτείνουν τροποποιήσεις αυτών στην επιχείρηση και αν η επιχείρηση αρνηθεί μπορούν να το επισημάνουν στις εκθέσεις τους και να φτάσουν μέχρι το σημείο διακοπής της συνεργασίας με την εταιρεία στο μέλλον.

Οι εκθέσεις ελέγχου φέρουν την ημερομηνία της μέρας στην οποία τελείωσε η εργασία, ανεξάρτητα από την πραγματική μέρα έκδοσης της έκθεσης. Αν όμως εμφανισθεί κάποιο σημαντικό γεγονός αμέσως μετά την ημερομηνία περάτωσης της εργασίας και πριν την ημέρα έκδοσης της έκθεσης μπορούν να χρησιμοποιηθούν και δύο ημερομηνίες ή μόνο η τελευταία.

11.2 Βασικά σημεία έκθεσης ελέγχου

Ο συνοπτικός τύπος έκθεσης ελέγχου αποτελείται από περίληψη της περιγραφής της έρευνας, της μεθοδολογίας και του σκοπού του ελέγχου και από τη διατύπωση της ανεξάρτητης και έγκυρης γνώμης των ελεγκτών πάνω στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

Η έρευνα γίνεται σύμφωνα με τα γενικά παραδεκτά λογιστικά πρότυπα, και τους κανόνες της ελεγκτικής, πάνω στον ισολογισμό, τα Αποτελέσματα Χρήσεως, την κατάσταση διανομής κερδών και τις μεταβολές της περιουσιακής κατάστασης της επιχείρησης, με έλεγχο των λογιστικών στοιχείων και γενικά με την τήρηση όλων των ελεγκτικών διαδικασιών που κρίνονται απαραίτητες.

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις ετοιμάζονται από την εταιρεία-πελάτη, ενώ η έκθεση των ελεγκτών εκφράζει τη γνώμη τους για τις χρηματοοικονομικές αυτές καταστάσεις της εταιρείας.

Η γνώμη των ελεγκτών δείχνει αν οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις δεν παραπλανούν, ότι συντάχθηκαν σύμφωνα με τις γενικά παραδεκτές αρχές, ότι εφαρμόστηκαν με την ίδια

συνέπεια και οι προηγούμενες οικονομικές χρήσεις και ότι εξασφαλίζεται εύκολη σύγκριση με χρηματοοικονομικές καταστάσεις άλλων εταιρειών, έτσι ώστε ο μέτοχος ή ο τραπεζίτης να έχει τη δυνατότητα αξιολόγησης.

11.3 Εκτενής έκθεση ελέγχου

Η εκτενής έκθεση ελέγχου περιέχει πληροφορίες συμπληρωματικές και αναλυτικές των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Οι ελεγκτές πρέπει να αναφέρουν τις πληροφορίες που χρησιμοποιήθηκαν, να τις έχουν ελέγξει, να έχουν γνώμη για την αξιοπιστία τους και γενικότερα να πάρουν την ευθύνη για τη χρησιμοποίησή τους. Ο έλεγχος που γίνεται στις συμπληρωματικές πληροφορίες είναι ο ίδιος με τα γενικά πρότυπα ελέγχου και οι πληροφορίες που χρησιμοποιούνται μπορεί να είναι : Αριθμοδείκτες, στοιχεία του Ισολογισμού, γενικό επίπεδο τιμών, πίνακες συνοπτικοί των εργασιών της επιχείρησης, της οικονομικής κατάστασης, αναλύσεις δαπανών.

11.4 Εκθέσεις ελέγχου ατομικών επιχειρήσεων

Γίνεται έλεγχος του ισολογισμού της επιχείρησης ,του ισολογισμού αποτελεσμάτων χρήσης του ίδιου κεφαλαίου και των μεταβολών της οικονομικής κατάστασης της χρήσης που έληξε. Δεν περιλαμβάνονται ασφαλώς τα προσωπικά περιουσιακά στοιχεία, οι υποχρεώσεις, τα έσοδα και οι δαπάνες που δεν εμφανίζονται στα λογιστικά βιβλία της επιχείρησης.

Πρόβλημα μπορεί να εμφανιστεί στις εκθέσεις ελέγχου των ατομικών επιχειρήσεων, όταν ο ιδιοκτήτης έχει και άλλα επιχειρηματικά συμφέροντα εκτός της επιχείρησης όπου γίνεται ο έλεγχος, όπως και το ότι μπορούν να χρησιμοποιηθούν χρήματα της επιχείρησης για την πληρωμή του φόρου εισοδήματος των ιδιοκτητών, όπως και άλλων προσωπικών εξόδων αυτών. Και στις δύο περιπτώσεις πρέπει να γίνεται σαφής αναφορά των γεγονότων αυτών και πλήρης διαχωρισμός των εξόδων.

11.5 Τρόποι έκφρασης γνώμης από τους ελεγκτές

Η έκφραση ελέγχου είτε θα περιέχει κάποια γνώμη, είτε την διαπίστωση ότι δεν μπορεί να εκφράσει γνώμη ο ελεγκτής, οπότε πρέπει να αναφέρονται οι λόγοι της απουσίας γνώμης. Υπάρχει πιθανότητα να εκφράζεται γνώμη για τα αποτελέσματα χρήσεως, για παράδειγμα, και αδυναμία ή άρνηση γνώμης για την μεταβολή της καθαρής περιουσιακής θέσης. Θα μπορούσαμε να αναφέρουμε τέσσερις τύπους γνώμης:

- ✓ Ανεπιφύλακτη γνώμη
- ✓ Αντίθετη γνώμη
- ✓ Γνώμη με επιφυλάξεις
- ✓ Άρνηση γνώμης

11.5.1 Η έκφραση με ανεπιφύλακτη γνώμη

Ανεπιφύλακτη είναι η γνώμη ότι η οικονομική κατάσταση παρουσιάζεται κανονικά στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις, σύμφωνα με τις γενικά παραδεκτές αρχές της λογιστικής, υπό την προϋπόθεση ότι δεν παρουσιάζονται σημαντικά εμπόδια κατά την εργασία των ελεγκτών, ότι δεν διαπιστώνονται σφάλματα, παραλείψεις, ασάφειες, ανεπάρκεια. Οι ελεγκτές μπορούν να προσθέσουν στην ανεπιφύλακτη γνώμη – έκθεση μια παράγραφο όπου παρουσιάζεται κάποιο μεταγενέστερο γεγονός, χωρίς απαραίτητα η γνώμη τους να ναι ανεπιφύλακτη και ως προς αυτό.

Υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες οι ελεγκτές δυσκολεύονται να εκφράσουν ανεπιφύλακτα τη γνώμη τους, όταν για παράδειγμα πιστεύουν ότι η έρευνα δεν έγινε σύμφωνα με τους γενικούς παραδεκτούς, λογιστικούς κανόνες και δε μπορούν να παρουσιάσουν κανονικά την οικονομική κατάσταση και τα αποτελέσματα χρήσεως. Τότε μπορεί να εκφράσουν αντίθετη γνώμη, ή να είναι επιφυλακτικοί.

Άλλη περίπτωση είναι εκείνη όταν η έρευνα δεν έχει γίνει σύμφωνα με τα γενικά παραδεκτά πρότυπα ελεγκτικής και οι ελεγκτές έχουν το δικαίωμα να αρνηθούν να εκφράσουν γνώμη, ή ακόμη για διάφορους λόγους να εκτελεστούν ορισμένες αναγκαίες διαδικασίες ελεγχου. Πάλι, όπως τα παραπάνω, αν οι αμφιβολίες δεν είναι πολύ σημαντικές, μπορούν οι ελεγκτές να εκφραστούν με επιφύλαξη, αλλιώς έχουν αντίθετη γνώμη ή αρνούνται γνώμη.

Υπάρχει η πιθανότητα στην οποία οι ελεγκτές μιας επιχείρησης αναγκάζονται να ζητήσουν τη βοήθεια, κατά τη διάρκεια της ελεγκτικής εργασίας, άλλων ορκωτών λογιστών. Είναι φυσικό, στις περιπτώσεις απασχόλησης περισσότερων από ένα γραφείων ορκωτών λογιστών, να μη υπάρχει απαραίτητα συμφωνία γνώμης και μάλιστα ανεπιφύλακτη γνώμη. Αν υπάρχει ταύτιση γνώμης, δεν είναι απαραίτητη η αναφορά στις λεπτομέρειες όσον αφορά τη διεξαγωγή εργασίας, διαφορετικά πρέπει να γίνεται διαχωρισμός της ευθύνης των απασχολουμένων ελεγκτών.²⁸

11.5.2 Η έκφραση αντίθετης γνώμης

Οι ελεγκτές έχουν υποχρέωση, όταν οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης - πελάτη είναι αντικανονικές και δεν παρουσιάζουν την πραγματική κατάσταση, καθώς και όταν δεν μπορούν να εκφράσουν επιφύλαξη γνώμης, να αντιδράσουν με γνώμη αντίθετη. Η αντίθετη γνώμη είναι ακριβώς αντίθετη της ανεπιφύλακτης και, για να εκφραστεί αντίθετη γνώμη από τους ελεγκτές, πρέπει να γίνει λεπτομερής και σχολαστικός έλεγχος για την ανεύρεση των αποδεικτικών στοιχείων, εκείνων που οδηγούν στη δικαιολογημένη αντίθετη γνώμη των ελεγκτών, στην οποία γίνεται αποκάλυψη των στοιχείων που τους οδήγησαν στη γνώμη αυτή και επιδράσεις δυσμενείς από τη μη κανονική παρουσίαση της κατάστασης.

Είναι σπάνιο φαινόμενο η ύπαρξη αντίθετης γνώμης, από τη στιγμή που οι επιχειρήσεις ακολουθούν τις υποδείξεις των λογιστών για σωστή παρουσίαση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

11.5.3 Η γνώμη με επιφυλάξεις

Πολλές φορές οι ελεγκτές αναγκάζονται να διατυπώσουν επιφυλάξεις, γιατί θεωρούν ότι η παρουσίαση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων δεν συμφωνεί με τις γενικά παραδεκτές αρχές ή υπάρχουν αδυναμίες και ασάφειες στην αποκάλυψη σημαντικών στοιχείων και πληροφοριών, ή οι επεξηγήσεις που αναφέρονται δεν είναι επαρκείς. Αν έχουν γίνει αλλαγές

---

²⁸Τσακλάγκανος, Α. (2005), «Ελεγκτική», εκδόσεις Αδελφοί Κυριακίδη ΑΕ, Θεσσαλονίκη.

στις λογιστικές αρχές και μεθόδους από την ελεγχόμενη εταιρεία, πρέπει να αποκαλυφθεί και να αναφερθεί, όπως επίσης και ο λόγος της μεταβολής των λογιστικών αυτών αρχών.

Αν όμως εξαιτίας των μεταβολών επηρεάζονται σημαντικά οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις, οι ελεγκτές οφείλουν να εκφράσουν γνώμη επιφύλαξης κατά το πόσο ήταν σωστό να γίνουν οι αλλαγές. Θα πρέπει επίσης να καταβληθεί προσπάθεια να υπολογισθούν οι επιπτώσεις των αλλαγών αυτών στα αποτελέσματα της επιχείρησης και στην περιουσιακή της κατάσταση.

Μερικές φορές η επιφυλακτική γνώμη είναι διατυπωμένη με τόσο προσεκτικό τρόπο, ώστε μοιάζει λιγότερο με γνώμη επιφύλαξης και περισσότερο με αναπιφύλακτη γνώμη, κάτι που δείχνει φόβο ελεύθερης και ανεξάρτητης γνώμης και καλό είναι να αποφεύγεται. Υπάρχουν ορισμένα θέματα, που το αποτέλεσμά τους δεν είναι σίγουρο μετά από λογική εκτίμηση, και όταν υπάρχουν σοβαρές αβεβαιότητες ως προς την επίλυση σοβαρών θεμάτων, καλό είναι να εκφράζεται γνώμη επιφύλαξης από τους ελεγκτές.

Αποφασιστικός παράγοντας για την εκδήλωση επιφυλακτικής γνώμης είναι η διατύπωση της σημαντικότητας του σφάλματος που παρατηρείται, και αυτό είναι καθαρά προϊόν της επαγγελματικής κρίσης των ελεγκτών.

11.5.4 Άρνηση γνώμης

Πολλές φορές οι επιχειρήσεις – πελάτες επιβάλλουν τέτοιους περιορισμούς στην ελεγκτική εργασία, ώστε είναι αδύνατη η χρησιμοποίηση βασικών ελεγκτικών προτύπων. Οι ελεγκτές οφείλουν να αντιδράσουν με την άρνηση γνώμης, να γράψουν σε ειδική παράγραφο τους λόγους που τους ωθούν σε αντίδραση και γιατί δεν εκφράζουν επιφυλάξεις. Η άρνηση γνώμης δεν είναι γνώμη και οι ελεγκτές πρέπει να έχουν σημαντικές δικαιολογίες για να την υιοθετήσουν.

Σε περίπτωση αβεβαιότητας. Είναι καλύτερη η γνώμη με επιφυλάξεις χωρίς να αποκλείεται η χρησιμοποίηση αρνητικής γνώμης. Μερικές φορές κατά τον έλεγχο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων όπου οι ελεγκτές δεν μπορούν να εκφράσουν ανεπιφύλακτη γνώμη, περιλαμβάνουν τις λεγόμενες αρνητικές βεβαιώσεις, στις οποίες υπάρχει με άρνηση έκφρασης γνώμης, αλλά το σκεπτικό ότι «δεν παρατηρούμε κάτι που να μας κάνει να αμφιβάλουμε

για την ορθότητα της γνώμης». Τελικά με αυτόν τον τρόπο, δημιουργείται σύγχυση και δυσκολία στον καθορισμό της ευθύνης τους.

11.6 Ειδικές εκθέσεις ανεξάρτητων ορκωτών λογιστών

Ο όρος ειδικές εκθέσεις χρησιμοποιείται για όλες τις άλλες εκθέσεις εκτός της πρότυπης συνοπτικής έκθεσης.

Πιο συγκεκριμένα, τα είδη των ειδικών εκθέσεων αναλύονται ως εξής:

Εκθέσεις εσωτερικού ελέγχου προς τις διοικητικές αρχές: Δεν θα πρέπει να συγχέουμε την επιστολή προς τη διοίκηση, όπου οι ελεγκτές τονίζουν τις ατέλειες του συστήματος εσωτερικού ελέγχου και υποδεικνύουν λύσεις και βελτιώσεις, με την έκθεση για τον εσωτερικό έλεγχο της επιχείρησης που υποβάλλεται σε εξωεπιχειρησιακούς παράγοντες.

Η επιστολή απευθύνεται αποκλειστικά στη διοίκηση, είναι έγγραφο ανεπίσημο και χρησιμοποιείται από άτομα που ενδιαφέρονται για τη βελτίωση του υπάρχοντος συστήματος και λεπτομερειακά γνωρίζουν τις εργασίες της εταιρείας, μπορούν να αξιολογήσουν το σύστημα εσωτερικού ελέγχου σε όποια έκταση κρίνουν αναγκαία, πάντα βέβαια σύμφωνα με τα γενικώς παραδεκτά πρότυπα της ελεγκτικής.

Αρνητικές εκθέσεις για μη ελεγμένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις: Υπάρχουν ορισμένα προβλήματα που εμφανίζονται γιατί πολλές φορές οι ορκωτοί λογιστές συντάσσουν εκθέσεις χωρίς ταυτόχρονο έλεγχο σύμφωνα με τα γενικώς παραδεκτά πρότυπα της ελεγκτικής.

Επιστολές προς τους διαχειριστές τίτλων: Οι επιστολές αυτές οι οποίες είναι γνωστές σαν επιστολές διευκόλυνσης περιλαμβάνουν μια δήλωση ανεξαρτησίας του ελεγκτή, γνώμη του ελεγκτή αν η οικονομική έκθεση ανταποκρίνεται στις υπάρχουσες αρχές και παρουσιάζεται με συνέπεια αναφερόμενη και σε τυχόν μεταβολές που προέκυψαν και στέλνονται σε τράπεζες επενδύσεων που αναλαμβάνουν τη δημόσια εγγραφή τίτλων.

Εκθέσεις ελέγχου για μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς: Η έρευνα στους μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς γίνεται σύμφωνα με τα γενικώς παραδεκτά πρότυπα ελεγκτικής,

δηλαδή με έλεγχο λογιστικών βιβλίων και στοιχείων και με διαδικασίες ανάλογες με την επικρατούσα κατάσταση.

Εκθέσεις για μη ελεγμένα τριμηνιαία οικονομικά στοιχεία: Μερικές εταιρείες είναι υποχρεωμένες να αναφέρουν τριμηνιαία οικονομικά στοιχεία σε υποσημείωση στις οικονομικές τους εκθέσεις, με μόνη δυνατότητα την αναφορά, στην υποσημείωση αυτή, της ένδειξης μη ελεγμένης θεώρησης.

Εκθέσεις ελέγχου για χρηματοοικονομικές καταστάσεις ταμειακής βάσης: Οι καταστάσεις αυτές δεν έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τις γενικά παραδεκτές αρχές της λογιστικής, αλλά αυτό δεν εμποδίζει τους ελεγκτές από το να εκφράζουν την γνώμη τους για οικονομικές εκθέσεις τέτοιου είδους. Οι ταμειακής βάσης χρηματοοικονομικές καταστάσεις χρησιμοποιούνται από ορισμένους οργανισμούς για ορισμένες οικονομικές χρήσεις, αν και πολλές φορές δεν διαφέρουν πολύ από αυτές που συντάσσονται σε δεδουλευμένη βάση. Δεν παρουσιάζουν όμως κανονικά τις μεταβολές, τα αποτελέσματα χρήσης ή την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης, απλώς συνοψίζουν τις ταμειακές συναλλαγές.

11.7 Πλεονεκτήματα Μειονεκτήματα έκθεσης ελέγχου

Η έκφραση της ανεξάρτητης και ελεύθερης γνώμης του ελεγκτή, που μπορεί να γίνει με τη μορφή συνοπτικών ή εκτενών εκθέσεων, αποτελεί τη βάση και την ουσιαστική προϋπόθεση όλων των ελεγκτών και της ελεγκτικής διαδικασίας. Πολλές φορές όμως οι ελεγκτές, όταν δεν έχουν την σύμφωνη γνώμη της εταιρείας – πελάτη να ερευνήσουν σύμφωνα με τα ελεγκτικά πρότυπα, περιορίζουν την ευθύνη τους με μια έκθεση προσεκτικά διατυπωμένη με δυνατότητες παρερμηνείας τόσο από τους αναγνώστες όσο και από τις δικαστικές αρχές.

Άλλες φορές πάλι οι ελεγκτές που έχουν πρόβλημα συμφωνίας με τον πελάτη, ως προς την χρησιμοποίηση των γενικά παραδεκτών πρότυπων και αρχών στη διαδικασία ελέγχου, αλλιώς πρέπει να αρνηθούν την έκφραση γνώμης, γιατί μερικές φορές ανεξάρτητα από το πόσο προσεγμένα έχει γίνει η εργασία τους οι άνθρωποι που έχουν οφέλη από αυτή τείνουν να τους θεωρήσουν υπεύθυνους για τα σφάλματα, τα ελαττώματα ή τις αδυναμίες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Μπορεί βέβαια οι ελεγκτές να έχουν εκφράσει γνώμη με επιφύλαξη, αλλά δεν παύει να είναι πραγματικότητα η οικονομική καταστροφή των ανθρώπων που τους εμπιστεύτηκαν. Οι αναγνώστες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων έχουν απαίτηση ο έλεγχος να είναι ολοκληρωμένος και οι εκθέσεις κανονικές και αξιόπιστες. Οι ορκωτοί λογιστές πρέπει να ελέγχουν και τις μη δημοσιευμένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, γιατί η εικόνα που παρουσιάζουν μπορεί να αλλοιωθεί από τον έλεγχο του λογαριασμού των αποτελεσμάτων χρήσης.

Τελικά καταλήγουμε στην διαπίστωση ότι, όταν δεν μπορούν να εκφράσουν ανεπιφύλακτη γνώμη ή δεν τους επιτρέπεται να κάνουν τον έλεγχο σύμφωνα με τα πρότυπα της ελεγκτικής, και αν θέλουν να διατηρηθεί μια σωστή, αξιόπιστη και έγκυρη εικόνα τους προς το κοινό, δεν πρέπει να συνδέουν το όνομά τους με τέτοιου είδους χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

Κεφάλαιο 12: Παραδείγματα εξωτερικού ελέγχου

12.1 Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο θα συγκρίνουμε τρεις διαφορετικές εκθέσεις εξωτερικού ελέγχου, θέλοντας με αυτόν τον τρόπο να διαπιστώσουμε τους λόγους για τους οποίους υπάρχουν οι διαφορές αυτές στην τελική αξιολόγησή τους, σχολιάζοντας επιπλέον και το λόγο, που σχηματίστηκε κάθε φορά η έκθεση γνώμης.

12.2 ΑΕΓΕΚ Α.Ε.

«Έκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή

Προς τους Μετόχους της Εταιρείας ΑΘΗΝΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Έκθεση επί των Εταιρικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

Ελέγξαμε τις συνημμένες εταιρικές και τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας ΑΘΗΝΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, οι οποίες αποτελούνται από την εταιρική και ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης της 31ης Δεκεμβρίου 2012, τις εταιρικές και ενοποιημένες καταστάσεις συνολικού εισοδήματος ,μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περίληψη σημαντικών λογιστικών αρχών και μεθόδων και λοιπές επεξηγηματικές πληροφορίες.

Ευθύνη της Διοίκησης για τις Εταιρικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Η διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση αυτών των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για εκείνες τις εσωτερικές δικλίδες, που η διοίκηση καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε

να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδη ανακρίβεια, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Ευθύνη του Ελεγκτή

Η δική μας ευθύνη είναι να εκφράσουμε γνώμη επί αυτών των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων με βάση τον έλεγχό μας. Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου. Τα πρότυπα αυτά απαιτούν να συμμορφωνόμαστε με κανόνες δεοντολογίας, καθώς και να σχεδιάζουμε και διενεργούμε τον έλεγχο με σκοπό την απόκτηση εύλογης διασφάλισης για το εάν οι εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη ανακρίβεια.

Ο έλεγχος περιλαμβάνει τη διενέργεια διαδικασιών για την απόκτηση ελεγκτικών τεκμηρίων, σχετικά με τα ποσά και τις γνωστοποιήσεις στις εταιρικές και τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις. Οι επιλεγόμενες διαδικασίες βασίζονται στην κρίση του ελεγκτή περιλαμβανομένης της εκτίμησης των κινδύνων ουσιώδους ανακρίβειας των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος. Κατά τη διενέργεια αυτών των εκτιμήσεων κινδύνου, ο ελεγκτής εξετάζει τις εσωτερικές δικλίδες που σχετίζονται με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της εταιρείας, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών δικλίδων της εταιρείας. Ο έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών αρχών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και του εύλογου των εκτιμήσεων που έγιναν από τη διοίκηση, καθώς και αξιολόγηση της συνολικής παρουσίας των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε συγκεντρώσει είναι επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση της ελεγκτικής μας γνώμης.

Γνώμη

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική θέση της Εταιρείας ΑΘΗΝΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ και των θυγατρικών αυτής κατά την 31η Δεκεμβρίου 2012 και τη χρηματοοικονομική τους επίδοση και τις ταμειακές τους ροές για τη

χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αναφορά επί 'λλων Νομικών και Κανονιστικών Θεμάτων

α) Στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου περιλαμβάνεται δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης, η οποία παρέχει τα πληροφοριακά στοιχεία που ορίζονται στην παράγραφο 3δ του άρθρου 43α του Κ.Ν 2190/1920.

β) Επαληθεύσαμε τη συμφωνία και την αντιστοίχιση του περιεχομένου της Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου με τις συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, στα πλαίσια των οριζόμενων από τα άρθρα 43α, 108 και 37 του Κ.Ν. 2190/1920.

Αθήνα, 27 Μαρτίου 2013

Ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

Ιωάννης Λέος

A.M. Σ.Ο.Ε.Λ. 24881»

Πιο συγκεκριμένα, στην περίπτωση της ΑΕΓΕΚ Α.Ε, η γνώμη των ορκωτών ελεγκτών αφορούσε γνώμη χωρίς επιφύλαξη, στοιχείο δείχνει, ότι οι οικονομικές καταστάσεις της εταιρίας έχουν συνταχθεί με σωστό τρόπο, χωρίς να υπάρχουν αμφιβολίες, που να υπαγορεύουν στον ελεγκτές να εκδώσουν διαφορετικό πιστοποιητικό γνώμης.

Πιο συγκεκριμένα, ο εξωτερικός αυτός έλεγχος περιλάμβανε τη διενέργεια διαδικασιών για την απόκτηση ελεγκτικών τεκμηρίων, σχετικά με τα ποσά και τις γνωστοποιήσεις στις εταιρικές και τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις. Οι επιλεγόμενες διαδικασίες βασίστηκαν στην κρίση του ελεγκτή περιλαμβανομένης της εκτίμησης των κινδύνων

ουσιώδους ανακρίβειας των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Κατά τη διενέργεια αυτών των εκτιμήσεων κινδύνου, ο ελεγκτής εξέτασε τις εσωτερικές δικλίδες που σχετίζονται με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της εταιρείας, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών δικλίδων της εταιρείας. Ο έλεγχος περιλάμβανε επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών αρχών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και του εύλογου των εκτιμήσεων που έγιναν από τη διοίκηση, καθώς και αξιολόγηση της συνολικής παρουσίασης των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Συνεπώς, τα ελεγκτικά τεκμήρια που συγκεντρώθηκαν ήταν επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση της ελεγκτικής μας γνώμης.

Στην πράξη, οι ελεγκτές αποφάνθηκαν, ότι οι συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική θέση της Εταιρείας ΑΘΗΝΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ και των θυγατρικών αυτής κατά την 31η Δεκεμβρίου 2012, καθώς και τη χρηματοοικονομική τους επίδοση και τις ταμειακές τους ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση και ως εκ τούτου δεν συντρέχει κάποιος λόγος να εκδοθεί διαφορετικό πιστοποιητικό γνώμης, ούτε υπάρχει κάποιο στοιχείο που να υποδηλώνει αβεβαιότητα για τη μελλοντική πορεία της εταιρίας.

Επιπλέον, στην ετήσια έκθεση της εταιρίας φαίνεται η πλήρη συμμόρφωσή της με τα όσα επιτάσσει ο νόμος, καθώς περιλαμβάνεται η δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης, η οποία παρέχει τα πληροφοριακά στοιχεία που ορίζονται στην παράγραφο 3δ του άρθρου 43α του Κ.Ν 2190/1920, όπως επίσης υπάρχει και συμφωνία στην αντιστοίχιση του περιεχομένου της Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου με τις συνημμένες εταιρικές και

ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, στα πλαίσια των οριζόμενων από τα άρθρα 43α, 108 και 37 του Κ.Ν. 2190/1920.²⁹

12.3 ALSINCO Ανώνυμη εταιρία ειδών ένδυσης – Υπόδυσης

«Έκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή

Προς τους Μετόχους της «ALSINCO ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΙΔΩΝ ΕΝΔΥΣΗΣ - ΥΠΟΔΗΣΗΣ & ΔΕΡΜΑΤΙΝΩΝ ΕΙΔΩΝ»

Έκθεση επί των Εταιρικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

Ελέγξαμε τις συνημμένες εταιρικές και τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας «ALSINCO ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΙΔΩΝ ΕΝΔΥΣΗΣ - ΥΠΟΔΗΣΗΣ & ΔΕΡΜΑΤΙΝΩΝ ΕΙΔΩΝ» και της θυγατρικής της, οι οποίες αποτελούνται από την εταιρική και ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης της 31ης Δεκεμβρίου 2012, τις εταιρικές και ενοποιημένες καταστάσεις συνολικού εισοδήματος, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περίληψη σημαντικών λογιστικών αρχών και μεθόδων και λοιπές επεξηγηματικές πληροφορίες.

Ευθύνη της Διοίκησης για τις Εταιρικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Η διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση αυτών των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για εκείνες τις εσωτερικές δικλίδες, που η διοίκηση καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδη ανακρίβεια, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Ευθύνη του Ελεγκτή

---

²⁹ Έκθεση εξωτερικού ελέγχου ΑΕΓΕΚ ΑΕ, (2012)

Η δική μας ευθύνη είναι να εκφράσουμε γνώμη επί αυτών των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων με βάση τον έλεγχό μας. Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου. Τα πρότυπα αυτά απαιτούν να συμμορφωνόμαστε με κανόνες δεοντολογίας, καθώς και να σχεδιάζουμε και διενεργούμε τον έλεγχο με σκοπό την απόκτηση εύλογης διασφάλισης για το εάν οι εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη ανακρίβεια.

Ο έλεγχος περιλαμβάνει τη διενέργεια διαδικασιών για την απόκτηση ελεγκτικών τεκμηρίων, σχετικά με τα ποσά και τις γνωστοποιήσεις στις εταιρικές και τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις. Οι επιλεγόμενες διαδικασίες βασίζονται στην κρίση του ελεγκτή περιλαμβανομένης της εκτίμησης των κινδύνων ουσιώδους ανακρίβειας των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος. Κατά τη διενέργεια αυτών των εκτιμήσεων κινδύνου, ο ελεγκτής εξετάζει τις εσωτερικές δικλίδες που σχετίζονται με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της εταιρείας, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών δικλίδων της εταιρείας. Ο έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών αρχών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και του εύλογου των εκτιμήσεων που έγιναν από τη διοίκηση, καθώς και αξιολόγηση της συνολικής παρουσίασης των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε συγκεντρώσει είναι επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση της ελεγκτικής μας γνώμης.

Γνώμη

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική θέση της Εταιρείας «ALSINCO ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΙΔΩΝ ΕΝΔΥΣΗΣ - ΥΠΟΔΗΣΗΣ & ΔΕΡΜΑΤΙΝΩΝ ΕΙΔΩΝ» και της θυγατρικής αυτής, κατά την 31η Δεκεμβρίου 2012 και τη χρηματοοικονομική τους επίδοση και τις ταμειακές τους ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Έμφαση Θέματος

Εφιστούμε την προσοχή σας στη σημείωση 4 των οικονομικών καταστάσεων, στην οποία γίνεται αναφορά στα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Εταιρεία και ο Όμιλος εξαιτίας των σημαντικά ζημιογόνων αποτελεσμάτων κατά τις τρεις τελευταίες χρήσεις, των αρνητικών Ιδίων Κεφαλαίων της μητρικής και της θυγατρικής Εταιρείας -με συνέπεια να συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 48 του Κ.Ν. 2190/1920-, των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων και της έλλειψης ρευστότητας εν γένει. Στο πλαίσιο της αντιμετώπισης των ανωτέρω προβλημάτων, η Διοίκηση της μητρικής Εταιρείας έχει υποβάλει αίτηση «ανοίγματος» διαδικασίας εξυγίανσης κατ' άρθρο 99 Ν. 3588/2007, καθώς και σχετικό σχέδιο, ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, του οποίου η απόφαση αναμένεται. Παρά ταύτα, το ενδεχόμενο μη επιτυχούς υλοποίησης του ανωτέρω σχεδίου, σύμφωνα με τα ανωτέρω, υποδηλώνει την ύπαρξη ουσιώδους αβεβαιότητας σχετικά με τη δυνατότητα ομαλής συνέχισης της δραστηριότητας της Εταιρείας και του Ομίλου. Στο συμπέρασμά μας δε διατυπώνεται επιφύλαξη σε σχέση με το θέμα αυτό.

Αναφορά επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Θεμάτων

α) Στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου περιλαμβάνεται δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης, η οποία παρέχει τα πληροφοριακά στοιχεία που ορίζονται στην παράγραφο 3δ του άρθρου 43α του Κ.Ν 2190/1920.

β) Επαληθεύσαμε τη συμφωνία και την αντιστοίχιση του περιεχομένου της Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου με τις συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, στα πλαίσια των οριζόμενων από τα άρθρα 43α, 108 και 37 του Κ.Ν. 2190/1920.

Αθήνα, 29 Μαρτίου 2013

Ο ΟΡΚΩΤΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΗΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΩΝ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Α.Μ. Σ.Ο.Ε.Λ 28241»

Η διαδικασία του εξωτερικού ελέγχου στην περίπτωση της Alsenco Ανώνυμης εταιρείας ειδών ένδυσης – Υπό ήταν παρόμοια με αυτή της ΑΕΓΕΚ ΑΕ παραπάνω.

Πιο συγκεκριμένα, ο έλεγχος περιλάμβανε τη διενέργεια διαδικασιών για την απόκτηση ελεγκτικών τεκμηρίων, σχετικά με τα ποσά και τις γνωστοποιήσεις στις εταιρικές και τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις. Οι επιλεγόμενες διαδικασίες βασίζονταν στην κρίση του ελεγκτή συμπεριλαμβανομένης της εκτίμησης των κινδύνων ουσιώδους ανακρίβειας των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Κατά τη διενέργεια αυτών των εκτιμήσεων κινδύνου, ο ελεγκτής εξέτασε τις εσωτερικές δικλίδες που σχετίζονται με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της εταιρείας, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών δικλίδων της εταιρείας. Ο έλεγχος περιλάμβανε επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών αρχών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και του εύλογου των εκτιμήσεων που έγιναν από τη διοίκηση, καθώς και αξιολόγηση της συνολικής παρουσίασης των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Συνεπώς, τα ελεγκτικά τεκμήρια που συγκεντρώθηκαν ήταν επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση της ελεγκτικής μας γνώμης.

Όσον αφορά την έκφραση γνώμης από πλευράς ελεγκτών, οι συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική θέση της Εταιρείας «ALSINCO ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΙΔΩΝ ΕΝΔΥΣΗΣ - ΥΠΟΔΗΣΗΣ & ΔΕΡΜΑΤΙΝΩΝ ΕΙΔΩΝ» και της θυγατρικής αυτής, κατά την 31η Δεκεμβρίου 2012 και τη χρηματοοικονομική τους επίδοση και τις ταμειακές τους ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Παρόλα αυτά, δεν δόθηκε πιστοποιητικό γνώμης χωρίς επιφύλαξη, αλλά με επιφύλαξη, καθώς λόγω των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η Εταιρεία και ο Όμιλος εξαιτίας των σημαντικά ζημιογόνων αποτελεσμάτων κατά τις τρεις τελευταίες χρήσεις, των αρνητικών Ιδίων Κεφαλαίων της μητρικής και της θυγατρικής Εταιρείας, με συνέπεια να συντρέχουν οι

προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 48 του Κ.Ν. 2190/1920-, των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων και της έλλειψης ρευστότητας εν γένει.

Αξίζει να σημειωθεί, ότι στο πλαίσιο της αντιμετώπισης των ανωτέρω προβλημάτων, η Διοίκηση της μητρικής Εταιρείας έχει υποβάλει αίτηση «ανοίγματος» διαδικασίας εξυγίανσης κατ' άρθρο 99 Ν. 3588/2007, καθώς και σχετικό σχέδιο, ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, του οποίου η απόφαση αναμένεται.

Παρά ταύτα, το ενδεχόμενο μη επιτυχούς υλοποίησης του ανωτέρω σχεδίου, σύμφωνα με τα ανωτέρω, υποδηλώνει την ύπαρξη ουσιώδους αβεβαιότητας σχετικά με τη δυνατότητα ομαλής συνέχισης της δραστηριότητας της Εταιρείας και του Ομίλου, με αποτέλεσμα οι ελεγκτές να διατυπώνουν στο πιστοποιητικό τους την επιφύλαξή τους για το θέμα αυτό.³⁰

12.4 ΑΛΦΑ ΓΚΡΙΣΙΝ ΑΕ

«Εκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή

Προς τους Μετόχους της Ανώνυμης Εταιρείας «ΑΛΦΑ ΓΚΡΙΣΙΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΙΣΧΥΟΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ»

Έκθεση επί των Εταιρικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.

Ελέγξαμε τις συνημμένες εταιρικές και τις ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις της εταιρίας «ΑΛΦΑ ΓΚΡΙΣΙΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΙΣΧΥΟΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», και των θυγατρικών της, που αποτελούνται από την εταιρική και ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης της 31ης Δεκεμβρίου 2013, τις εταιρικές και ενοποιημένες καταστάσεις αποτελεσμάτων χρήσεως και συνολικού εισοδήματος, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περίληψη σημαντικών λογιστικών αρχών και μεθόδων και λοιπές επεξηγηματικές πληροφορίες.

Ευθύνη της Διοίκησης για τις Εταιρικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

---

³⁰Εκθεση εξωτερικού ελέγχου Alsincο Ανώνυμης εταιρείας ειδών ένδυσης – Υπόδυσης, (2012)

Η Διοίκηση είναι υπεύθυνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση αυτών των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για εκείνες τις εσωτερικές δικλίδες, που η διοίκηση καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδη ανακρίβεια, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Ευθύνη του Ελεγκτή

Η δική μας ευθύνη είναι να εκφράσουμε γνώμη επί αυτών των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων με βάση τον έλεγχό μας. Διενεργήσαμε τον έλεγχο μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου. Τα πρότυπα αυτά απαιτούν να συμμορφωνόμαστε με κανόνες δεοντολογίας, καθώς και να σχεδιάζουμε και διενεργούμε τον έλεγχο με σκοπό την απόκτηση εύλογης διασφάλισης για το εάν οι εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη ανακρίβεια. Ο έλεγχος περιλαμβάνει τη διενέργεια διαδικασιών για την απόκτηση ελεγκτικών τεκμηρίων, σχετικά με τα ποσά και τις γνωστοποιήσεις στις εταιρικές και τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις. Οι επιλεγόμενες διαδικασίες βασίζονται στην κρίση του ελεγκτή περιλαμβανομένης της εκτίμησης των κινδύνων ουσιώδους ανακρίβειας των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος. Κατά τη διενέργεια αυτών των εκτιμήσεων κινδύνου, ο ελεγκτής εξετάζει τις εσωτερικές δικλίδες που σχετίζονται με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της εταιρίας, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις αλλά όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών δικλίδων της εταιρείας. Ο έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών πολιτικών που χρησιμοποιήθηκαν και του εύλογου των εκτιμήσεων που έγιναν από τη διοίκηση, καθώς και αξιολόγηση της συνολικής παρουσίασης των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων. Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε συγκεντρώσει είναι επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση της ελεγκτικής μας γνώμης.

Γνώμη

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική θέση της Εταιρείας «ΑΛΦΑ ΓΚΡΙΣΙΝ ΣΥΣΤΗΜΑ ΙΣΧΥΟΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» και των θυγατρικών αυτής κατά την 31η Δεκεμβρίου 2013 και την χρηματοοικονομική τους επίδοση και τις ταμειακές τους ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Θέμα Έμφασης

Χωρίς να διατυπώνουμε επιφύλαξη στη γνώμη μας, εφιστούμε την προσοχή σας στη σημείωση 2 των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων όπου περιγράφονται τα εξής:

α) Η Εταιρεία και ο Όμιλος εμφανίζουν συνεχιζόμενες ζημίες μεγάλου ύψους, αρνητικές ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες καθώς και ληξιπρόθεσμες οφειλές δανείων. Αυτές οι συνθήκες υποδηλώνουν την ύπαρξη ουσιώδους αβεβαιότητας που μπορεί να εγείρει σημαντική αμφιβολία για την ικανότητα της Εταιρείας και του Ομίλου να συνεχίσουν τη δραστηριότητά τους, εφόσον δεν ληφθούν από τη Διοίκηση, τα απαραίτητα μέτρα για τη βελτίωση των αποτελεσμάτων και της ρευστότητας, που αναφέρονται στην σημείωση 2 των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων της 31.12.2013.

β) Το σύνολο των Ιδίων Κεφαλαίων της εταιρίας την 31.12.2013 διαμορφώθηκε στο ποσό των ευρώ 664 χιλ. δηλαδή κάτω από το μισό του μετοχικού κεφαλαίου και συντρέχει η περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 47 του Κ.Ν. 2190/1920.

Αναφορά επί άλλων Νομικών και Κανονιστικών θεμάτων

α) Στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου περιλαμβάνεται δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης η οποία παρέχει τα πληροφοριακά στοιχεία που ορίζονται στην παράγραφο 3δ του άρθρου 43α του Κ.Ν 2190/1920.

β) Επαληθεύσαμε την συμφωνία και την αντιστοίχιση του περιεχομένου της Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου με τις συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, στα πλαίσια των οριζόμενων από τα άρθρα 43α, 108 και 37 του Κ.Ν 2190/1920.

Χαλάνδρι, 28 Μαρτίου 2014

Η Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

Κλεονίκη Π. Λικαρδοπούλου

A.M. ΣΟΕΛ: 16281»

Παρόμοια με τις παραπάνω δύο διαδικασίες ελέγχου ήταν και η διαδικασία του ελέγχου των ορκωτών ελεγκτών και στην περίπτωση ΑΛΦΑ ΓΚΡΙΣΙΝ ΑΕ.

Πιο συγκεκριμένα, ο έλεγχος περιλάμβανε τη διενέργεια διαδικασιών για την απόκτηση ελεγκτικών τεκμηρίων, σχετικά με τα ποσά και τις γνωστοποιήσεις στις εταιρικές και τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις. Οι επιλεγόμενες διαδικασίες βασίζονταν στην κρίση του ελεγκτή συμπεριλαμβανομένης της εκτίμησης των κινδύνων ουσιώδους ανακρίβειας των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Κατά τη διενέργεια αυτών των εκτιμήσεων κινδύνου, ο ελεγκτής εξέτασε τις εσωτερικές δικλίδες που σχετίζονται με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της εταιρείας, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών δικλίδων της εταιρείας. Ο έλεγχος περιλάμβανε επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών αρχών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και του εύλογου των εκτιμήσεων που έγιναν από τη διοίκηση, καθώς και αξιολόγηση της συνολικής παρουσίασης των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Συνεπώς, τα ελεγκτικά τεκμήρια που συγκεντρώθηκαν ήταν επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση της ελεγκτικής μας γνώμης.

Σε αντίθεση με τις άλλες δύο περιπτώσεις εξωτερικού ελέγχου, που αναφερθήκαμε παραπάνω, στην περίπτωση της ΑΛΦΑ ΓΚΡΙΦΙΝ ΑΕ, ο έλεγχος των ορκωτών ελεγκτών έκδωσε πιστοποιητικό γνώμης χωρίς επιφύλαξη.

Παρόλα αυτά οι ελεγκτές αναφέρουν, ότι πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στα παρακάτω, καθώς στο μέλλον μπορεί να επηρεάσουν αρνητικά την πορεία της επιχείρησης και κατά επέκταση και το πιστοποιητικό που θα εκδώσουν σε μεταγενέστερο έλεγχο:

- ✓ Η Εταιρεία και ο Όμιλος εμφανίζουν συνεχιζόμενες ζημίες μεγάλου ύψους, αρνητικές ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες καθώς και ληξιπρόθεσμες οφειλές δανείων. Αυτές οι συνθήκες υποδηλώνουν την ύπαρξη ουσιώδους αβεβαιότητας που μπορεί να εγείρει σημαντική αμφιβολία για την ικανότητα της Εταιρείας και του Ομίλου να συνεχίσουν τη δραστηριότητά τους, εφόσον δεν ληφθούν από τη Διοίκηση, τα

απαραίτητα μέτρα για τη βελτίωση των αποτελεσμάτων και της ρευστότητας, που αναφέρονται στην σημείωση 2 των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων της 31.12.2013.

- ✓ Το σύνολο των Ιδίων Κεφαλαίων της εταιρίας την 31.12.2013 διαμορφώθηκε στο ποσό των ευρώ 664 χιλ. δηλαδή κάτω από το μισό του μετοχικού κεφαλαίου και συντρέχει η περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 47 του Κ.Ν. 2190/1920.³¹

---

³¹Εκθεση εξωτερικού ελέγχου ΑΛΦΑ ΓΚΡΙΣΙΝ ΑΕ, (2013)

Συμπεράσματα

Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν να αναφερθεί στο πληροφοριακό περιεχόμενο της έκθεσης εξωτερικού ελέγχου, σε μια προσπάθεια να διερευνήσει τη σημασία που έχει το έργο των εξωτερικών ελεγκτών για την πορεία, την βιωσιμότητα και εν γένει τη λειτουργία μιας επιχείρησης. Ο περιορισμός της παρούσας εργασίας είναι ότι δεν χρησιμοποιήθηκαν εμπειρικά δεδομένα για την ανάλυση των εκθέσεων ελέγχου διότι υπάρχει έλλειψη βιβλιογραφίας που να αναφέρεται εμπειρικά στις εκθέσεις ελέγχου. Γιαυτό θα μπορούσε η παρούσα εργασία να αναλυθεί με μελλοντική έρευνα όπου οι εκθέσεις ελέγχου και τα στοιχεία των εξωτερικών ελέγχων να αναλυθούν με εμπειρικά δεδομένα για πιο ασφαλή και εκτενέστερα συμπεράσματα.

Συμπέρασμα της παρούσας εργασίας είναι ότι ο εξωτερικός έλεγχος έχει ως κύριο σκοπό τον έλεγχο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων ώστε να εξετάσει και να εντοπίσει τυχόν λάθη ή παραλείψεις τα οποία μπορεί να επηρεάσουν την βιωσιμότητα και φερεγγυότητα της επιχείρησης. Μέσω του εξωτερικού ελέγχου ενισχύεται τόσο η εμπιστοσύνη των επενδυτών, αλλά και των υπόλοιπων ενδιαφερόμενων για την επιβίωση και την περαιτέρω ανάπτυξη μιας επιχείρησης.

Επιπλέον, εκτός των άλλων, ο εξωτερικός έλεγχος συμβάλλει καθοριστικά και στη διαχείριση του ελεγκτικού κινδύνου, αλλά και στη αποτροπή μελλοντικών κρίσεων, μέσω της διασφάλισης, ότι οι οικονομικές καταστάσεις των εταιρειών δίνουν μια αληθινή και δίκαιη εικόνα των επιδόσεων της επιχείρησης ή του έγκαιρου εντοπισμού ουσιωδών λαθών και παραλείψεων στα πρώιμα στάδια εφαρμογής τους, ώστε να είναι δυνατή η μετέπειτα διόρθωσή τους, πριν οδηγήσουν τελικά σε κρίσεις που θα θέσουν εν αμφιβόλω την βιωσιμότητα της ίδιας της εταιρείας, αλλά και της ίδιας της οικονομίας, ιδιαίτερα αν πρόκειται για εταιρία με μεγάλη δυναμική και μεγάλο μέγεθος.

Συνεπώς, συνοψίζοντας ένας ακριβής και αποτελεσματικός εξωτερικός έλεγχος, γεγονός το οποίο αποτυπώνεται στην έκθεση εξωτερικού ελέγχου, που συντάσσουν οι ορκωτοί ελεγκτές λογιστές, προσφέρει τη δυνατότητα σε κάθε ενδιαφερόμενο να έχει μια εμπεριστατωμένη γνώση αναφορικά με την πορεία της επιχείρησης, ώστε να αποφασίσει κατά πόσον θα διατηρήσει ή θα αποφασίσει να επενδύσει στην επιχείρηση αυτή.

Ουσιαστικά στην περίπτωση αυτή μεγιστοποιείται το πληροφοριακό περιεχόμενο της έκθεσης εξωτερικού ελέγχου, κάτι που αποτελεί και το ζητούμενο κάθε ενδιαφερόμενου μέρους.

Βιβλιογραφία

Α. Ελληνική

- 1) Αληφαντής Γ. (2010), «Ελεγκτική», Εκδόσεις Πάμισος, Αθήνα
- 2) Γρηγοράκος, Θ. (1989), «Γενικές Αρχές Ελεγκτικής», Εκδόσεις Σώμα ορκωτών Λογιστών. Αθήνα
- 3) Έκθεση εξωτερικού ελέγχου ΑΛΦΑ ΓΚΡΙΣΙΝ ΑΕ. (2013)
- 4) Έκθεση εξωτερικού ελέγχου Alsenco Ανώνυμης εταιρείας ειδών ένδυσης – Υπό. (2012)
- 5) Έκθεση εξωτερικού ελέγχου ΑΕΓΕΚ ΑΕ. (2012)
- 6) Λουμιώτης, Β. (2006), «Αρχές και μέθοδοι ελεγκτικής», Εκδόσεις ΙΕΣΟΕΛ
- 7) Νεγκάκης, Χ και Ταχυνάκης, Π. (2013), «Σύγχρονα θέματα ελεγκτικής και εσωτερικού ελέγχου», εκδόσεις Διπλογραφία, Αθήνα.
- 8) Παπαδάτου, Θ. (2005), «Εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος ανωνύμων εταιρειών», εκδόσεις Σακούλας, Αθήνα.
- 9) Σιώτης, Θ. και Ζωίτσας, Α. (2010), «Σύγχρονη ελεγκτική», εκδόσεις Σοφία, Αθήνα.
- 10) Τσακλάγκανος, Α. (2005), «Ελεγκτική», εκδόσεις Αδελφοί Κυριακίδη ΑΕ, Θεσσαλονίκη.
- 11) Φλιτούρης, Α. (2007), «Εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος», Θεσσαλονίκη

Β. Ξενόγλωσση

- 1) Colbert, J. L. (1995). “Risk: internal and external auditors operate from two different, official definitions of risk”, Internal Auditor
- 2) Ettredge, M., Reed, M. and Stone, M. (2000). “An examination of substitution among monitoring devices: the case of internal and external audit expenditures”, Review of Quantitative Finance and Accounting, 15(1), pp. 57-79
- 3) Messier, W. (2003), “Auditing and Assurance Services, a systemic approach”, Mc Graw-Hill Irwin, NY USA.
- 4) Reinstein, A., Lander, G. H. and Gavin, T.A. (1994). “The External Auditor’s Consideration of the Internal Audit Function”, Managerial Auditing Journal, 9(7), pp. 29-36
- 5) Mahadevaswamy G.H., Salehi M., 2008: «Audit expectations gap in auditor responsibilities», International journal of business and management, Vol.3